

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

150 let slovenske osnovne šole v Štandrežu

Foto DP

Uvodnik

Andrej Bratuž

Naša volilna izbira

Le nekaj dni nas loči od nedeljskih upravnih volitev, ki bodo potekale v raznih delih države, v deželi Furlaniji Julijski krajini le v nekaterih predelih. Za Slovence bo ta volilna izbira v občinah Gorica in Devin-Nabrežina. V obeh bodo volitve za župana in občinski svet. Na Siciliji so bile delne upravne volitve že prejšnji teden in na njih se je spet uveljavila desna sredina.

Volitve so vselej pomemben test na krajevni ali vsedržavni ravni. To velja seveda tudi za našo manjšino, ki je od konca vojne in vzpostavitev demokratskega reda nastopala izrazito pluralno. Pri tem pa gre vedno za dve veliki obliki nastopa. Prva je odločitev za samostojni nastop, kar je že od vsega začetka zagovarjala edina slovenska stranka. Druga je v nastopu slovenskih kandidatov v italijanskih strankah in na njih listah. To pot je vedno izbrala slovenska levica, katere predstavniki so nastopali na socialistični ali komunistični listi. Stranka Slovenske skupnosti je vsa leta z uspehom izvolila svoje predstavnike v občinski in pokrajinske svete ter v deželno zbornico, kjer je zaradi koalicijske in volilne zakonodaje za krajše obdobje izpadla, levičarji pa so poleg tega s pomočjo italijanskih volivcev uspeli izvoliti svoje predstavnike v parlament.

Danes so politične razmere v Italiji drugačne, in tako so se tudi oblike političnega volilnega nastopanja spremenile. Nastale so širše politične formacije, v katerih nastopajo stranke v volilni koaliciji, tako npr. koalicija Oljke, ki je danes tudi vladajoča, in Dom svoboščin, ki je v opoziciji.

V sklopu prve se spet išče neka nova pot v skupno demokratsko stranko, danes pa so še posamezne stranke kot LD, Marjetica, UDEUR, Italija vrednot, na desni pa Naprej Italija (Forza Italia), Nacionalno zavezništvo, UDC in Severna liga.

Ustavimo se sedaj ob volitvah v naši deželi, posebej v Gorici in na Tržaškem. V goriški in v devinsko-nabrežinski občini bomo morali izbrati župana in občinski svet. Dosedanji upravi

obeh občin sta bili različni. Gorico je vodila levosredinska upravna večina z županom Brancatijem na čelu, v Devinu-Nabrežini pa je vladala desnica z županom Retom. V tem mandatnem obdobju je v Gorici aktivno sodelovala slovenska stranka s svojimi svetniki in odbornikom. To se je zelo učinkovito pokazalo v vsem delovanju goriške občine. Gre za velike dosežke, od dvojezičnih izkaznic in drugih dokumentov, od vsestranske odprtosti v odnosih z obmejnimi občinami v Sloveniji, zlasti z Novo Gorico, do reševanja številnih vprašanj, še posebno na šolskem in kulturnem področju. Uspešno je delovala tudi slovenska konzulta.

Na nedeljskih volitvah se predstavljata dva glavna tabora. Desna sredina je za svojega županskega kandidata izbrala Ettoreja Romolija, že parlamentarca, predstavnika Berlusconijevega gibanja. Leva sredina se na žalost kaže neenotna. Potem ko dosedanji župan Brancati ni prejel več zaupanja nekaterih glavnih partnerjev, so se v tem taboru pokazale različne rešitve. Na eni strani je koalicija Oljke, v kateri je tudi Slovenska skupnost, njen županski kandidat pa je Giulio Mosetti. Poleg njega je kot predstavnik Foruma za Gorico Andrea Belavite. To je duhovnik in nekdanji urednik Škofijskega tednika Voce Isontina. Gre za nekakšno anomalijo v političnem izvoljenju in praksi, saj po obstoječih uradnih določilih in zlasti po cerkvenem pravu ni dopustno, da bi se duhovnik aktivno udeleževal v politiki. Njegovo kandidaturo podpira skoraj vsa levica s komunističnimi prenovitelji.

Glavni cilj leve sredine je zmaga nad Romolijevo desnico. To pa najbolj jamči lista Oljke (s trijezičnim znakom), ki jo predstavlja županski kandidat Mosetti. Na njej nastopajo številni slovenski kandidati. Njim zaupajmo svoj glas, da bomo še naprej prisotni v goriškem občinskem svetu. Le tako bo Gorica ohranila in še okrepila svoje odprto in evropsko poslanstvo. V devinsko-nabrežinski občini nastopa kot županski kandidat Massimo Veronese, ki ga podpirajo sile leve sredine, med temi tudi Slovenska skupnost. Zato naj ga slovenski volivci podprejo in tako omogočijo zamenjavo z dosedanjo Retovo desnico.

Slovenski volivci na Goriškem in Tržaškem naj vse to jasno izrazijo na nedeljskih volitvah.

Komentar

V Sloveniji le kriza rasti

Italijanski zunanji minister Massimo D'Alema je v daljšem intervjuju, ki ga je pred dnevi na vidnem mestu objavil milanski Corriere della sera, izrazil bojazen, da utegne kriza italijanske politike povzročiti "kolaps italijanskega političnega sistema". D'Alema pravi, da se utegne ponoviti stanje, ki je bilo značilno za zadnje desetletje prejšnjega stoletja, ko se je v Italiji dejansko sesul v prah sistem političnih strank, s čimer se je tudi končalo razdobje t.i. prve republike. Politični komentatorji te dni opozarjajo, da je bilo podobno bojazen čutili že v noveletni poslanici predsednika republike Napolitana. S tem se strinja tudi tajnik Levih demokratov Fassino, medtem ko nekdanji milanski državni pravdnik Gherardo D'Ambrosio, ki je zdaj senator Oljke, poudarja, da postaja čedalje večje neskladje med politiko in državo oz. državljanji.

Levosredinska politična večina je pred dnevi obhajala prvo obletnico zmage na državnozbornskih volitvah, vlada Romana Prodija pa prvo obletnico prevzema oblasti. V tem kratkem razdobju se je stanje javnih financ znatno izboljšalo in ni več strahu, da Italija ne bi spoštovala obvez, ki izhajajo iz maastrihtskega sporazuma. Glede na vse to pa se marsikdo upravičeno sprašuje, kateri so resnični vzroki nezadovoljstva širokih ljudskih slojev in tudi velikega razočaranja med neredkimi pristaši politič-

ne opcije, ki je trenutno na oblasti. Minister D'Alema pravi, da je "verodostojnost trenutne politike v globoki krizi, kar utegne naravnost upropasti državo, v kateri živijo ljudje s takšnimi občutki, kot so bili tisti konec devetdesetih let, ki so pomenili konec prve republike". Zunanji minister se je pri tem spotaknil tudi nad delom sindikalnih organizacij, katerim je očital, da nimajo več nekdanjega zagona in da dejansko varujejo "koristi posebne narave." Državni pravdnik Gherardo D'Ambrosio med drugim opozarja na naravnost pošastno počasnost in zamudnost zakonodajnega delovanja v rimskem parlamentu. V tej zvezi navaja primer skupnih preiskovalnih komisij Evropske unije. Evropski parlament je ustrezen ukrep sprejel leta 2000, medtem ko ga je rimski parlament potrdil šele konec prejšnje zakonodajne dobe! "Naši ljudje ne morejo več prenašati tolikšne počasnosti in prav to ima za posledico, da je razkorak med politiko in ljudstvom čedalje večji."

Pred dnevi je v Italiji izšla knjiga La Casta, katere avtorja sta Sergio Rizzo in Gian Antonio Stella. Knjiga posveča največjo pozornost trenutnemu stanju italijanske politike in njenih protagonistov, pri čemer navaja kopico primerov pravega pravcetelega razpisništva.

/ stran 2
Drago Legiša

glasbena
matica

GLASBENI SPLETI
KONCERTNA SEZONA 2006/2007

GIUSEPPE VERDI
NABUCCO

OPERA V ŠTIRIH DEJANJH
OPERNI SOLISTI, ZBOR IN ORKESTER
SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA

DIRIGENT: GOR ŠVARA
REŽIJA: GUNTHER LOHSE

SOBOTA 26. 5. 2007
OB 20.30

KULTURNI DOM TRST

PRODAJA VSTOPNIC OD 21. MAJA
PRI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA V TRSTU
INFO: 800 214302

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
TEATRO STABILE SLOVENS

www.teatrosng.it

Jean Baptiste Poquelin-Molière
zdravnik po sili
il medico per forza

režija
DIEGO DE BRECA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ, GORICA
ponedeljek, 28. maja, ob 20.30

Goriške abonente SSG opozarjamo, da za navedeno predstavo
bodo združeni abonemaji red A, B in T zato bo izbira sedežev prosta.

Autobus vozi po običajni poti: 19.15 Dol (Avtoobusna postaja), 19.20 Poljane (Gostilna),
19.25 Doberdob (Cerkev), 19.30 Romjan (Trg-Cerkev), 19.35 Selce - Ronke (Pizzeria Al Gambero),
19.40 Tržič (Trg Unika - Avtoobusna postaja), 19.50 Jamlje (Gostilna Pahor), 20.00 Gabrje (Trg),
20.05 Sovodnje (Kulturni dom), 20.10 Sovodnje (pri Lekarni) in 20.15 Štandrež (Avtoobusna postaja).

tel. +39 0481 33288 - e-mail: info@kulturnidom.it

Deželno upravno sodišče je zamrznilo sredstva

Slovenska manjšina v FJK ob 800.000 evrov

Deželno upravno sodišče Furlanije Julijske krajine je razveljavilo sklepe, s katerimi je deželna vlada FJK v letih 2004, 2005 in 2006 financirala t.i. sklad za slovensko manjšino. Kot piše STA, so sodniki sprejeli pritožbo Slovenske gospodarsko-prosvetne skupnosti (SGPS), združenja, ki je blizu desni sredini in se ima za tretjo krovno organizacijo Slovencev v Italiji, in zamrznilo deželne finančne prispevke v višini 800.000 evrov. Uradni naziv sklada je Sklad za podporo dejavnosti in kulturnih, umetniških, šport-

nih, rekreacijskih, znanstvenih, pedagoških in založniških pobud, ki jih promovirajo in izvajajo institucije in združenja slovenske manjšine, v letu nastanka pa je znašal 200.000 evrov. Leta 2005 je vsota narasla na 300.000 evrov, enako vsoto je sklad znašal tudi leta 2006. V treh letih je sklad zbral 800.000 evrov, ki jih je deželna uprava za prvi dve leti v glavnem že porazdelila. Deželno upravno sodišče je ta sredstva zdaj zamrznilo. Upravni sodniki očitajo deželni vladi, da je v celoti sprejela predloge t.i. posvetovalne komisije za slo-

vensko manjšino, ne da bi jih primerno utemeljila in obenem upoštevala nekatere prejšnje razsodbe upravnega sodišča. Delitev sredstev je po ugotovitvi upravnih sodnikov FJK potekala brez ustreznega pravilnika, brez jasno napisanih pravil naj bi delovala tudi omenjena posvetovalna komisija, katere člani naj bi pri predlogih za delitev deželnih sredstev dali prednost večjim slovenskim organizacijam na škodo pravičnejše delitve sredstev. Razsodba bo neposredno oškodovala številne manjšinske ustanove, združenja in društva.

Mednarodni posvet

Špacapan v Avianu

V sklepem delu mednarodnega kongresa o paliativni medicini, ki je potekal prejšnji teden v Avianu, je prisotne v imenu deželnega odbornika za zdravstvo pozdravil deželni svetovalec Slovenske skupnosti Mirko Špacapan. V trijezičnem pozdravu je omenil svojo prisotnost kot predstavnik slovenske manjšine v deželnem svetu, kot zdravnik pediater neonatolog in kot dirigent mešanega pevskega zbora Podgora, ki je potem nastopil z vrsto polifonskih in narodnih skladb v glasbeno vezilo kongresnikom.

Foto JMP

Špacapan je poudaril, da ustanova, kot je CRO, ki ima mednarodne razsežnosti, mora organizirati take posvete, kjer se znanstveniki iz raznih dežel srednje Evrope soočajo z zadnjimi dosežki na področju lajšanja bolečin. Ustanove naše dežele, ki je večjezična, so še bolj poklicane, da skrbijo za to, da z doprinosom raznih dežel in držav na našem ozemlju prihaja do stikov in sodelovanja. Špacapan je tudi v imenu deželne uprave čestital prof. Vittoriju Ventafriddi, mednarodno priznanemu strokovnjaku na področju paliativnega zdravljenja pri rakastih bolnikih, doma iz Ragogne, ki je v svetu uveljavil sposobnosti prebivalcev iz naše dežele.

S 1. strani

V Sloveniji le kriza rasti

“Kar je povezano s politiko, je v Italiji v marsičem grobo zapravljano in tega naši ljudje ne prenašajo več”. Tako je dejal Gherardo D'Ambrosio, eden glavnih protagonistov v razdobju “čistih rok”, to je v prvi polovici devetdesetih let prejšnjega stoletja. V zadnjih tednih sredstva množičnega obveščanja v naši matični Sloveniji posvečajo veliko pozornost stanju odnosov med pomembnima vejama obla-

sti, kot sta predsednik države in predsednik vlade. Da se dr. Janez Drnovšek in Janez Janša “nima ta preveč rada”, ni bila nobena skrivnost. V zadnjih tednih pa je to prišlo zelo jasno na dan, saj ne mine dan, da ne bi ta zadeva bila na prvih straneh vseh dnevnikov. Pred kratkim je namreč predsednik Drnovšek imel v zvezi s svojimi miroljubnimi pobudami na afriški celinii. Nezgoda, ki je dvignila sicer v Sloveniji precej straha, pa je v primerjavi s tem, kar smo napisali na začetku tega prispevka, pravcata malenkost, ki nikakor ne more, če je pri odgovornih le kanec zdrave pameti, v ničemer ogroziti mlade slovenske demokracije. Res pa je, kako je nastopil čas, da se na stečaj odprejo vrata vseh uradov in da se temeljito počistijo njihovi tudi najbolj skriti kotički, kjer so skoraj pol stoletja vedrili in oblačili varuhi nekdanje totalitarne oblasti. Prepričani smo, da gre v Sloveniji v resnici zdaj le za krizo rasti, ki utegne biti celo zdravilna.

ni sklad”, ki ga pristojna oblast ni nadzorovala iz preprostega razloga, ker ji njegov obstoj ni bil znan. Omenjena komisija pa je našla listine, iz katerih je razvidno, da je iz urada predsednika države prišel nalog, naj se iz tega sklada dvigne denar za povratno letalsko vozovnico Dunaj-Ljubljana. Koristnik naj bi bil zdravilec predsednika Drnovška. Iz tega sklada, ki ga doslej ni nadzorovala nobena veja oblasti, naj bi se poravnali tudi izdatki, ki jih je predsednik Drnovšek imel v zvezi s svojimi miroljubnimi pobudami na afriški celinii. Nezgoda, ki je dvignila sicer v Sloveniji precej straha, pa je v primerjavi s tem, kar smo napisali na začetku tega prispevka, pravcata malenkost, ki nikakor ne more, če je pri odgovornih le kanec zdrave pameti, v ničemer ogroziti mlade slovenske demokracije. Res pa je, kako je nastopil čas, da se na stečaj odprejo vrata vseh uradov in da se temeljito počistijo njihovi tudi najbolj skriti kotički, kjer so skoraj pol stoletja vedrili in oblačili varuhi nekdanje totalitarne oblasti. Prepričani smo, da gre v Sloveniji v resnici zdaj le za krizo rasti, ki utegne biti celo zdravilna.

Na dnu...

OPROSTITTE,
KJE LAHKO POTEK
POTEGNEM VODO?

Ob prejetju
visokega priznanja
Legije časti
čestita pisatelju
BORISU PAHORJU
KROŽEK ZA DRUŽBENA
VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

Ob zamenjavah vrhov v Franciji in Angliji

Francija - Nemčija in Evropska unija

Okoliščine nakazujejo, da bosta Francija in Nemčija poskušali obnoviti svojo vodilno vlogo v procesu evropskega povezovanja, kakor sta si jo svojčas zamislila general De Gaulle in kancler Konrad Adenauer. V zadnjih dvajsetih letih so namreč na tem področju nastale velike spremembe. Prvotna EGS (Evropska gospodarska skupnost) se je s pogodbo iz Maastrichta v devetdesetih letih prejšnjega stoletja ne samo formalno preimenovala v Evropsko unijo (EU), ampak se je tudi vse-

njimi še nizozemski, medtem ko jo je 18 drugih držav članic (od skupno 25) potrdilo. To, da je do omenjene zavrnitve ustave prišlo prav v Franciji, ki je dotlej nekako krojila oblikovanje Evropske unije, je ne samo presenetilo evropske kroge, temveč je neizbežno povzročilo nevaren politični zastoj v razvoju Unije. Še vedno se proučujejo vzroki za omenjeno odklonilno zadržanje Francozov. Večina proučevalcev to pripisuje občutju psihološke negotovosti, ki je zajelo široke plasti francoske družbe v bojzani,

obisk v Nemčijo. Na srečanju s kanclerko Merklovo je poudaril, da je nemško-francosko prijateljstvo neomajno, in nato zatrdil, da je treba EU nujno izvleči iz ohromelosti, v kateri se je znašla.

52-letni novi francoski predsednik Nikolas Sarkozy, sin madžarskega priseljence v Franciji, je, kot znano, v drugem krogu volitev, 6. maja, prejel 53% glasov, njegova tekunica, socialistka Segolene Royal, pa je zbrala 47 odstotkov. Politično pripada desno usmerjeni Uniji za ljudsko gibanje (kakor dosedanji predsednik Jacques Chirac), vendar iz njegovih izjav izhaja, da želi biti odprt do vseh. Za novega predsednika vlade je imenoval izkušeno politika, 52-letnega Francoisa Fillona, ki je v nekaj dneh sestavil novo vlado na osnovi smernic

Angela Merkel in Nikolas Sarkozy

državnega predsednika Sarkozyja. Tako je število ministrov skrčil na petnajst (najnižje število doslej), od teh je sedem žensk. Zunanje ministrstvo bo vodil socialist Bernard Koucher, nekdanji vodja misije OZN na Kosovu in ustanovitelj človekoljubne organizacije Zdravniki brez meja. Socialistična stranka ga je zaradi tega dejansko odpisala. Fillonova vlada je vsekakor začasna do bližnjih parlamentarnih volitev, ki bodo 10. in 17. junija.

da širitev Unije utegne ogroziti njihovo pridobljeno socialno varnost in zaposlitvene možnosti. Tako nastali zastoj v razvoju Unije povzroča voditeljem držav članic nemajhne težave, kako ga zadovoljivo premostiti. Temu vprašanju namenja veliko skrb vsi Uniji predsedujoči državniki, da je tako imenovani evropski ustavni konferenci, ki je štela preko sto članov, s ponosom predsedoval znani francoski politik Guiscard D'Estaigne. Pa je usoda hotela, da so novo oblikovano ustavo Evropske unije prvi zavrnili prav francoski volivci in za

cialistična stranka ga je zaradi tega dejansko odpisala. Fillonova vlada je vsekakor začasna do bližnjih parlamentarnih volitev, ki bodo 10. in 17. junija. Konec junija bo v Bruslju vrh Evropske unije, na katerem bo glavni predmet dnevnega reda razprava o usodi evropske ustave. Predsedujoča nemška kanclerka Merklova veliko pričakuje od tega srečanja, in to zlasti v luči novega političnega vodstva v Franciji in skorajšnje menjave britanskega premiera Tonyja Blaira konec junija.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Mladim gledališčnikom na pot

Vsi vi, ki ste člani gledališke šole Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta, StudioArt, s svojim javnim nastopom ste nam pripravili zares izjemen dogodek. Stopili ste pred nas z neverjetno svežino in energijo, bilo vas je več kot petdeset od Trsta preko Gorice do Benečije, predstavili ste nam dosežek prvega šolskega leta, ki nas je presenetil in navdušil. Nismo mogli pričakovati, kaj se zahtevati, da tako hitro stopite na oder s takšnim znanjem in učinkovitostjo. Ta vam je dala možnost ne samo, da nam pokažete pridobljene gledališke veščine, ampak da otipljivo izrazite svoja bistvena čutenja in doživetja. In se sebebi da izrazite svoja pričakovanja, pričakovanja o prihodnosti, v kakršni bi želeli vstopiti, pričakovanja o svetu, ki mu želite dati svoj delež in je v mnogočem tako drugačen od vas. Res, izrazili ste svoj pogled na svet, pogled, ki je nov in enkraten, prav gotovo lepši od sveta, kakršen je ta v resnici dandanes. Jasno in glasno ste povedali, kakšni ste in kakšna je vaša vizija, na kaj lahko svet prihodnosti z vami računa, s čim ga hočete dopolniti in oplemenititi. S čim hočete dopolniti in oplemeniti svet starejših generacij, ki so odraščale v drugačnem času. Pokazali ste neverjetno in prijetno življenjsko moč, veselje in radost do življenja, pričanje, da bo vse dobro in da bo vsekakor dobro tisto, kar pride, in da je zato vedrina tisti smerokaz, ki se nikdar ne moti. Pokazali pa ste tudi globoko zrelost, globoko zavedanje sebe in vsega, da ni vse tako prepro-

sto, kot se zdi, in da temeljna vprašanja ostajajo odprta. Dobro veste, da so med ljudmi razdalje pogostoma velike in prevelike, dobro veste, da vsak posameznik želi biti razumljen in ljubljen, dobro veste, da se je treba približati drugim posameznikom in to ni vedno lahko, nasprotno, je večkrat boleče in toliko težje je razumeti, zakaj ne more biti drugače. Toda vas je veliko, vi ste velika skupina in v tej vaši skupnosti ste močni in v vas vedno na novo zmaguje prepričanje, da boste uspeli, da si boste izborili svoj prostor in na svoj način spremenili svet na boljše. Uspeli boste v vsakem primeru, ker ste ustvarjalni in to ustvarjalnost boste lahko še in še izžarevali na odru ali pa na kakšnem drugem prizorišču življenja, oboje je enako pomembno. Povsod je ustvarjalnost tista, ki nam odpira pot do izvirov in darov najlepših vrednot, ki so neskončno bolj osrečujoče od tistih zgolj materialnih. Zato, mladi gledališčniki, iskrene čestitke in želje, da bi po tej poti nadaljevali še naprej in na njej našli tudi v prihodnje kar največ notranjega zadovoljstva in zadoščenja. In da bi ne nazadnje na tej poti skupaj z vami vztrajali vsi organizatorji, zaslužna osrednja koordinatorka ter zares vrhunski izbor mentorjev, ki so vam posvetili svoje bogato znanje in s katerimi ste pripravili nepozaben nastop. Nastop, ki je v vas vzbudil iskreno hvaležnost, vam pa odprl še čudovitejša gledališka obzorja.

Janez Povše

POGOVOR Massimo Veronese

Tako sestavljena koalicija ima potrebne 'številke' za zmago

Optimisti trdijo, da bomo na prihodnjih volitvah v devinsko - nabrežinski občini 27. in 28. maja zmagali, sicer z izredno tesnim izidom. Glavno pa je le eno: da ponovno pridobimo krmilo občinske uprave, ki smo jo pred petimi leti zaradi notranjih razprtij v levi sredini prepustili Giorgiu Retu in Nacionalnemu zavezništvu. Leva sredina je tokrat združena ob županskem kandidatu Massimu Veronesiju, mlademu inženirju, ki je zaposlen v dolinski občini. Zanj so se namreč opredelili Levi demokrati, Marjetica, Slovenska skupnost, Komunistična prenova, Italijanski in Slovenski komunisti, Zeleni, Italijanski demokratični socialisti, Občanska lista Uniti - Združeni, gibanje Občanov in Italija vrednot.

Gospod Veronese, ali bi se lahko predstavili našim bralcem?

Po poklicu sem gradbeni inženir. V dolinski občini sem odgovoren za urbanistični urad. Oče je bil italijanske narodnosti, mati pa slovenske. Odraščal sem v devinsko - nabrežinski občini, točneje v naselju Sv. Mavra. Čeprav je sodil moj oče med begunce, ki so se po vojni priselili v naše kraje, nisem v družini nikdar doživel trenj glede narodnostnih vprašanj. Šolal sem se v italijanskih ustanovah. Starša sta bila odprtih pogledov in strpna tako drug do drugega kot do ostalih prebivalcev okoliša.

V preteklih mesecih ste opravili dokaj naporno in temeljito volilno kampanjo. Kaj bi o tem neposrednem soočanju s prebivalci devinsko-nabrežinske občine povedali?

Volilna kampanja je bila zelo zahtevna, saj smo z njo začeli že novembra lani. Najtežje je bilo dobiti skupni imenovalc, se pravi županskega kandidata leve sredine. To nam je uspelo, kar je med nami ustvarilo lepo in pozitivno vzdušje, ki je v vsakem posamezniku sprožilo močno željo, da bi nemudoma prirejali javna

soočanja po vaseh devinsko - nabrežinske občine.

Javnih srečanj je bilo kar precej, kajne?

Celo 35 jih je bilo! Ta izkušnja je bila zanimiva in gotovo tudi koristna.

Kako pa so se domačini odzvali? Kateri problemi in vprašanja so prišli na dan?

V glavnem je bil srž debatnih večerov teritorij, skrb in negovanje le-tega. Posebna pozornost je bila posvečena valorizaciji naših vasi.

Ali bo lahko tokratna leva sredina, ki je končno zedinila svoje moči, premagala kandidata Reta?

Mislím, da bo, saj tako sestavljena koalicija ima potrebne 'številke' za zmago. Leva sredina ima globoke korenine v naši občini. Resnica pa je le ena: zmagamo le v slučaju, da smo enotni. In danes končno smo!

Katera je bila po vašem mnenju napaka, ki jo je leva sredina storila pred petimi leti?

Manko je bil v tem, da domačini niso odločali o svoji usodi, ker so prevladali pritiski na pokrajinski in na deželni ravni. To je namreč privedlo do vsem znanega volilnega poloma. Danes so stara soglasja končno za nami. Prevladala je složnost glede izbire kandidata, volilnega programa in Sseljanskega zaliva.

Sporni kamen je bil pred petimi leti ravno Sseljanski zaliv.

Res je. Uprava dosedanjega župana Reta je namreč že odobrila občinski regulacijski načrt za območje Sseljanskega zaliva in je tudi že podpisala konvencijo z gradbeno družbo. Delati moramo za to, da bo ta poseg v zalivu postal turističnega značaja in čim prej bi morali sprejeti tudi načrt za pristanišče v Sseljanu, saj Retova uprava ga ni nameravala odobriti.

Kako bi ocenili petletno upravljanje občine desne sredine?

Dejal bi, da je desna sredinska koalicija slabo upravljala občino,

ker se je po eni strani navzven pokazala kot odprta do vprašanj slovenske manjšine, po drugi strani je nam vsem znano, da je krmilo občine bilo v rokah desnice. Nacionalno zavezništvo je dejansko upravljalo občino. Ret se je v vseh teh letih pokazal za prijaznega župana, ni pa on odločal! Smernice, ki se jih je de-

stavljaj polom na celi črti?

Kar je bilo dobro storjenega, ne gre omalovaževati. Pošteni ne bi bili do samih sebe in do drugih. Če vzamemo na primer v poštev zlasti socialni resor, moram priznati, da je sedanja uprava vložila vanj veliko moči in prizadevanja. Skrbstvo je bilo zato res učinkovito in v primeru zmage

Foto IG

sno sredinska uprava držala, so bile sad dogovorov Nacionalnega zavezništva na tržaški oz. deželni ravni. Pod pritiskom Finijeve stranke je tako potekala celotna mandatna doba župana Reta.

Ali bo vaša ekipa v primeru zmage levo sredinske koalicije temeljito spremenila ukrepe Retove uprave, ali bo določene postopke nadgrajevala: drugače rečeno, ali je Retov odbor po vašem mnenju pred-

bomo nadaljevali po poti, ki so jo začeli naši predhodniki. Če pa se zaustavimo ob urbanistični in javnih delih, gladko izjavljam, da bomo vse korenito spremenili in na novo osnovali.

V dolinski občini se ukvarjate ravno z urbanistiko. Kako torej izvedenec ocenjujete nedavni regulacijsko-urbanistični načrt Retove uprave, ki je razburil duhove predvsem slovenskega prebivalstva v devinsko - nabrežinski občini?

Variante 24 in 25 sta nesprejemljivi, kajti se v njihju skriva grozna gradbena špekulacija. Enkratna možnost, s katero bi lahko ovrednotili naš teritorij, se je na žalost tako spremenila v postopek, pri katerem imajo korist le 'nekateri'.

Mariza Škerk, Vera Tuta Ban in Viktor Tance - staroste občinskih svetnikov - tokrat ne bodo kandidirali. Obljubili so vsekakor, da bodo brez vsakega dvoma podpirali kandidata leve sredine. Katere so torej nove moči vaše koalicije, ki bodo dosedanje nadomestile?

To so predvsem mladi, domačini, strokovnjaki, ki bodo kandidirali in verjetno tudi pomagali v morebitni upravi. V kateri obliki se bo to zgodilo, bomo odločili šele po volilnem izidu. Igor Gabrovec, Franc Fabec, Sidonja Radetič, Danjel Šuligoj so mlade in perspektivne osebe, ki bodo v primeru zmage gotovo pripomogle k dobremu delovanju uprave.

Kateri izmed njih bo zasedal odborniško mesto?

O tem se še nismo dogovarjali. Pošteno je, da se najprej osredotočimo na volilno kampanjo. O odboru bomo razmišljali v prihodnje.

Kaj pa korišćenje evropskih skladov, ki bi jih občina lahko uporabljala za načrte preko mejne narave? Načrt pri zgozniški občini z naslovom Kraški okraj se je v teh letih kar dobro odnesel.

Načrti čezmejne narave so velikega pomena in v te je treba vložiti veliko energij in sredstev. Naj omenim le načrt o čezmejnem zdravstvenem okraju, zamisel o ustanovitvi čezmejnega muzeja Krasa, ki bi po vsej verjetnosti dobil svoj sedež v zapuščenih kasarni v Mavhinjah (minister Pecoraro Scanio je med svojim obiskom v naših krajih toplo podprl to zamisel in nekako že obljubil nekaj prispevkov) in še druge načrte, ki bi pripomogli k celostnemu razvoju našega teritorija, s kmetijstvom in turizmom vred.

Turizem postaja vedno bolj pomemben dejavnik pri gospodarskem razvoju kraškega področja. Katere se ključne turistične točke, ki bi jih po vašem mnenju bilo treba še bolj ovrednotiti v devinsko - nabrežinski občini?

Pri nas imamo štiri turistična ob-

močja, ki so izrednega pomena. Brez dvoma sodi mednje Sseljanski zaliv, pa tudi Devin, ribiško naselje in Štivan, na katera je Retova uprava kratko malo pozabila, ter ves kraški del naše občine, vključno z našimi vasi. Naša občina bo imela korist le z valorizacijo vseh štirih območij, ne le zgolj Sseljanskega zaliva oz. Devina, kot je bilo doslej.

Kmetijski sektor je tesno vezan z določili variante 24, po kateri je dežela umestila med zaščitena območja pretežni delež tržaške pokrajine. Kako menite, da se bo ta problem, ki dejansko onemogoča našim kmetom suvereno razpolaganje s svojo zemljo, v prihodnje rešil?

Varianta 24 moramo čimprej spremeniti. Tudi neprofesionalnim kmetovalcem moramo nuditi možnost, da s svojim delom ohranjajo in razvijajo naše območje. Naš namen je glede tega vprašanja ravno ustanovitev občinskega urada, se pravi upravne strukture, ki bi nudila pomoč našim kmetom in bi odigravala hkrati vlogo posrednika tudi v zvezi z ostalimi možnostmi, ki jih nudijo evropski razvojni načrti.

Tudi s Kmečko zvezo smo se dogovorili, da bi takoj odobrili upravne načrte, kar bi delovanje kmetovalcev znatno izboljšalo. Dežela namreč dopušča, da občine same odobrijo upravne načrte za upravljanje zaščitene območij.

Mimo vprašanja o Kraški gorski skupnosti pa v teh slučajih ne gre.

Ponovna vzpostavitev Kraške gorske skupnosti je nadvse potrebna. Dejstvo pa je le eno: KGS moramo ponovno ustanoviti v tem letu, drugače bo res težko, da bo ta organ ponovno zaživel. Dežela se je obvezala, da bo letos poleti predstavila deželni zakon o ponovni ustanovitvi KGS, ki je med drugim edina ustanova, v kateri bi bile naše kraške občine organsko združene.

Leva sredina je v preteklih mesecih jursko vprašanje v devinsko - nabrežinski občini načelno rešila.

Res je. Predstavili smo namreč že sklep, v katerem so določene smernice za transakcijo. Z jursari smo že dosegli dogovor in v primeru zmage bomo že med letom leta speljali transakcijo.

Igor Gregori

Slovenska Skupnost - Goriško pokrajinsko tajništvo

Deželni odbornik Marsilio z Mosettijem in Slovensko skupnostjo

V gostilni Primožič se je deželni odbornik za kmetijstvo Enzo Marsilio srečal s stranko Slovenska skupnost in z županskim kandidatom Oljke Giuliom Mosettijem. Na srečanju sta bila prisotna še predsednik Kmečke zveze za Gorico Stanko Radikon in ravnatelj Kmečke zveze Edi Bukavec. Srečanje je uvedel deželni svet-

nik Mirko Špacapan, ki je podčrta pomembnost mesta Gorice kot centra za gospodarsko sodelovanje na področju kmetijstva, kjer teritorialna integracija z bližnjo Slovenijo dovoljuje zanimive možnosti novih oprijemov in razvoja.

Županski kandidat Oljke Giulio Mosetti je predstavil tiste točke svojega volilnega programa, ki

se tičejo gospodarstva. Mesto Gorica si mora pridobiti vlogo glavnega partnerja na področjih izvajanja projektov in podjetništva. Pri tem naj se naslanja na vse družbene segmente.

Občinski odbornik Primožič in predsednik Kmečke zveze za Gorico Radikon pa sta ugotavljala, da bi bilo potrebno priti do skupne čezmejne blagovne znamke,

ki bi povezovala celotno območje Brd, tako na slovenski kot na italijanski strani.

Odbornik Marsilio je poudaril, da današnja zakonodaja, tako deželna kot državna in evropska, nudi veliko možnosti povezovanju in sodelovanju ter sposobnosti ustvarjati sisteme.

Med pogovori so bile še obravnavane točke, ki se tičejo agriturizmov in Goriških skupnosti, ki so prav te dni v obravnavi v deželnem svetu.

Stališče Slovenske skupnosti je pri tem zelo jasno, saj se stranka na več področjih trudi, da se Kraška gorska skupnost zopet obnovi, vključno z možnostjo, da tiste občine, ki so vključene v seznam za izvajanje zakona 38/01, lahko izberejo več kot eno rešitev. To stališče je bilo tudi predstavljeno deželnemu odborniku. Marsilio je pri tem izrazil dvome, da lahko ena občina ima na voljo več kot eno izbiro, glede vključitve v ASTER, ni pa izključil možnosti, da bi posamezne usluge občine lahko upravljale samostojno z drugimi obmejnimi teritorialnimi subjekti.

Srečanja so se udeležili še deželni tajnik SSK Damijan Terpin, pokrajinska odbornica Mara Čerčan in nekateri kandidati Slovenske skupnosti na listi Oljke za občinski svet in za goriško rajonske svete.

Pevma-Štmaver-Oslavje

Odbornik Franco Iacop na obisku

V sredo, 16. maja, je na povabilo občinskega odbornika Primožiča in Slovenske skupnosti deželni odbornik Franco Iacop obiskal rajonsko četrto Pevma-Štmaver-Oslavje.

Obiska so se udeležili še deželni svetnik SSK Mirko Špacapan, deželni tajnik SSK Damijan Terpin, predsednika rajonskih svetov Walter Bandelj in Lovrenc Peršolja, kandidatki za občinski svet na listi Oljke Mirjam Bratina in Marilka Koršič ter ostali kandidati SSK na listi Oljke za rajonska sveta Pevma-Štmaver-Oslavje in Podgora.

Odbornik Iacop si je ogledal celotno področje mestne četrti, med katerimi je bil seznanjen s tipičnostjo teritorija in z najbolj perečimi problemi, med katerimi je usad, ki onemogoča prevoz po glavni cesti skozi Štmaver. Glede slednjega je predsednik Peršolja

seznanil udeležence obiska, da je bilo pred kratkim tudi formalno odprto gradbišče, da bodo v naslednjih dneh pripeljali vse stroje in da bo popravilo trajalo predvidoma dva meseca.

V nadaljevanju je odbornik Primožič, skupaj z inženirjem Vugo in prof. Viatorijem, predstavil odborniku Iacopu projek turistično-gospodarske promocije Soškega parka in čezmejnega prostora. Iacop je izrazil nad projektom navdušenje in je obljubil, da ga bo vključil v programiranje 2007-2013, kar je nedvomno spodbudna novica. Predvsem pa sta bili pri projektu pomembni točki ovrednotenja krajev, povezanih z dogajanjem prve svetovne vojne, ter naravnih okolišev.

SSK - Goriško pokrajinsko tajništvo

Foto JMP

Romanje v Rim

Bogati vtisi iz Večnega mesta

Protovanje se je začelo v ponedeljek, 22. aprila, zjutraj iz Trsta, kjer se je zbralo 14 romarjev, 15 romarjev je bilo iz devinske dekanije in šest iz Gorice oz. Števerjana.

Proti večeru smo prispeli v Rim. Nastanili smo se v hiši kaldejskih sester. Naslednji dan je bil na vrsti ogled Sikstinske kapele, bazilike Sv. Petra in groba papeža Janeza Pavla II. Povsod so bile dolge vrste ljudi, romarjev in turistov. Tudi promet in zastoji na cestah predstavljajo velik problem za večno mesto in vajo v potrpežljivosti vseh, ki se vozijo oziroma hodijo peš.

Popoldne istega dne smo se udeležili tudi skupne romarske sv. maše, ki so jo opravili škofje in duhovniki iz Treh Benečij v baziliki sv. Pavla izven obzidja. Bogoslužje je vodil tržaški škof. msgr. Evgen Ravignani, ki je v pridigi povedal, da so prišli v Rim škofje iz severno-italijanskih škofij, od Brixnske do Vidma, Gorice in Trsta, k svetemu očetu Benediktu XVI. "ad limina apostolorum", kateremu poročajo o stanju svojih škofij. Tržaški škof je še posebej poudaril, da smo prišli pogledat apostola Petra v osebi Benedikta XVI. Tako verniki kot škofje in duhovniki smo prisluhnili njegovim besedam. Med prošnjami za vse potrebe je bila ena prošnja tudi v slovenščini,

ki jo je prebral naš vodič po Rimu župnik Jože Markuža. V sredo, 25. aprila, smo že pred deveto uro prispeli na Trg sv. Petra, da bi se udeležili papeževe audience. Ni bilo prometnih zastojev, ker je bilo malo prometa zaradi državnega praznika. Do desete ure je bil Trg sv. Petra že napolnjen, nad dvajset tisoč ljudi iz vseh delov sveta, od Južne do Severne Amerike, iz Evrope, Azije in Avstralije. Dobili smo kar dobro mesto, da smo od blizu videli svetega očeta, ko je šel mimo nas.

Sveti oče nas je poučil, kako naj prebiramo in premišljujemo Sveto pismo, najprej literarno, kot je napisano v razumljivem jeziku,

nato duhovno, ko iščemo duhovni pomen Svetega pisma, in končno moralno oz. v praksi naj živimo svetopisemsko navodila. Kot primer je navedel blaženega Leonida, očeta teologa Origena, ki je dosledno živel svojo krščansko vero, celo tako, da je postal pričevalec - mučenec za Kristusa.

gna, Piazza Navona, Pantheon in še druge znamenitosti. Popoldne pa še katacombe Priscilla ob Salarijski cesti. Te so izmed najlepših v Rimu in segajo v 2. stoletje po Kr. Tu so bili pokopani številni mučenci in nekateri papeži iz tretjega in iz začetka četrtega stoletja po Kr. Najbolj znameniti sta dve freski, Dobrega Pastirja in Matere z Detetom. Nato smo pohiteli še do bazilike sv. Klementa, kjer je pokopan naš apostol sv. Ciril, tu smo na njegovem grobu pomolili in se vrnili h Koloseju. Toda prišli smo pet minut prezgodaj, ker so že zaprli glavni vhod. Zaradi tega si nekateri naši soromarji, ki so bili prvič v Rimu, niso mogli ogledati notranjost Koloseja, kar je vabilo, da se bodo še vrnili.

S takimi željami in polni lepimi doživetji in vtisov smo zapustili Rim. Zadnji dan smo se na poti domov ustavili še v Orvietu. Mogočna stolnica z obnovljeno fasado in mozaiki nas je očarala. V tej cerkvi hranijo korporal ali oltarne prtice, ki pričajo o evharističnem čudežu, ki se je zgodil nedaleč od tega mesta v cerkvi sv. Kristine v Bolseni ob istoimenskem jezeru leta 1263. Tedanji papež Urban IV., ki je tedaj živel v Orvietu, je dal prenesti omenjeni korporal v cerkev, ki so jo že gradili. Orvieto, kot srednjeveško mesto, je zgrajeno na vulkanskem-tufastem griču, na katerega smo se povzpeli z vlakcem. Mesto ima veliko zanimivosti, srednjeveške palače, celo katacombe in znameniti vodnjak sv. Patricija. Na poti domov sta nas spremljali pesem in harmonika. Ob koncu smo slišali še zahvalo spretne mu šoferju in skrbnemu vodiču. Za organizacijo je poskrbela potovalna agencija IOT iz Gorice.

Seveda vsi nismo poklicani k takšnemu pričevanju, toda evangelij lahko živimo v vsakdanjem življenju. Po končani katehezi je papež začel pozdravljati posamezne skupine romarjev v različnih jezikih, obenem je podal sintezo svojega nagovora v petih jezikih. Nas je pozdravil kot romarje iz Gorice in Trsta, ki smo prispeli v Rim s svojimi škofi. Navzoči so bili tudi romarji iz Slovenije, posebej je pozdravil slovenske romarje in študente iz ZDA.

Popoldne smo nadaljevali obisk po rimskih bazilikah in cerkvah. Zadnji dan smo namenili ogledu baročnega Rima, stopnišča na Trinita' dei Monti, Piazza di Spa-

danen v družbi, ki jo zaznamujeta individualizem in popačena čustvenost. Govori se o "čustveni nepismenosti", saj je osebnostna nezrelost zelo razširjena ne le med mladimi, ampak tudi med odraslimi. Zaradi tega je vloga katehistov toliko pomembnejša, saj so v službi ljudi tako, da jim kažejo oblike Cerkev, ki je učiteljica in mati, sposobna zdraviti rane in usmerjati po zanesljivih poteh. Pomembno je torej, da katehisti znajo posredovati svoje sporočilo s toplino iskrenih in resničnih medčloveških odnosov, ki so nadvse potrebni tudi v cerkvenem življenju. Prijave in informacije: faks 0481 597666, mail: catechistico@arcidiocesi.gorizia.it.

Primož Krečič

Izberi življenje (7)

Življenje je dar, treba ga je sprejeti

Spoznavamo, da življenje ne pade kot banana s palme, ampak je dar ljubezni, božji in človeški dar. Zato ga je treba odprto sprejeti, z odgovornostjo, zanimanjem in s hvaležnostjo. Odločitev za kaos in neživljenje je privid in prevara, v prvi fazi nabitost z različno energijo, uživanjem, potem pa utrujenost, naveličanost in nezadovoljstvo. Za polno in odgovorno življenje je potreben višji cilj, pa tudi zahtevnost, red in moдрost, ki pripelje do tega. Včasih je življenje polno težav, boleznih, psihičnih travm, kriz, ki jih je treba prebroditi, in vendar, če je cilj dovolj jasen in dovolj človeške ter božje ljubezni, je mogoče ostati zvest poklicanosti in razviti pot življenja. Pri tem ostane vedno pomembna osebna svoboda, pa vsa sredstva, božja in človeška, ljudje, ki nas podpirajo in nas imajo radi.

Po krščanskem oznanilu je Bog prvi dar in svetinja. Iz ljubezni med osebami Svete Trojice nastaja stvarstvo in življenje človeka. Življenje je dar, ki izhaja iz Božje ljubezni. V povezavi s tem darom je dar tudi človek, ki je ustvarjen po Božji podobi in nosi pečat božanskega. Vera je predvsem priznavanje te obdarjenosti in odprtost za odnose. Bog nas ljubi brezpogojno in prej, kot smo mu mi odgovorili z našo ljubeznijo (prim. 1 Jn 4,10). Ta pogled obdarjenosti in ljubezni je poglobil in osmisli Jezus s svojim življenjem in zlasti s svojim velikonočnim darom, ko se je ves podaril človeštvu in postal prvo osvobojeno ozemlje življenja, h kateremu potujemo.

To pomeni, da ne moremo sami iz sebe postaviti novega življenja. Nismo stvarniki, ki bi si sami dali življenje, moremo pa ga naprej podarjati ter razvijati. Sposobnosti, tehnika in znanosti lahko veliko naredijo, toda še vedno je v ospredju dar. Za vsak resnični dar pa sta potrebni odprtost in ponižnost, da ga sprejmemo in nanj odgovorno odgovorimo. Prav tako so dar drugi ljudje, ki so nam podarjeni, da jih sprejmemo in z njimi izpolnimo svoje življenje. Drugi nam odkrivajo dar Božje ljubezni, ki nas spremlja na poti. Nihče namreč ne more živeti, če ni sprejet in ljubljen, le tako se more odpreti v darovanju. Življenje torej zaživi, ko sprejmemo dar drugih in ko ga začnemo podarjati. Tudi druge kličemo z darom svoje-ga življenja.

Ljubezni se je treba pustiti nagovoriti, sprejeti dar drugih in nanj odgovoriti po pravilu: ljubimo, ker smo ljubljene. To ljubezen prinaša Bog, ki prvi ljubi in vedno daje več, kot potrebujemo. On je pripravljen začenjati vedno znova. Evangelij govori na različnih krajih o razsi-pnosti ljubezni: pri pomnožitvi kruha v puščavi, pri spremitvi vode v vino, pri življenjskem daru na križu. V tem smislu je Bog velik razsi-pnež, vse stvarstvo odmeva od tega preobilja, ki je tudi temelj življenja v naravi in med ljudmi. Vprašanje je le, koliko in kako sprejemamo ter odgovarjamo na vso to obdarjenost. Teolog Anton Strukelj je zapisal: "Le ljubeči more razumeti norost ljubezni, za katero je razsi-pnost zakon, preobillje pa tisto, kar edino zadostuje." /Izberi življenje, 26/

Pri tem velja poudariti, da, če je Bog na prvem mestu, je vse drugo na pravem mestu. Življenje se razvija tam, kjer je Bog na pravem mestu, kjer ga resnično upoštevamo in vidimo v njem tudi cilj svojih prizadevanj ter poti. Brez Božje ljubezni in njegovih zapovedi tudi ne more biti polnega življenja. Jezus Kristus nas zelo poučno nagovarja: "Kdor namreč hoče svoje življenje rešiti, ga bo izgubil; kdor pa izgubi svoje življenje zaradi mene, ga bo rešil. Kaj namreč pomaga človeku, če si ves svet pridobi, sebe pa pogubi ali zapravi?" (Lk 9,24-25). Križ in napor ter odpoved ne predstavljajo nasprotovanja življenju ali veselju, ampak nosijo pravi predlog, ki gradi pot, ki gre skozi preizkušnje v bolj polno življenje. Mnogi ljudje so po tej poti polno živeli. Od njih se moremo učiti moдрosti, kako bolj živeti in bolj ljubiti.

Goriška nadškofija: posvet za katehete

Dinamike komunikacije in čustvenosti v katehezi

Čas, v katerem živimo, nam je daroval Bog. Ker gre za dar, ga moramo živeti v duhu upanja. To je iztočnica sinteze, ki jo je pripravila ena izmed delovnih skupin na shodu italijanske Cerkev pred nekaj meseci v Veroni. Skupina je obravnavala pomemben vidik človeškega življenja, čustvenost. Teološka razsežnost čustvenosti v življenju, ki temelji na ljubezni, bi morala biti vedno vidna v vsakdanjiku vernikov, še zlasti tistih, ki oznanjajo evangelij mladim rodovom,

torej katehetom. Čustva so pomembna osnova in privilegirani način iskanja smisla in sreče v življenju. V dialogu si ljudje ne izmenjujejo samo informacij in podatkov, ampak tudi sporočila o sebi in drugih osebah. Vsak človek, ki komunicira, posredno sporoča, če je srečen ali ne, če so izrečene besede resnične ali pa ne. Pri oznanjevanju evangelija katehisti posredujejo v celoti same sebe, svoja čustva, pričaranja, dvome in strahove. O tem,

kako vse to vpliva na dejavnost kateheze, bo potekal katehetski posvet v soboto,

9. junija, od 15. do 18.30 v avditoriju Fogar v Gorici. S pomočjo treh predavanj - prvo bo obravnavalo psihološke vidike, drugo kulturni kontekst sodobnega časa, tretje pa specifično sklepe shoda v Veroni - bodo udeleženci razglabljali prav o dinamikah komunikacije in vlogi zrele čustvenosti, ki jo poživlja krščansko upanje. Osnovati svoja čustva na Kristusu, ki je umrl in vstal za nas, pomeni postaviti temelje humanizaciji in pričevanju, ki prežema z upanjem. Katehisti delujejo

in delovala v Cerkvi proti hereziji "trijezičnosti, hebrejščini, grščini in latinščini, ki so jih nekateri imeli za edine zveličavne. Ciril in Metod sta že pred več kot tisoč leti pripravljala pot vesoljnemu cerkvenemu zboru Vatikanskemu drugemu, ko sta pospeševala prihod nebeskega kraljestva. Branila sta namreč primat človeka kot osebe določene družine, določenega jezika, določenih običajev ipd., enkratnega in nepojmljivega človeka. Ker je Sveti Duh duh molitve, ga prosimo, naj pride k nam; prosimo tudi zdaj z devetdnevno pred Binkošti. Zlasti na soboto pred praznikom bedimo v molitvi in premišljevanju. Toda z njim smo lahko v tesni zvezi vsak trenutek s kratkim "Pridi, Sveti Duh!" Ob posebnih priložnostih, kot so duhovne vaje, izbira novega papeža, pot od doma v zakon ali v tujino zaradi dela, povsod tam, kjer smo stiskani, žalostni, preganjani, se zatečemo k Svetemu Duhu. Psalm slavi Gospoda, ki je vse ustvaril; čeprav je duh, se izraža po vsem materialnem z ljubeznijo. Njegova ljubezen skrbi za vse: za človeka, živali, laznino, ptice, zveri, sonce in luno, gozdove, travnike, sadovnjake, za trto in vino.

Evangelij

Viljem Žerjal

BINKOŠTI - PRIHOD SVETEGA DUHA

Apd 2, 1-11; Ps 104; Rim 8, 8-17; pesem slednica; Jn 14, 15-16, 23-26

Bog preseneča. Ko v svoji previdnosti dopušča, da reke in morja hudobije preplavijo svet, še posebej človekovo srce in da nedolžni dejansko hudo trpijo, tedaj razodeva skrivnost svoje ljubezni, ki ga je gnala na križ. V trdi vsakdanjosti in v tišini skrite veličine ljubezni je Jezus začel ustvarjati nov svet. Že v blagih je pokazal, kako naj se mi lotimo prenove samega sebe in drugih in sveta. To je ozka pot, ki pa edina pelje v življenje (Mt 7, 13-14).

Je pot Duha. Je pot ponižne ljubezni. Je pot služnja. Je pot duhovnega uboštva. Je pot nebeskega kraljestva. V Babilonu so hoteli vse ljudi, vse narode, vse jezike, vse kulture slatičiti v en rog. Bog pa pokaže, da mu je drag vsak človek, ki živi po njegovi volji, a kliče k spreobrnjenju tudi največje grešnike. V Jeruzalemu spravi v strmenje vse med seboj raz-

lične ljudi na binkoštni praznik, ki kakor vihar ognja použiva načrte gospodovnosti nad telesi in dušami ljudi, ki jim blazno gospodujejo. Toda vsi totalitarizmi se v določenem času zrušijo in njihovo pogorišče je veliko. Sadovi Duha pa ostanejo. Ljudje pred njimi osupnejo. Ne razumejo takoj, kaj tako viharo deluje v vernikih. Gotovo ne sladko vino (Apd 2, 13), saj jih prešinja tudi v vsej zgodovini ogenj v duši, ki jih sili, da oznanjajo svet Duha, svet svobode in življenja. Žene jih v delo ljubezni do bolnih. Bolne negujejo tako, kot da bi stregli samemu Bogu, saj Bog se je poistil z zavrnjenimi, prevaranimi, usuzjenimi strastem in človeškemu nasilju. Sveti Duh je pokazal, kako veje in kje veje (Jn 3, 6-9). Nas vse uči vztrajnosti v dobrem do konca. Toda, sodeč po njegovem delovanju, je vse današnje delovanje predokus nebes, kjer bo Bog vse v vsem (1 Kor 15, 28). Čaka nas torej še zadnje Božje presenečenje.

Bog pokaže, da bo svetovna Cerkev sestavljena iz vseh narodov in ljudstev zemlje. Vsak jezik, vsaka kultura, vsak poedinec celo ima svojo domovinsko pravico v Cerkvi. Tudi slovenska apostola, po rodu Grka, sta učila

Preseneča nas, da je vse stvarstvo izročil v varstvo človeku. Človek naj modro varuje ves svet, naj mu gospoduje (1 Mz 1, 26.28.). V Svetem Duhu prosimo za nove duhovne, in še posebej duhovniške poklice. Ker je Očetov in Sinov duh, naj nas pridruže Jezusovemu trpljenju in stiskam. Sveti Duh nas uči ljubezni do Matere Božje. Koncile, zlasti zadnjega, Vatikanskega drugega, pripisujemo posebnemu navdihu in vodenju Svetega Duha. Koncilski dokumenti, šestnajst po številu, hranijo zaklad vere. Zato naj bi jih brali in premišljevali ter se po njih ravnali. Apostoli so dokazali ljubezen do Jezusa tako, da so spolnjevali zapovedi, zlasti zapoved ljubezni. Jezus je najprej omenil medsebojno ljubezen, zdaj pa poudarja ljubezen do sebe, da njega ljubimo. Oče bo poslal Svetega Duha, da jih bo učil, da bo ostal pri njih, da bodo po njem združeni z Očetom (Jn 14, 15). Jezus bo prosil Očeta, naj daruje učencem "Duha resnice" (v. 16-17). On jih bo varoval, jim pomagal in opogumljal. Bo zagovornik in pričva v svetu, ki se vedno upira Bogu (Poppi, 540). Neizmerno smo hvaležni Bogu za skrivnostno bivanje v presveti Trojici po Duhu, ki nam ga je dal.

Vera iz življenja v življenju

Ateist ni tisti, ki ne veruje, ampak tisti, ki Boga ne išče

“Človeku - kristjanu (posebej še mladim) se vera in krščanski nauk najlaže približujeta tako, da se vzpodbujajo njegove dejavnosti, sad njegove ustvarjalnosti. Da se gojijo talenti vsakega posameznika...” Misel je zanimiva, vendar vprašljiva! Tudi tokrat se nam zastavlja vprašanje: Kaj sploh je vera? Kaj sodobni človek pojmuje pod izrazom vera? Mu je vera, takšna, kot jo uči Cerkev, še vrednota? Gotovo je vera vrednota, ki nam zagotavlja “gotovost v negotovosti”, zato nam ne dopušča mirne in neproblematične posesti, ampak je iskren izziv, odločanje in iskanje novega stika z njo, zavedanje “krhke lončene posode”, v kateri jo imamo, kot tudi novo preverjanje njene vsebine. Vera je v najožjem pomenu besede iskanje in doživljanje človekove identitete v osebnem stiku z večno Resnico, ki je Bog. Pri človeku se vera poraja v tostranskem življenju in nas vodi

v onstransko življenje. Zato je vera hoja za Bogom in obenem iskanje Boga. Vernik je podoben svetopisemskemu preroku Abrahamu, ki je bil vedno na poti z izvoljenim ljudstvom. Tako smo prišli do zanimive ugotovitve: Ateist ali nevernik ni tisti, ki ne veruje, ampak tisti, ki Boga ne išče! Krščanska vera ni v mirovanju ali mistični ekstazi, ampak je v gibanju, dogajanju, v katerega je vključeno vse človekovo življenje in prav to življenje tudi zaznamuje človeka! Vera je način našega bivanja in ne samo del človekovih zmožnosti, kot so razum, čustva, morala... Samo taka vera se lahko prevesi v ljubezen, kot pravi koncil: “Ljubezen je konec koncev najzanesljivejša merilo pravovernosti” (CS.34). Pri veri je vedno v ospredju človekova osebna in bivanjska danost, ki vodi k ustvarjanju človeka vrednih razmer in

človeka s tem tudi ne odtuja. Človek svojo vero dojema kot zaklad, ki ga nosi v prstni posodi in ga nima nikoli v

popolni in mirni posesti. Vero je treba poglobljati in se zanjo tudi truditi. Sad človekove ustvarjalnosti, zlasti pri mladem človeku, je običajno povezan s takšnimi in drugačnimi uspehi, dosežki, osebno pomembnostjo (važnostjo), kar je za to življenjsko dobo normalno. Ni pa to normalno, če želimo vero ohraniti, ker nas naše dejavnosti redno zavedejo, druga za nas “sila važna področja” in nam našo osebno vero v vsakdanjem življenju postavijo na stranski tir ter nam jo tako zamegljijo ali zvedenijo. Človek je glede vere vedno “na poti”. Veliko je poti, ki nas vodijo k veri in do Boga, prav tako pa je tudi veliko poti, ki nas od vere oddaljujejo, pa se jih niti ne zavedamo ali jih ne opazimo, ko stopamo po njih, pa vendar so! Eno pa je in bo ostalo: Vera je velik Božji dar, je milost! Kdor z Božjo milostjo sodeluje, lahko tudi pričakuje, da ga bo Bog oblagodaryl z vero. Če tega sodelovanja z Bogom ni, se vera pri posamezniku pokaže v njegovih ne Božji luči, zato človeški talenti z vero nimajo nobene povezave. Ostane samo eno: Vera je način našega, mojega in tvoje bivanja, je ljubezen, ki se je vzpostavila med Bogom in človekom. Če to dosežemo, nas Bog zagradi, in ga zlepa ne spustimo stran!

Ambrož Kodolja

Kratke

Srečanje Urških potomcev na Sv. Gori

Dne 27. maja 2007, na binško nedeljo, bo potekalo srečanje potomcev Urške Ferligoj, pastirice iz Grgarja, kateri se je pred 468 leti prikazala Mati Božja, medtem ko je pasla čredo ovčic na Skalnici, kraju, kjer je danes romarska cerkev na Sveti Gori. Ob 11.30 bo v tem svetišču maša, ki jo bo daroval g. Alessio Stasi. Pri obredu bo pel cerkveni pevski zbor iz Dornberka pod vodstvom Jožeta Hareja. Takoj po maši se bodo udeleženci oz. potomci odpeljali v Grgar k spomeniku in na grob pokojne Urške, kjer bo palaganje cvetja. Srečanje se bo nadaljevalo v prosvetni dvorani v Grgarju, kjer jih bo pozdravil tudi predsednik Krajevnega sveta. Zanimivo je to, da je gospa Ines Ferligoj iz Rubij, sedaj bivajoča v Podgori, pobudnica tega srečanja in da je z nemajhnim trudom izsledila približno 80 potomcev v krajih, kot so Gorica, Milan, Gaeta, Bologna, Tržič, Piran, Portorož, Koper, Ljubljana, Kozana v Brdih in daljna Bitola v Makedoniji.

Petra vsebina nove številke Oznanil, glasila župnij na območju Nove Gorice

Tudi v novi številki Oznanil, glasila župnij Kapela, Kristus Odrašenik, Kromberk, Osek, Solkan in Sempas, je objavljenih več poročil, komentarjev in drugih sestavov o cerkvenem življenju v omenjenih župnijah na širšem območju Nove Gorice. Navedeni so podatki o krstih in birmah v raznih krajih, ki sta jih opravila koprski škof Metod Pirih in pomožni škof dr. Jurij Bizjak. Na Kapeli je bilo 46 birmancev, prvoobhajancev pa 23. Verniki iz Kromberka so 3. maja romali na Sveto Goro. V Solkanu je zakrament svete birme 25 birmancev podelil koprski škof Pirih. To je bilo 11. aprila. V glasilu redno objavljajo tudi posebno prilogo z naslovom Vredno spomina. V novi številki arheolog Drago Svoljšak piše o potovanju Langobarđov v Italijo. Bralce seznanja, da so bili Langobarđi germansko ljudstvo, ki je v davni na poti iz pradomovine na južnem Švedskem pustilo sledi tudi na slovenskih tleh, na njihovi postaji pred končnim ciljem, Italijo.

Obisk predsednika Slovaške škofovske konference v Ljubljani

V torek, 15. maja, je msgr. František Tondra, predsednik Slovaške škofovske konference, škof iz škofije Spiš, obiskal Slovenijo. V nadškofijskem dvorcu v Ljubljani se je srečal s predsednikom SŠK, ljubljanskim nadškofom in metropolitom, msgr. Alojzom Uranom, podpredsednikom SŠK, celjskim škofom, msgr. dr. Antonom Stresom, dekanom Teološke fakultete, dr. Bogdanom Kolarjem in z vodstvom bogoslovnega semenišča v Ljubljani.

Pogovarjali so se o življenju Cerkve v obeh deželah. Pred prvo svetovno vojno je na slovenskih tleh delovalo več slovaških duhovnikov, s katerimi smo imeli pozitivne izkušnje. Obe krajevni Cerkvi se danes srečujeta z manjšim številom duhovnih poklicev,

pri čemer je Slovaška trenutno v boljšem položaju. Izmenjali so si stališča o možnostih študija na teoloških fakultetah ter oblikah izobraževanja, ki jih le-te omogočajo. Slovenska in slovaška narodna skupnost sta si blizu tako po slovanskem jeziku kot tudi po zgodovinski izkušnji, saj je Cerkev v obeh deželah v času komunizma živela v težkih razmerah. Od leta 2004 sta članici Evropske zveze in sta pred novimi skupnimi izzivi, kako podajati veselo oznanilo evangelija na sodobnemu človeku razumljiv način. Škof Tondra si je po pogovorih ogledal ljubljansko stolnico sv. Nikolaja, ki je pred kratkim praznovala 300-letnico, semeniško knjižnico in bogoslovno semenišče.

Lurd: dragi romarji!

V mesecu maju se je začelo vpisovanje za romanje goriških vernikov v Lurd, ki bo letos potekalo od 14. do 20. julija. Slovensko skupino bo, kakor že več let, vodil štandreški župnik Karel Bolčina. Tudi letos se nam bodo pridružili romarji iz Slovenije, ki jih bo vodil g. Miro Šlibar. V Lurd ne gremo kot turisti, ampak kot romarji, da se Lurški Mariji zahvalimo za vse, tudi za naše trpljenje. Pred Lurško votlino bomo prosili za mir in moč, da bi lažje sprejeli naše težave in bolezn. Tam vsakdo lahko dobi smisel za življenje.

Nekje je bilo zapisano, da je votlina Massabielle bolnišnica, kjer naj bi ljudje ozdraveli na duši in na telesu. Morda je prav ta misel nezadržni zagon marsikoga, da si želi vrniti se v Lurd, kjer dobi novih moči. To je tudi moja izkušnja in rada bi delila svojo srečo z drugimi. Torej pogum! Dragi romar, vpiši se čim prej, ne bo ti žal. / Emanuela

Prvo sv. obhajilo v Štandrežu

V nedeljo, 13. maja, je v Štandrežu deset otrok prejelo prvo sv. obhajilo. Dve leti jih je pripravljala katehistinja Chiara, letos pa župnik Karel Bolčina. Veronika, Elena, Alice, Lara, Andrea, Francesco, Luca, Mattia, Manuel in Emmanuele so prvič prejeli Kristusa v svoje srce. Otroci so dejavno sodelovali s prošnjami, z zahvalami in branjem beril. Bil je lep praznik, ki se je tudi nadaljeval po maši, saj je polovica prvoobhajancev imela skupno kosilo s svojci v župnišču.

Romanje slovenskih, italijanskih in furlanskih vernikov Sporočilo Medjugorja

Medjugorje, kraj, kamor se vrača spomin, in raj na zemlji, po čemer srce hrepeni. Tako nekako je zapel naš neutrudni pobudnik medjugorskih romanj gospod Darko. Štiri dni smo preživeli v prijetni družbi in molitveni skupini, od 4. do 7. maja. V dveh avtobusih smo se zbrali Slovenci, Furlani in Italijani ter odpotovali iz Nove Gorice in s postojanke pri Rdeči hiši zelo zgodaj zjutraj v oblačnem vremenu. Toda kmalu je posijalo sonce, ki je še bolj podžgalo naša srca, da smo se s hvaležno pesmijo zahvalili najprej Bogu za milost romanja, nato pa smo počastili Kraljico miru, ki nas je povabila v Medjugorje. Nekateri potujejo še vedno z radovednostjo, če se Devica Marija še prikazuje, ali pa z

željo, da bi bili priča kakšnemu čudežnemu dogodku. Drugi pa romajo, da bi si izprosil kakšno milost, zdravje, ureditev družinskih razmer, delo ali zaposlitev

Kip medjugorske Marije pred romarskim svetiščem

in še marsikaj, kar je skrito v človeškem srcu. Romarjev, ki se udeležujejo svetih maš, češenja svetega križa, bedenja ob evharističnem Jezusu, je vedno več in niso samo starejši ali upokojenci, temveč predvsem mladi in mlade družine z otroki. Te predstavljajo lepšo duhovno prihodnost. Globok vtis zapusti v vsakem romarju vzpenjanje na goro Križevac ali na Podbrdo, kraj Marijinega prikazovanja. Res je, da najvišja cerkvena oblast ni še potrdila verodostojnosti teh prikazovanj, ki so sedaj omejene le enkrat mesečno eni izmed vidkinj, čeprav občasno so tudi ostali vidci deležni Marijinih prikazovanj, toda v Medjugorju vsak spozna, da je to poseben kraj milosti, kjer je na tisoče spovedancev in še več svetih obhajil, veliko daritev svetih maš oz. somaševanj, kjer vsak duhovnik prebere evangelij v svojem jeziku. Vsakokratno slavje evharističnega Jezusa je pravo doživetje. Čeprav je bil tisti večer dež in skoro hladno vreme, je bila velika množica ljudi tudi okrog cerkve in v novi rumeni dvorani, kjer so po ekranu spremljali vse dogajanje v cerkvi. Okrog cerkve ali na strmi poti na Križevac ali na Podbrdo sreča mlade ljudi, fante in dekleta z rožnim

vencem v roki ali okoli vratu kot svetinjo in sredstvo Božje milosti. Toliko lepih primerov doma ne srečaš, ker se marsikdo sramuje, da bi v javnosti pokazal svojo vero. Nekateri sploh ne znajo več moliti in rožni venec jim je deveta briga.

Sporočilo iz Medjugorja je jasno: dokler se Devica Marija prikazuje, je še vedno čas spreobrnjenja in čas pokore ter Božje milosti. Ko se Mati Božja ne bo več prikazovala, bodo nastopili hudi časi in preizkušnje za vse človeštvo. Če se Devica Marija prikazuje, pomeni, da jo pošilja Bog, ki ljubi človeštvo in želi po Mariji vse privedi k spreobrnjenju in večni sreči. Devica Marija še vedno skrbi in si prizadeva za človeške otroke, da bi dosegli poveličanje njenega Sina, Jezusa Kristusa. Zato je klic iz Medjugorja vedno aktualen in izraz Božjega usmiljenja, dobrote in ljubezni.

Čas bivanja v Medjugorju je zelo hitro potekal in bližal se je čas odhoda. Neka gospa mi je dejala, da bi kar za vedno rada ostala v tem kraju, kjer so doma molitev, sreča in duhovno veselje. Pot domov nas je vodila po lepi in čudoviti jadranski magistrali in nas v večernih urah srečno pripeljala domov. Kraljica miru želi, da Božji mir ponesemo na svoje domove in župnije ter da zavladata mir med Bogom in človeštvom ter vsemi ljudmi.

JM

Kratke

Mosetti v Kulturnem centru Bratuž

Županski kandidat Oljke Giulio Mosetti je obiskal Kulturni center Lojze Bratuž in se srečal s predsednico Franko Žgavec ter sodelavci. Mosetti je med obiskom dejal, da KC Bratuž sicer že pozna in je bil tudi že večkrat v njem. Priznal je bogastvo vsestranskega kulturnega delovanja, ki skozi tako strukturo pronic v družbene segmente goriške družbe in jo plemeniti, še posebno ker je s prisotnostjo slovenske kulture celotno mestno tkivo nekaj posebnega in bogatejšega. V pogovoru je bilo poudarjeno, da se čuti potreba po večji koordinaciji med podobnimi strukturami. Kulturnega delovanja je v mestu precej, kar je neizpodbitno pozitiven podatek. Rado pa se zgodi, da pride do sočasnih prireditev, kar pa ni ravno spodbudno.

Županski kandidat Oljke Mosetti je povedal, da mora pri tem ključno vlogo odigrati ravno občina, ki lahko poskrbi, da so dejavnosti v največji možni meri usklajene in da se ne križajo. Tako bi si lahko več Goričanov ogledalo več prireditev, kar pa bo nedvomno razširilo medsebojno poznavanje. Srečanja sta se udeležila tudi kandidata SSK za rojnske svete Miloš Čotar (Sv.Gora-Placuta) in Katia Bandelli (Center). / SSK - Goriško pokrajinsko tajništvo, Julijan Čauček

Pravljčni utrinki v Feiglovi knjižnici Svetla zgodbica v slovo

Zaradi lepe, pretople pomladi, ki vabi malčke na prosto, v naravo, so se pravljčni utrinki poslovili že aprila namesto v začetku junija, kot je bilo napovedano. Za slovo je bila na sporedu prav lepa pomladna pravljica s svetlim sporočilom. Tokratni pravljčni klic je sprejelo trinajst malčkov, ki so kot vedno posedli na mehke blazine in nestrpno čakali, da bi jih mladi študentki Teja Pahor in Tanja Zorzut, ki sta se uspešno prvič prelevili v pravljčarki, popeljali v neizmerni, dobri pravljčni

svet. Pred seboj sta imeli kup debelih knjig in lepo ilustrirano knjižico. Otroci seveda niso pomišljali, kar hitro so izbrali pravljico in zavzeto poslušali pripoved Cvetka obišče gospoda Zimo Boba Grahama. V njej je bila protagonist družina Sončkovih, ki so imeli srčno radi sonce in rožice. Pripovedovalki sta v vasicah prinesli pomladne cvetke, marjetico, petunjo, gorečko, mačevo, da bi si malčki pobljše ogledali barvito čudo pomladi.

Sonce, ki je tako lepo žarelo nad domom Sončkovih, ni nikoli posijalo na vrt gospoda Zime, ki ni maral ne sonca ne rož. Ko pa je mali Cvetki padla žoga na njegov vrt in se je opogumila ter šla do njega, se je njegovo srce omehčalo in odprl je vrata otrokom, da so po njegovem vrtu posadili rožice in je tudi pri njem vzklija pomlad. Dobrih piškotkov, ki jih je gospa Sončkova spekla za soseda Zimo, pa so bili deležni tudi zbrani otroci, ki so se ob koncu pripovedi posladkali z njimi in tako sladkih ust vzeli slovo od pravljic.

Pravljčni utrinki, drobna, posrečena snidenja s knjigo, ki so vsakič privabili v knjižnico prav lepo skupino otrok, so se tako poslovili, a Mladinska soba ima zmeraj odprta vrata in tudi poleti bo čakala male obiskovalce, da jo obiščejo, si izberejo kako lepo knjigo in uživajo ob njej v družbi mamice in očka ali nonotov. V jeseni pa se bodo povrnila pravljčne urice in spet osrečile otroke s svojimi lepimi, vselej tudi z vzgojnim nadihom pretkanimi vsebinami. / IK

Snovanja: dve srečanj

SCGV Emil Komel napoveduje v tem tednu dve prireditvi v sklopu Snovanj 2007. V četrtek, 24. maja, bo ob 20.30 v dvorani pokrajinskega muzeja v grajskem naselju klavirski recital. Skladbe Bacha, Liszta in Skrijabina bo izvajal Simone Peraz iz Pordenona. Po lanskim odličnim diplomami na tržaškem konservatoriju nadaljuje podiplomski študij pri prof. Sijavušu Gadžijevu. Sobotni nastop v Veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž pa je namenjen mlajšim učencem, ki bodo v enournem programu množično prikazali delo šolskega leta, ki se izteka. Pod naslovom Zaigrjamo in zapojmo bodo mladi izvajalci nastopali solistično in skupinsko s petjem in instrumentalno igro. Vsebinske prireditve temelji na skladbah Toamaža Habeta, ki jih je za to priložnost priredil prof. Fabio Devetak. Začetek ob 18. uri.

Ob 25-letnici poimenovanja OŠ Sovodnje po P. Butkoviču-Domnu

Da bi ostal živ spomin na pokončnega duhovnika in ustvarjalca

Lepo število domačinov, z županom Igorjem Petejanom na čelu, se je v petek, 18. maja, zbralo v Kulturnem domu v Sovodnjah, v katerem je potekala prva izmed treh prireditev, ki se bodo v organizaciji občine Sovodnje, OŠ Petra Butkoviča-Domna, Kulturnega društva Sovodnje in župnije sv. Martina zvrstile pod naslovom Butkovičevi dnevi, da bi primerno zabeležili 25-letnico poimenovanja vaške osnovne šole po Petru Butkoviču-Domnu. Od 6. junija 1982 namreč nosi šola v Sovodnjah ime po tem pomembnem sorojaku, ki je zagledal luč sveta v vasi ob sotočju Soče in Vipave 22. februarja 1888 in zatislil trudne oči prav tam kot priljubljen župnik, 27. februarja 1953. Vstajenje pričakuje na domačem pokopališču, kjer bo v nedeljo, 27. t.m., ob 11. uri ob njegovem grobu slovesnost, ki jo prireja sovodnjska župnija. Slovesnost bo sooblikoval tudi cerkveni pevski zbor pod vodstvom Rezi Češčut, ki je za vaje z zbora prišla že v času Butkovičevega župnikovanja kot šestnajstletno dekle.

Petkov večer je bil v režiji KD Sovodnje, v imenu katerega je uvodni nagovor izrekel mladi predsednik Erik Figelj. Poudaril je, da so k slovesnosti prispevale vse tri pomembne vaške komponente. Po klavirski skladbi, ki jo je zaigrala Ivana Nanut, je besedo povzela prof. Marija Češčut, ki si že vrsto let prizadeva, da bi se ne izgubila zapuščina P. Butkoviča-Domna in da bi se ovrednotili

Foto RD

njegova podoba. Njena je bila in je še vztrajna želja, da bi postala Butkovičeva rojstna hiša pomemben spomenik. V govoru je poudarila posrečeno pobudo, ki je pred 25 leti privedla do poimenovanja šole po P. Butkoviču-Domnu, ki je prav šoli "posvetil dragocene trenutke svojega bogatega ustvarjalnega življenja". V jasnih besedah je orisala izredno razvejeno ustvarjalno pot P. Butkoviča-Domna, ki je bil duhovnik, pesnik, prozaist, likovnik, urednik, publicist, ugankar in prevajalec. Kot delavski sin je okusil revščino. Materi, ki je hodila na dnino k premožnejšim kmetom, je pomagal že v rani mladosti in kot študent latinskih šol v Gorici, kamor so ga starši vpisali na spodbudo župnika Juga. V goriško šolo je Butkovič zahajal peš ob vsakem vremenu. Kljub nenaklonjenim življenjskim

pogojem je odlično končal študije. Osnoval je list Mladi cveti, v katerega je pisal, risal, urejal koticke ugank, skrivalnic in rebusov. Po opravljeni maturi se je vpisal v bogoslovje in bil posvečen 16. julija 1913. Novo mašo je daroval naslednji dan na Sveti Gori. Duhovniško službo je opravljal v raznih bližnjih krajih, nazadnje pa 1. marca 1931 prišel za župnika v Sovodnje in tu ostal do smrti. Bil je tih, skromen, a izredno delaven človek. Skrbel je za vse, ki so bili potrebni pomoči. Mnogo časa je preživel v spovednici, pospeševal je češčenje sv. Jožefa in sv. Terezije Deteta Jezusa. Posebno pa je poudarjal odrešilno moč znanja in izobrazbe, je naglasila prof. Češčut. V času fašizma je med ljudmi širil prepovedane slovenske knjige. Bil je učitelj z veliko začetnico; 1943 je ustanovil v župnišču ljudsko šolo in jo vodil do l. 1945, ob pomoči Nade Hmeljak in Liči Vižintin. S svojo precej avtobiografsko prozo, s pesmimi in z risbami je sodeloval v vseh časopisih. Bil je pionir ugankarstva na Slovenskem. To potrjuje tudi ime današnjega ugankarskega društva v Sloveniji, Domen. Butkovič je prevajal iz 12 jezikov. Tesno prijateljstvo ga je vezalo s Finžgarjem. Češčutova je dejala tudi, da je bil P. Butkovič-Domen tako v službi svojega naroda in kraja, da mu je bila neposredna ohranitev njegovih prebivalcev največja vrednota, in dokazano je, da je njegova velika osebnostna zasluga, da niso bile Sovodnje ob nemški zasedbi

nesmiselno uničene. Sklenila je z željo, da bi bili vredni njegovega izročila.

Po občutenem opisu Butkovičeve bogate osebnosti sta Mateja Petejan in Gaja Tomšič sklenili kulturni večer s štiri-rodničnima skladbama. Predsednik Figelj je povabil publiko na ogled razstave. V treh vitrinah je predstavljen izsek plodovitega Butkovičevega vsestranskega ustvarjanja, razdeljenega po sklopih. Med povečanimi kopijami njegovih risb so tudi tri originalne perorisbe, ki jih hrani Goriška Mohorjeva družba, in štiri knjige, ki jih ima v oskrbi prof. Češčutova. Razstavljene so tudi fotokopije uglasbitve Stanka Jericija treh Butkovičevih pesmi, Križani, Majnikovi Kraljici in Našim srcem vstajenje, pa tudi dve uganki, ki jih je za letošnjo zaključno šolsko prireditev v glasbo prelila Jana Drašič, ciklostilirano glasilo bogoslovcev Naša njiva (1950), izčrpna brošura Prispevki k zgodovini osnovne šole in tudi originalni fotografski albumi. Barvit pečat razstavi so vtisnili učenci OŠ P. Butkovič-Domen s svojimi likovnimi prispevki. V drugem polletju so temeljito obdelali Butkovičev lik, tudi s srečanjem s prof. Marijo Češčut. Petošolci so za razstavo sestavili križanke, četrtošolci so predstavili koticke iz domače vasi, tretješolci Butkovičeve portrete, drugošolci so narisali domače šolsko poslopje, prvošolci pa so se šli računalniške ugankarje in rešitve ugank podali na risbica. Bogato razstavo si je bilo možno ogledati tudi v nedeljo, 20. maja.

Iva Koršič

Doberdob

OPZ Veseljaki iz Doberdoba na gala večeru

Otroški pevski zbor Veseljaki iz Doberdoba bo v torek, 29. maja, nastopil na gala večeru revije Naša pomlad v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Gre za pomemben uspeh, ki ga je doberdobski zborček pod taktirko dirigentke Lucije Lavrenčič dosegel na tekmovalnem koncertu 17. aprila v Kulturnem domu Novi Gorici. Revija Naša pomlad je namreč tekmovalni niz nastopov primorskih otroških zborov od Tolmina do Kopra. Posebna komisija je na vsakem tekmovalnem večeru izbrala dva zbora. Izbrani pevski sestavi bodo nastopili na 2 gala večerih: prvi, na katerem bodo nastopili tudi Doberdobski, bo v KCLB v torek, 29. maja, drugi pa bo v dvorcu Zemono dan kasneje. Doberdobski otroški zbor je bil na reviji Naša pomlad edini predstavnik zamejske stvarnosti iz goriške pokrajine, zato je uspeh še toliko večji. Komisija je namreč zbor kakovostno uvrstila na visoko medobmočno raven in ob tem svetovala dirigentki nastop na slovenskem vsedravnem tekmovalju za otroške zборе. Komisarji so posebej dobro ocenili zahtevno pesem Zajček Jakoba Ježa v dvoglasnem napevu in v spremljavi ritmičnih inštrumentov. Pozitivno je bila ocenjena tudi že tradicionalna postavitev doberdobskega otroškega zborčka, ki ga spremljajo orff inštrumenti. Slednji namreč popestrijo vsako pesem.

Koncert devetletnega Aleša Lavrenčiča

V petek, 25. maja, bo v Doberdobu na sporedu zanimiv glasbeni večer. Domači publikli se bo namreč predstavil zelo mlad violinist, ki bo s samostojnim koncertom vsem prisotnim pričaral prijetne glasbeno-instrumentalne trenutke. Glavni junak večera bo komaj devetletni Aleš Lavrenčič, ki bo v petek, 25. maja, ob 18.00 predstavil zanimiv glasbeni ekskursus v svet violine. Koncert bo potekal v Doberdobu v dvorani na sedežu KD Jezero. Večer prireja SKD Hrast iz Doberdoba v sodelovanju s SCGV Emil Komel in z OPZ Veseljaki iz Doberdoba. Aleš bo v svojem programu predstavil pester spored skladb, ki segajo v različna zgodovinska in kulturna območja, od Kuchlerja in Mozarta vse do Riedinga in Portnoffa. Mladi violinist se je svojemu inštrumentu prvič približal že pri štirih letih. Lepoto in heterogenost glasbene umetnosti je začel odkrivati pod mentorstvom prof. Petra Gusa v okviru glasbene šole Emil Komel, danes svoj študij pogloblja s prof. F. Tavčarjem. Večkrat je že nastopil na internih in javnih šolskih nastopih v domačem kraju, pa tudi v Gorici. Petkov večer pa bo za Aleša prvi samostojen koncert.

ŠTEVERJAN V soboto, 26. t.m., na trgu pred cerkvijo

Likof toplo vabi!

Skupnimi močmi se lahko doseže veliko. O tem so prepričani Števerjanci, ki toplo vabijo v soboto, 26. maja, na vaški trg na praznovanje Likof. V goriškem izročilu pomeni ta beseda praznik ob pomembnejših trenutkih družinskega življenja in kmečkega dela, kot sta izgradnja hiše ali konec trgatve. V preteklosti in še danes se v Števerjanu mesec maj začne s praznovanjem zavetnika sv. Florjana. Na bogato obloženih mizah imajo prvo mesto vino, dozorelo v zimskih mesecih, in prve češnje. "Števerjanski Likof", ki ga prirejajo Vinoteka Števerjanski grič ter društvi Briški grič in Sedej, ohranja

staro izročilo in nudi gostom pokušno sadov domače zemlje: vino, olje, sadje, briške jedi, pa tudi predstavitev gozdovine, navad in domače obrti v pomladanskem čaru vaškega praznika.

Sporod pobjude, pri kateri sodelujejo okrog 20 kmetij, tri gostilne, štiri kmečki turizmi in hotel, se bo začel ob 17. uri z uradnim odprtjem prireditve, nadaljeval pa z enogastro-nomsko pokušno, z razstavo krajevnih obrtnikov in tipičnih vaških proizvodov. Kdor vsaj malo pozna pregovorno gostoljubnost Števerjancev, ve, da je vsako njihovo praznovanje pravi dogodek, ki se ga je vredno udeležiti.

ŠTEVERJAN Slovesna seja občinskega sveta v briški vasi,

Občinski grb in prapor

V soboto, 19. maja, ob 18. uri je potekala izredna seja občinskega sveta v občinski sejni dvorani v Števerjanu. Nobena točka dnevnega reda ni obravnavala rednega delovanja uprave, pač je šlo za slavnejši trenutek, ki ga je uprava zasledovala že nekaj časa: svečanost ob prevzemu in razvitju občinskega prapora. Slovesnost je zatem, ob lepem sončnem majniškem vremenu in številni prisotnosti občinstva, potekala pred občinsko hišo.

Nastanek Števerjana je že v samem imenu tesno povezan s češčenjem sv. Florijana, staroslovanskega božanstva pomladanskega prebujanja narave in rodovitnosti, čigar god praznujemo ravno na začetku meseca maja. Poleg tega je bila že v starih časih značilnost briške

občine prav vinogradništvo. Pomenljivost teh elementov je jasno vidna vsakomur, ki gre mimo gričevnate števerjanske okolice s terasasto in gosto nasajenimi vinogradi in ko pogleda na skrajni vrh, kjer stoji mogočna cerkev, posvečena zavetniku sv. Florijanu, ki kraljuje nad celotno pokrajino.

Grb vključuje v heraldičnem vzorcu in z naravnimi figurami vse do sedaj opisano in v svoji preprostosti občane, njihove organizacije in institucije. Poševno je razdeljen na dve polji, desno je sinje svetleče se barve, levo pa kovinske in zlate barve, na levi je prikazan lik sv. Florijana, na desni vinska trtca s tremi zelenimi listi in belim grozdom z 31 jagodami. Trta je narisana v desnem kotu zgornjega roba, sv. Florijan v levem kotu spodnje

konice. Cerkev je narisana v srebrni barvi in črno obrobljena, s petimi okni in četverimi vrati, zvonik ima na vrhu dve

z občinskim grbom končno celotno občinsko delovanje zaživelo v svoji popolnosti. Odbornica Franca Padovan je predstavila bodisi grb kot prapor ter se zahvalila arh. Danilu Antoniju za oblikovanje in izpeljavo vsega načrta. Predsednik goriškega pokrajinskega sveta Alessandro Fabbro je v svojem posegu podčrtal lepoto jezikovne, kul-

okni, sicer pa še pet odprtin, njegova streha je rdeča in trikotne oblike, konica grba je zelene barve.

Osnova občinskega prapora je sinje barve, bogatijo ga srebrni okrasji, na njem sta občinski grb z osrednjim srebrnim napisom z imenom občine. Kovinski deli in okrasne vrvi so srebrne barve, drog prekriva žamet sinje barve s srebrnimi spiralasto nameščenimi žbicami.

Uvodoma je spregovoril župan občine Števerjan Hadrijan Corsi, ki je poudaril dejstvo, da bo

turne in gospodarske raznolikosti celotne goriške pokrajine, župan občine Postojna Jernej Verbič je obudil spomin dolgoletnega pozitivnega sodelovanja prav s števerjansko občino; goriški prefekt Roberto De Lorenzo pa je izrazil željo, da bi se mladi zavedali pomena vseh prej omenjenih simbolov, ki razkrivajo v sebi izredno globok pomen za celotno vas, ter se veselil straž, ki so izjemoma čuvale prapor. Sledila je družabnost v bližnji gostilni.

MD

Butkovičevi dnevi v Sovodnjah

Ob 25. obletnici poimenovanja sovodnjske osnovne šole po Petru Butkoviču-Domnu bodo na pobudo občine Sovodnje, Osnovne šole Petra Butkoviča-Domna, Kulturnega društva Sovodnje in župnije sv. Martina potekali Butkovičevi dnevi, posvečeni svetlemu liku poliedričnega sovodnjskega duhovnika, književnika in narodnega buditelja. V nedeljo, 27. maja, bo ob 11. uri na pokopališču v Sovodnjah slovesnost ob obnovljenem Butkovičevem grobu. V petek, 8. junija, pa bo ob 20. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah zaključna prireditev učencev OŠ P. Butkoviča-Domna in otrok zadnjega letnika otroškega vrtca iz Sovodenj. Vljudno vabljeni!

Kandidati se predstavljajo

Aleš Waltritsch

Pred petimi leti smo Goričani zbrali pravo smer, smer naprednega in odprtega mesta. Ponosen sem, da sem bil med tistimi, ki ste nam Goričani zaupali tako pomembno nalogo. Kot načelnik skupine Demokratične leve v občinskem svetu v Gorici sem v tem mandatu posebej skrbel za konkretno in ustrezno podporo težkemu delu župana Brancatija in njegovih odbornikov in mislim, da v tem nismo zatajili niti v najtežjih trenutkih. Dosegli smo veliko zastavljenih ciljev, nakazali nove poti, bili sposobni težkih izbir, mestu smo želeli dati mesto novo podobo in dinamičnost. Nekje smo tudi zgrešili, stvari popravili ali začeli preverjanje ustreznih alternativ. Mesto danes utripa drugače. Odprtost in želja po sodelovanju sta na dlani, nasprotovanja soočanju z Novo Gorico v skupnem goriškem prostoru so bistveno manjša kot nekdanj, mesto je tudi po zaslugi številnih mladih Goričanov in "uvoženih" univerzitetnikov bolj živo, Slovenci smo na vseh nivojih enakopravni protagonisti mestnega življenja. Pred nami je odločitev za prihodnost Gorice. Začeto pot moramo nadaljevati s še bolj konkretnimi posegi, ki bodo možni le z nadaljevanjem levsredinske uprave na občini. Izkušnje mojega prvega mandata z Demokratično levico želim nadaljevati na listi Foruma za Gorico, v okviru katere kandidira kar 4 od 6 članov, občinskih svetnikov. Slovenci imamo v Andreju Bellaviteju našega župana. Sposobna in odprta oseba, ki zna navdušiti in prepričati, poslušati in pomagati. Iskren prijatelj Slovencev, obogatitev za levo sredino, pravi župan za Gorico.

Sekcija sovodnjskih krvodajalcev Mlade sile v odboru

Na občnem zboru dne 18. aprila 2007 je bil izvoljen nov odbor Združenja prostovoljnih krvo-

dajalcev - sekcija Sovodnje ob Soči, ki je na prvi seji zbral v svoji sredi novega predsednika, Štefana Tomsiča, in potrdil dose-danega podpredsednika Paola Brajnika. Po 30-letnem neutrudnem delovanju zapuša predsedniško mesto Branko Černic, ki ostaja v odboru kot povezovalni člen med mlajšimi in starejšimi odborniki. Posebna zahvala gre tudi nekdanji tajnici Marinki Batič (tudi ona je bila v društvu od samega začetka), ki prepušča to mesto Fabiu Tommasiju, in ostalim članom, Anici Florenin, Pepu Floreninu, Srečku Tomsiču, ki so po dolgoletnem delovanju prepustili svoja mesta novim silam. Društvo se obremenjuje vsem, ki so sodelovali pri dobrodelnem koncertu družine Novina v Sovodnjah dne 14. aprila (zbrana sredstva smo namenili Skladu Mitja Čuk), in obvešča, da beleži letošnji 30. obletnico obstoja in pripravlja ob tem pomembnem jubileju vrsto pobud v mesecu septembru.

Obvestila

V Kulturnem centru Lojze Bratuž bosta v petek, 25. maja, ob 17. uri, ob 10-letnici Polžkovskega abonmaja v sklopu Goriškega vrtljaka, gledališka predstava Pikine pustolovščine v izvedbi Marjana Marinška in Tanje Postružnik iz Velenja in odprtje razstave del likovnega natečaja za otroke Polžkov abonma praznuje s Piko Nogavičko. Prisrčno vabljeni vsi otroci!

Komigo: "mini abonma" za italijanske in furlanske predstave. Petek, 25. maja, ob 20.30: Dobrodelni večer - poklon pisatelju Angelu Signorelliju Razgibanost življenja - varietetski večer - Duo Luis International Magic Show. Četrtek, 31. maja, ob 20.30 Pupkin Kabarett, produkcija: Teatro Miela-Trst. Podrobnejše informacije in program na spletni strani www.kulturmidom.it oz. na tajništvo Kulturnega doma v Gorici v ul. I. Brass 20, tel. +39 0481 33288.

V nedeljo, 27. maja, bo po sv. maši pri sv. Ivanu informativno srečanje z Andrejem Vogričem o novi zakonodaji v zvezi z odpravnino (TFR).

V ponedeljek, 28. maja, ob 20.30, bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, na drevoredu 20. septembra 85, zadnja predstava letošnje abonmajske sezone SSG na Goriškem. Za združene abonmaje (red A, B in T z italijanskimi nadnapisi; izbira sedežev je prosta) bo Slovensko stalno gledališče uprizorilo Molierovo komedijo Zdravnik po sili v režiji Diega De Bree. Ob članih ansambla SSG, Vladimirju Jurcu, Janku Petrovcu in Nikli Petruški Parizon, nastopajo gostje, nekdanja člana SSG, Alojz Svete in Danijel Malalan, ter Ivan Pernelj, član SMG Ljubljana. Avtobus bo vozil po običajni poti z avtobusnimi postajališči v Doberdolu, Romjanu, Selcah, Tržiču, Štivanu, Jamljah, Gabrjah, Sovodnjah, Štandrežu in Gorici.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem izleta na Koroško, da bo prvi avtobus odšel v soboto, 2. junija, ob 5.50 izpred cerkve v Doberdolu, nato s

postanki na Poljanah, Vrhu, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni ter v Štandrežu pri cerkvi. Drugi avtobus pa bo odpeljal ob 6. uri izpred gostilne Primožič v Gorici, nato izpred Vage pri Pevmskem mostu in v Podgori pri spomeniku ter pri športni palači. Vsak mora imeti veljavno osebno izkaznico. Priporočamo točnost!

Darovi

Za patra Vladimirja Kosa: ob 63-letnici nasilne smrti Marte Terčon daruje družina 50,00 evrov.

Čestitke

Na tržaškem konservatoriju sta diplomirala čelist Aleksander Sluga in pianist Carlo Corazza, profesorja na SCGV Emil Komel. Iskreno čestitamo. Svet slovenskih organizacij. Marija in David, želimo Vama srečno življenje. Pevska skupina MUSICUM.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 25.05. do 31.05.2007)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Kamijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 25. maja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Domače viže - Iz krščanskega sveta. - Zanimivosti in obvestila - Vic tedna.

Ponedeljek, 28. maja (v studiu Andrej Baucon): Sodobni "sound" - Živemu se vse zgodi - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 29. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Življenje in delo Virgila Ščeka - Izbor melodij.

Četrtek, 31. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

KROŽEK ANTON GREGORČIČ, ZALOŽBA ANNALES in ZGODOVINSKO DRUŠTVO ZA SEVERNO PRIMORSKO vabijo na predstavitev knjige

OPERACIJA JULIJSKA KRAJINA

Severovzhodna meja Italije in zavezniške obveščevalne službe (1943-1945) zgodovinarja GORAZDA BAJCA v sredo, 30. maja 2007, ob 18. uri v galeriji ARS na Travniku 25 v Gorici.

O knjigi bosta spregovorila: zgodovinar Jože Pirjavec in avtor Gorazd Bajc

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2007

25., 26., 27. maja

2., 3. junija

v Štandrežu - v župnijskem parku med lipami

Petek, 25. maja 2007

ob 20.30 odprtje razstave Ročno orodje za obdelavo lesa

Sobota, 26. maja 2007

ob 17. uri slikarski ex-tempore na temo Šport ob 20. uri ples z ansambлом SOUVENIR

Nedelja, 27. maja 2007

ob 19. uri Štandreški otroški zbor in plesna skupina Urška ples z ansambлом KALAMARI

Sobota, 2. junija 2007

ob 20. uri ples z ansambлом MALIBU'

Nedelja, 3. junija 2007

ob 19. uri nagrajevanje natečaja ex-tempore nastop MePZ Čepovan in dramskega odseka PD Štandrež s komedijo GREMO V TEATER ples z ansambлом KALAMARI

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača. Bogat srečelov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Zadružna Banka
Doberdob
in Sovodnje
www.bccdos.it

Zadružna banka
Doberdob in Sovodnje
Sooc. Coop. - Zadruga

Clane vljudno vabimo na redni občni zbor, ki bo v drugem sklicu v soboto, 26. maja 2007 ob 19.00 uri v Kulturnem domu v Gorici, ulica I. Brass št. 20 s sledečim dnevnim redom:

Poročila ter odobritev bilance za leto 2006; volitve v zadružne organe; pravilnik za občne zборе in volitve.

Upravni Svet

Pogovor / Damjan Paulin

Štandreška šola od ustanovitve do danes

Dragoceno delo ob obletnici štandreške šole je opravil dr. Damjan Paulin, domačin in avtor že objavljenih publikacij o preteklosti goriške vasi, ki je tokrat pripravil zajetno publikacijo o štandreški šoli od začetka do danes.

Kdaj in kako je nastala slovenska osnovna šola v Štandrežu in kakšne vire ste imeli na razpolago?

V Štandrežu so ustanovili slovensko ljudsko šolo leta 1857. Štandrež takrat še ni bil samostojna občina, ampak je bil povezan v občino s Šempetrom. Do šole je prišlo na pobudo nekaterih domačinov, ki so sodelovali pri upravi skupne občine, in na podlagi avstrijske zakonodaje, ki je predvidevala, da se lahko ustanovi šola v krajih, kjer je določeno število otrok, ki so oddaljeni vsaj pol ure hoda od najbližje šole. Šola je najprej imela sedež na južnem delu vasi, še južno od Pilošča. Nekateri premožnejši domačini so se s pisno pogodbo obvezali, da bodo krili polovico stroškov; tega se žal niso držali. Občina je bila zato prisiljena sama kriti stroške. Lep del ohranjene dokumentacije o tem predstavlja korespondenca med občino Šempeter in goriško-gradiščansko deželno upravo. To so prvi razpoložljivi viri. Največ sem jih našel v državnem in pokrajinskem arhivu v Gorici, nekaj tudi v Novi Gorici.

Šola je začela delovati kot enorazrednica; prvo leto je bilo vpisanih 116 otrok in imeli so enega samega učitelja, Josipa Komavca. Pokopan je na štandreškem pokopališču, še vedno ima sorodnike v Štandrežu in Novi Gorici; do smrti leta 1883 je bil edini učitelj na tej šoli. Trirazrednica je postala nekaj let pred prvo svetovno vojno, ko je bilo na šoli več kot 300 otrok. Ustanovitev štandreške šole je tudi odločilno prispevala k temu, da so nekaj let kasneje, leta 1866, ustanovili samostojno občino, nato pa še čitalnico. V tem obdobju se je kulturno življenje pri nas razvilo. Zanimivo je to, da so bili naši učitelji vse do prve vojne ob enem organisti in občinski tajniki. Poleg duhovnikov so bili to eni redkih izobraženih ljudi. Pred ustanovitvijo šole je bila nepismenost zelo visoka in večina občinskih svetovalcev se je podpisovala s križcem.

So to šolo obiskovali samo štandreški otroci?

V Šempetru so ustanovili šolo 3-4 leta prej; štandreški otroci so torej pred letom 1857 ali obiskovali goriško, nemško šolo ali pa tisto v Šempetru.

Je bila torej štandreška šola prva slovenska šola na Goriškem?

Gotovo ena prvih. V tistih letih so sicer začeli ustanavljati šole vse naokrog. V Gorici je najprej nastala neka zasebna šola, šele kasneje državna. V štandreško šolo so se vpisali skoraj vsi vaški otroci; vemo pa, da je niso vsi obiskovali redno. Nekateri so obiskovali t.i. nedeljske šole, tečaje za otroke, ki med tednom niso hodili v šolo. Zaradi oddaljenosti stavbe od središča vasi in cerkve je pred iztekom stoletja občinski svet sklenil, da zgradi novo stavbo.

Foto DPD

Leta 1897 mu je uspelo postaviti novo, veliko šolo na zemljišču, kjer stoji današnja. Med prvo svetovno vojno je bila žal do tal porušena prav tako kot cerkev, ki je bila zgrajena leta 1900.

Koliko prebivalcev je imel štandrež pred 150 leti?

Do prve svetovne vojne je imel okrog 1600 prebivalcev. O tem sicer obstajajo različni in nedosledni podatki, saj se župnija oz. kaplanija tedaj ni ujemala z občinskim ozemljem.

So bili ti povsem slovenski?

Recimo več kot 99%. Od 1600 prebivalcev naj bi bilo 6 Italijanov in prav toliko Nemcev. Skoraj izključno so bili kmetje. Otroci so seveda uporabljali za delo na polju in zato niso redno obiskovali šole. Med vojno se je življenje v Štandrežu skoraj ustavilo, saj je bilo veliko ljudi v begunstvu in taboriščih. Takoj po vojni, ko so se vrnili, so obnovili šolo. Najprej je bila v leseni baraki, kjer danes stoji orožniška kasarna. Nadučitelj po vojni je bil Rihard Orel. Na šoli se je poznalo, da je bil tudi skladatelj, saj je nabavil klavir, učil petja in imeli so veliko nastopov.

Kdaj je štandreška šola dobila pet razredov?

Do tega je prišlo tik pred prvo svetovno vojno. Prva leta po vojni so bila sicer še malo neurejena, ker se vsi še niso vrnili iz begunstva. Počasi pa se je stanje normaliziralo. To je trajalo do leta 1924, ko je Gentilejeva reforma spremenila šolo in z letom 1926-27 postala italijanska. Tedaj so tudi ukiniteli občinske učitelje so premetili v notranjost Italije. Župnik Josip Kosovel je tedaj iz protesta zbral mladino v zakristiji, kjer je poučeval slovenščino, pisanje, računanje in drugo. Še danes se nekateri starejši vaščani spominjajo teh let; hvala leži so Kosovelu, da jih je pravzaprav naučil slovenščine.

Župnik zaradi tega ni imel težav?

Seveda jih je imel, saj so ga šolske in politične oblasti pozivale, naj preneha s to "propagando". Bil pa je vztrajen: v cerkvi je tudi vedno ohranil slovensko petje.

Leta 1943 je prenehala italijanska oz. poitalijančena šola. Štandrež je prišel pod nemško zasedbo. Tedaj je bil za župnika

dr. Alfonz Čuk, imeniten duhovnik in psiholog. Leta 1944 je ustanovil šolo z dvema učiteljicama v zakristiji in farovžu. Po dveh mesecih in pol so jo ukinili. Verjetno je za to imel "zasluge" NOB. Nato je prišel župnik Zaletel, ki je skušal obnoviti šolo, a mu žal ni uspelo. Leta 1945 so na Pilošču ustanovili partizansko šolo, ki je trajala samo 15 dni. Jeseni 1945 so jo prevzeli zavezniki, leta 1948 pa so prišle naše šole pod Italijo.

Kako se je šola razvila v naslednjih 60 letih?

Močno sta vplivala dva dogodka: najprej Kominform,

ko so nekateri umaknili slovenske otroke iz slovenskih šol, in pa dejstvo, da so optanti bili prisiljeni vpisovati otroke v italijanske šole. Število otrok v štandreški šoli je zato vse do 80. let znatno padalo. Kasneje se je začelo dvigati tudi zato, ker so začeli prihajati v šolo otroci iz družin, ki niso živele v Štandrežu. Še vedno prihajajo iz mesta in drugih občin. Danes ima šola 77 otrok, kar je precej. Ima tudi zelo bogato občolsko dejavnost, saj šola sodeluje z društvi, rajonskim svetom in drugimi šolami, tudi iz Slovenije. To se je začelo razvijati tudi z reformo in šolskimi sveti, ko se je tudi okrepila vloga staršev otrok. Leta 1980 so šolo poimenovali po Franu Erjavcu, nekaj let kasneje so jo tudi preuredili in obnovili.

Koliko časa ste pripravljali knjigo?

Veliko gradiva sem imel že zbranega, ker sem o tem že pisal. Vseeno je delo zahtevalo nekaj mesecev dela. Bogato je tudi fotografsko gradivo. Najstarejši dokument je spričevalo sina prvega učitelja, ki sega v leto 1877.

Otrok se je imenoval Jožef Komavec, prav tako kot oče. Tako je na spričevalu ime otroka, podpisan je učitelj in oče, torej trikrat isto ime. Stanovali so na šoli. Učitelj je namreč tudi v kasnejših letih bival v šolski stavbi; bil je tudi neke vrste hišnik. Najstarejše fotografije segajo v čas pred prvo svetovno vojno, največ jih je iz časa med vojnama. Dokumenti in fotografije bodo na ogled na razstavi, ki jo bomo odprli 5. junija.

DD

Pogovor / Miroslava Braini

V središču dogajanja naj bodo otroci!

OŠtandreški šoli, njenem poslanstvu večraj in danes smo se pogovorili z ravnateljico goriškega didaktičnega ravnateljstva dr. Miroslavo Braini.

Doma ste iz Štandreža. Kot ravnateljci vam je gotovo v ponos dejstvo, da vaška šola praznuje tako visok jubilej. Kaj vam pomeni ta šola?

Danes mi gotovo pomeni nekaj drugega kot to, kar mi je pomenila kot otroku. Danes jo vidim kot šolo, ki je prerasla svoje okvire, saj združuje otroke, ki prihajajo tudi iz mesta in drugih vasi.

Skozi zgodovino je imela šola vedno pomembno vlogo: ohranjala je slovenstvo. Vse slovenske šole so že v času cesarstva imele glavno funkcijo skrbeti za narodno zavest. Važno je, da je šola nastala in da jo je obiskovalo veliko otrok. Nepretirano je delovala do leta 1915, ko so ljudje odšli v begunstvo. Fašizem jo je nato "obglavil", saj ni bila več slovenska. Če se je nato slovenstvo sploh ohranilo, gre velika zasługa duhovnikom, ki so kljub preganjanju veliko naredili. Nadškof Sedej je s pastirskim pismom naročil žu-

Foto DPD

dogodki so me kot otroka zelo prizadeli. Število učencev je padlo vse do 60. let; ko so se meje malo odprle, se je spet začelo dvigati, saj je poznanje slovensčine postalo vse pomembnejše za krajevno trgovino. Zaradi padca rojstev je število spet upadlo v 90. letih, ko jih je bilo eno leto vpisanih le 28. Od tedaj dalje je število začelo naraščati. Ko smo v 80. letih uvedli modularni si-

Foto DP

pnikom, najskrbijo za ljudi z nedeljskimi šolami, naj učijo slovenščino otroke.

Spominjam se, kako me je tudi osebno prizadel velik upad vpisov otrok na štandreško šolo po drugi svetovni vojni. Leta 1945 jih je bilo 166, nakar je število otrok močno padlo. Še zlasti leta 1952, ko so zgradili šolo v ul. Zara, v t.i. naselju ezulov. Tja so se množično vpisovali štandreški otroci. Leta 1952 nas je bilo v razredu 24, končalo nas je 16. Tedaj sem bivala bližje cerkve na Rojcah, med njivami nad Sočo, "Na skalah", in vsako jutro sem gledala, kako prihajajo slovenski vrstniki iz Štandreža v italijansko šolo v ul. Zara. Verjetno so se starši bali, da bi ne našli službe; verjetno so tudi doživljali skrite pritiske; šlo je tudi za vprašanje optantov. Cele družine, solidne slovenske družine, so se poitalijančile. Ti

stem, smo se odločili, da bomo povezali mestno šolo v ul. Brolo s štandreško šolo. Tako smo ji dali večjega zagona. Sedaj je štandreška šola skoraj na ravni mestne. Ni več vaška šola, čeprav ohranja pozitivne lastnosti, značilne za vaške šole. Mislim predvsem na združevanje med starši; ljudje čutijo večjo skupnost na vasi kot v mestu, kjer so bolj razkropljeni.

V zadnjih desetletjih je štandreška šola le spremenila svoj obraz.

Tudi v štandreški šoli je vse več otrok iz mešanih zakonov. Predvsem so to otroci staršev, ki so nekako izgubili slovensko identiteto in s svojimi otroki se nekako vračajo h koreninam. Tudi štandreška šola je nekak most med kulturami. To je izziv za naše učitelje, ki so poklicani, pa tudi humani. Strokovnost, podana na človeški način! Preveč pozabljamo na osebo, preveč gledamo izključno na informacije in kompetence, pri strani pa puščamo človeka, njegovo duševnost in osebnost. Bodimo torej strokovni, pa tudi človeški!

Kako ste si zamislili pobude ob obletnici?

V petek, 1. junija, bomo imeli ob 10.30 odkritje in blagoslov

plošče na pročelju šolske stavbe. V torek, 5. junija, bo ob 20.30 v župnijski dvorani Anton Gregorčič predstavitev publikacije, ob 21. uri pa odprtje dokumentarne razstave v spodnjih prostorih istega doma. V petek, 8. junija, bo ob 18.30 slavnostna prireditev v občinski telovadnici v Štandrežu. Izrecno sem jo hotela v telovadnici, ker je prostorna in odprta prav vsem vaščanom. Štandrež je bil pred desetletji velika vas; po vojni sta se tudi pri nas izoblikovala dva tabora. Današnji župnik, predsednik rajonskega sveta in društvi sicer iščejo skupno govorico, še vedno pa prihaja do delitev. Od vedno želim biti kot ravnateljica "super partes", čeprav imam seveda svoje prepričanje; šola mora biti enaka za vse! Tudi zato bomo imeli proslavo v telovadnici. Kdor si jo je zamislil, bo prikazal, kako se je šola razvijala skozi čas.

150-letnica šole je res dolga doba. Ob tem pa razmišljam, da moram prav vsak dan doživljati kot začetek, kot prvi dan šole, kot bi šola ustanavljali vsak dan znova. Pri srcu nam mora biti prav tako,

kot je bila ustanoviteljica leta 1857. Kaj pomeni otrokom 150-letnica? Še mi, odrasli težko dojemamo oz. "materializiramo" tako dolge dobe, kaj šele otroci! Čas, ki mineva, je treba doživeti, da lahko globlje zaznaš pomen neke dobe. Otroci bodo sicer vedeli, da je bila šola ustanovljena pred 150 leti, ker so jim to povedali učitelji. Da pa to globlje doživijo, je pomembno, da se naučijo ceniti vsak dan v šoli, da pridobivajo znanje, da se na tak način bogatijo, da se učijo za življenje.

Sprašujem se o knjigah in brošurah, ki jih objavljamo ob obletnicah. Za koga to delamo? Za nas, da potrjujemo svoj obstoj? Rada bi naredila kaj več za otroke. Rada bi npr. pridobila dovolj finančnih prispevkov, da bi jim preuredila dvorišče ali igrišče, da bi naredila kaj več zanje. Zato sem želela napisati na vabilo, da v prvi vrsti vabijo učenci, kajti oni so pomembni. Važni so otroci: nje moramo postaviti v središče vsega dogajanja. Vse mora biti narejeno po njihovi meri, da bo v prvi vrsti njim jasno, kaj šola je. Zato, ponavljam, je pomembnejši današnji čas. Če je vas dobila šola pred 150 leti, mora ta vas, ki danes ni več vas, doživljati šolo tako, kot se razvija s časom. Družba se je spremenila. Pred leti v vasi ni bilo Italijanov; danes jih imam več kot 50%. Prepričana sem, da moramo imeti stike z njimi, da jim prikažemo našo stvarnost in kulturo, ki je oni ne poznajo. Šola je danes posebno dragocena, ker pomeni obstoj slovenstva v vasi. Zato jo moramo čuvati. Na njej moramo graditi, če hočemo še obstajati štandrežci v vasi. Zemljo smo itak izgubili; edino šola nam je še ostala, če hočemo tam preživeti.

Danijel Devetak

Poklon SAZU in ZRC SAZU akademiku ob jubileju

Ob 80-letnici Franceta Bernika

Ob 80-letnici dolgoletnega predsednika in častnega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti Franceta Bernika sta SAZU in ZRC SAZU v navzočnosti jubilarne predstavili knjigo Ob osemdesetletnici Franceta Bernika. Izšla je pri Založbi ZRC. V njej so objavljeni zapisi predstojnika Inštituta za slovensko literaturo in literarne vede pri ZRC SAZU Darka Dolinarja, direktorja ZRC SAZU Ota Lutharja in znanstvenega svetnika na Inštitutu za kulturno zgodovino pri ZRC SAZU Igorja Grdine, pa tudi Bernikova bibliografija, ki pa, kot je opomnil predsednik SAZU Boštjan Žekš, "ni dokončna, saj Bernikova aktivnost kaže, da jo bo potrebno že prihodnje leto dopolniti".

Luthar je poudaril, da je današnja slovesnost tudi poklon Berniku in "srečanje z osebnostjo, ki je zaznamovala desetletja akademijskega življenja v Sloveniji in Evropi ter tudi enega najbolj preloženih obdobij v slovenski zgodovini". Bernika je označil kot človeka, v katerem so "načelnost, razumevanje in odprtost združeni z zavidljivo strpnostjo". Dolinar je Bernika označil kot osebnost, ki je povezovalno delovala znotraj stroke, pa tudi med različnimi strokami ter domačo

stroko povezala z mednarodno. Predstavil je Bernikovo delo na Inštitutu za literaturo pri SAZU in osrednje področje Bernikovega proučevanja, to je slovenska literatura druge polovice 19. in začetka 20. stoletja.

Grdina je opozoril na Bernikovo tenkočutno povezovanje različnih vej umetnosti, v čemer je vidna Bernikova odprtost. Spomnil je na Bernikovo sodelovanje s Slovensko matico, ki ji je, prav tako kot SAZU, Bernik "napisal standardno zgodovino". Slovensko zgodovino 20. stoletja je zaznamovalo veliko generalnih prelosov, ko je bila na preizkušnji kontinuiteta humanistične misli, Bernik pa je znal ob zadnjem velikem preloso ohraniti vse, kar je bilo dobrega v tradiciji, predvsem zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. To je po besedah Grdine "ne le ohranil, ampak ji je dal kompas".

Proučevanje literature sem vedno razumel kot znanost o umetnosti, ki mora ohraniti načelo znanosti, obenem je potrebno biti pravičen do umetno-

sti, je povedal jubilar. Zato se je odločil za metodo notranjega pristopa, ki je znanstvena, a obenem umetniškega dela ne spreminja v mrtev predmet. Ob raziskovanju literarne umetnosti je užival, saj literaturo dojema kot pojav, "ki omogoča, da živimo več življenj". Bernik je opozoril še na raznorodno strukturo literature, saj usmerja še k drugim vrstam umetnosti.

Ob zapisih Dolinarja, Lutharja in Grdine knjiga Ob osemdesetlet-

nici Franceta Bernika prinaša jubilarantov življenjski opis v obliki kronike, bibliografijo med letoma 1950 in 2007 ter enciklopedično

informacijo o Francetu Berniku v slovensčini, nemščini in angleščini.

France Bernik (1927) je leta 1951 diplomiral na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je bil asistent na oddelku za slovanske jezike in književnost do leta 1957, ko je bil izključen z univerze iz političnih razlogov. Leta 1960 je na Univerzi v Ljubljani pridobil doktorat literarnih znanosti. Naslednje leto je postal tajnik in urednik Slovenske matice. Med letoma 1972 in 1999 je bil znanstveni sodelavec na Inštitutu za literaturo pri SAZU.

Leta 1984 je postal redni profesor zgodovine slovenske književnosti na FF, predaval je tudi na univerzah v tujini. Sodeluje v uredništvih nacionalnih in tujih znanstvenih revij ter zbirke. Od leta 1981 je glavni urednik nacionalne zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. Objavil je štirinajst monografij, od tega dve v tujem jeziku, v domačih in mednarodnih strokovnih revijah pa več kot 300 prispevkov.

France Bernik je član več znanstvenih akademij. Prejel je visoka nacionalna priznanja za znanstveno delo, med njimi naziv ambasador RS v znanosti (1994) in Zoisovo nagrado za življenjsko delo (1999) ter več državnih in državnih odlikovanj, med njimi zlati častni znak svobode RS (1997). Z visokimi odličji so ga počastili tudi marsikje v tujini.

STA

Akademiku Francetu Berniku ob lepem jubileju čestita tudi Novi glas.

KCLB / Nagradna predstava SSG

Globok, plastičen opis nepozabne Edith Piaf

Žal je, tudi zaradi drugih sočasnih prireditev, le majhno število goriških abonentov sprejelo, sicer nepričakovano, vabilo Slovenskega stalnega gledališča na ogled nagradne predstave, ki je bila v torek, 8. maja, v Kulturnem centru Lojze Bratuž. V goste je prišla igralka Vesna Pernarčič Žunič s predstavo Piaf Edith Piaf v prehtanem, tenkočutnem režijskem spletu Tijane Zinajič. Vsebinsko si je uprizoritev zamislil igralkin oče Jože Pernarčič, priredil pa jo je in dramaturški poseg opravil Andrej Jaklič. Kot znano, je na Boršnikovem srečanju 2004 Vesna Pernarčič prejela nagrado prav za vlogo Edith Piaf. Pernarčičeva zamejski obiskovalci gledaliških dvoran prav dobro poznajo in cenijo, saj je pred časom bila za tri sezone članica našega gledališča in že s tedanjimi vlogami pokazala svoje igralske zmožnosti, ki so bile v njej razvidne že v rosnih letih, ko je kot deklica nastopala v radijskih igrah in snemala kasete za otroke. Goriški

publiki je tokrat podarila prodoren oris ekscentrične osebnosti slovite francoske pevke Edith Piaf (Edith Gassion, Paris 19. decembra 1915 - 11. oktobra 1963), ki je z umetniškimi vzdevkom Piaf "Vrabček" zaznamovala t.i. "realistično" pevsko smer med 30. in 60. leti prejšnjega stoletja. Njene glasilke so imele neverjeten vokal-

skledami vode v ospredju, s stolico v ozadju in s klavirjem ob strani, iz katerega je izvajalca zdaj trde zdaj mehkeše tone, kot so pač zahtevale pesmi-balade, pianist Jože Šalej, je igralka, tudi sama postavljena drobna, izvrstno in očarljivo prikazala kompleksno osebnost velike pevke. S svojim izvajanjem je popolnoma osvojila občinstvo in mu posredovala močne občutke. Imenitno je interpretirala njene pesmi. V izbruhih, s tipičnim rjem podčrtani francoski izgovorjavi so med življenjsko pripovedjo prodorno zazvenele Milord, La vie en rose, Hymne a l'amour..., nekatere, prav nič manj globoko in izrazito, je Pernarčičeva zapela v slovenskem prevodu. Začetek in konec predstave je pomenljivo začrtala pesmica Alouette, ob zvonku na tla padajočih kovancev. Igralko so obsuli topli aplavzi gledalcev, ki so neizmerno uživali pri pred-

stavi s minimalističnimi sceniskimi in svetlobnimi učinki, a z neštetiimi emocionalnimi odtenki, kakor jih je markantno posredovala Pernarčičeva in tako nazorno in pretanjeno prikazala zapleteno osebnost in življenje te velike francoske pevke. Čas ne bo mogel nikdar zbrisati njene zveze, ki, kot nekoč, blesti na svetovnem pevskem oboku in ji je svetlobe prilila tudi slovenska predstava.

Iva Koršič

ni razpon, tako da je iz trpkih, agresivnih tonov bliskovito, brez naporov, prehajala v milejše zvočne nianse. Z zvokom svojega glasu je znala tudi na poseben način izražati veselje, srečo in nasploh vse, predvsem grenke občutke in izkustva, ki jih je kot otrok revnih staršev, pouličnih umetnikov, okusila že v svoji rani mladosti. Njena življenjska pot je bila kar se da razgibana in zaznamovana z mnogimi nezgodami, cestnimi nesrečami, zdravljenjem zaradi

STA

Ob zakonu o javni rabi slovensčine

Bodo v prihodnje slovensko govorili le lipicanci?

"Zakon o javni rabi slovensčine in pred nedavnim sprejeta resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko sta zakonski varovalki, da naj bi bilo s slovensčino v prihodnje vse dobro," je na posvetu o slovenskem jeziku dejal pesnik in akademik Tone Pavček. Dodal je, da kljub temu noben še tako dober predpis ne more nadomestiti dejstva, da je "obstoje jezika odvisen od zavesti". Posvet, ki je potekal 15. maja v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je bil namenjen razpravi o stanju, stiskah, zagatah in zakladih slovensčine.

"Slovensčina je jezik, ki se zmeraj rima na zvočno polnost in popolnost. Pojoč je še tedaj, ko utihne," je materinščino opredelil Pavček. "Slovenski jezik zagotovo ne bo nikoli utihnil za zmeraj," je dodal. Ob tem je izrazil skrb, da na prihodnost slovenskega jezika ne bodo vplivali samo zunanji dejav-

ni. "Slovenci pačimo svoj jezik in ga zanemarjamo, vsak rod znova, vsak dan znova," je dejal. Jezikoslovec in pedagog Janez

Orešnik se je v svojem prispevku posvetil vprašanju, ali je slovensčina ogrožena. Podal je statistiko, da se slovenski jezik, glede na število govorcev, nahaja med prvimi tre-

mi odstotki svetovnih jezikov. "Kar 96 odstotkov vseh jezikov je manjših od našega," je poudaril Orešnik ter dodal, da jeziki danes izumirajo s hitrostjo dva jezika na mesec.

Predvideva se, da bo čez 100 let živih samo še kakih 600 jezikov, kar je deset odstotkov od sedaj obstoječih oziroma tistih, ki imajo ime. Ker je slovensčina že sedaj znotraj omenjenih desetih odstotkov, bo nemara varna tudi čez 100 let, je povedal Orešnik. Kljub temu je opozoril, da situacija ni tako rožnata. Zaradi vdorov jezikovnih prvih iz drugih jezikov se lahko zgodi, da bodo znanjci čez stoletje slovensčino govorili le v krogu družine, za njen obstoj pa se bodo borili zgolj največji ljubitelji in zagnanci.

Na težavo, ki jo za slovenski jezik predstavljajo vplivi drugih jezikov, predvsem v globaliziranem svetu vedno bolj uveljavljene angleščine, je opozoril tudi slovenist in

profesor Jože Toporišič. Pri analizi besedil različnih avtorjev je ugotovil, da le-ti uporabljajo vse več tujk, za katere obstajajo ustrezni izrazi v slovensčini.

Toporišič je razložil, da se skušajo posamezniki, ko v preproste tekste vpletajo tuje izraze, povzdigniti na višjo raven, s tem pa se odmikajo od širše javnosti. Povedal je, da bi bilo mogoče od 80 do 90 odstotkov tujk v besedilih zamenjati s slovenskimi ustreznici. Opomnil je tudi, da bi bila težnja k slovenjenju med drugimi pomembna tudi v znanstvenih besedilih, ki so tudi sicer, zaradi maloštevilnega bralstva in želje po uveljavljanju slovenskih znanstvenikov na tujem, ena izmed bolj ogroženih kategorij.

"Sprejemamo tuje navade, tuje praznike, tuje neumnosti, z njimi šarimo okoli sebe, kot da smo zato bolj pomembni, bolj svetovljanski. Pri tem se ne bojimo, da bodo v prihodnje slovensko govorili samo še lipicanci, ko bodo igrali golf ali polo. Takrat pa ne bo nikjer nobenega Edvarda Kocbeka, da bi razumel njihovo govorico, njihov užaljeni, strti beli ponos," je usodo materinščine metaforično povzel Pavček.

STA

S prispevkom »petih tisočink« davka Irpef lahko pomagaš slovenski ustanovi...

Letošnjih »pet tisočink« davka na dohodke fizičnih oseb (IRPEF) lahko namenite **Skladu Dorče Sardoč**, ki podeljuje štipendije zaslužnim manj premožnim slovenskim študentom. Od ustanovitve prejema štipendije Sklada Dorče Sardoč tudi učenci dvojezične šole v Špetru.

Kaj je prispevek »pet tisočink«?

»Pet tisočink« je prispevek, ki ga predvideva Zakon št. 266 z dne 23. decembra 2005, s katerim lahko vsi davkoplačevalci namenijo manjši delež davka na dohodke priznanim dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam.

V ta seznam spada tudi **Sklad Dorče Sardoč**.

Svoj prispevek lahko namenite tako, da v polje obrazca, ki je namenjeno dobrodelnim organizacijam in neprofitnim ustanovam v modelih CUD/730/Modello Unico, vpišete davčno številko **Sklada Dorče Sardoč** in se podpisate.

Prispevek »petih tisočink« ne predvideva doplačila in zato tudi nobenih dodatnih davkov.

Davčna številka **Sklada Dorče Sardoč** je:

91013840318

Modello Unico 730-1bis (Modello Unico) is a tax form used in Italy for declaring income and paying taxes. The form includes fields for the taxpayer's personal data, the recipient organization's details, and the amount of the contribution. In this image, the tax ID number 91013840318 is highlighted in a red circle, indicating the correct field to enter for the Sklad Dorče Sardoč contribution.

Kratke

Nadvse vzgojna, bogata in prijetna prireditev

Pogosto srečujemo ljudi, prizadete od bolezni ali nesreč. Pogosto se nam le smilijo, morda jih celo pomilujemo, ne vemo pa in niti ne moremo vedeti, kako bogato je njihovo življenje, vsaj do takrat ne, dokler se ne zaustavimo pri njih. Spoznati bogastvo njihovega značaja, njihovo voljo do življenja in predvsem vztrajnost, prijateljevanje in ustvarjalnost je bil namen razstave in prireditve, ki sta bili minulih petek, 4. maja, v prostorih Gospodarske Zadruga

Bazovici. Nekateri likovniki-invalidi slikajo z rokami, drugi s čopičem med ustnicami. Vsem je skupno to, da ustvarjajo čudovite umetnine. Prireditve je bila lepa in koristna že zato, da nam je te ljudi prikazala kot nam popolnoma enakovredne, če ne celo bolj zrele in notranje bogatejše. Pokazala je, da se nam taki ljudje ne smejo smiliti. Sprejemati jih moramo kot sebi enake, se z njimi družiti in prijateljevati. Otrokom in staršem našega otroškega zbora Slomšek so ti ljudje pokazali, kako ustvarjajo svoje umetnine in kako vsestransko bogati sta tudi njihovo življenje in delo na invalidskem vozičku. Z našimi otroki so slikali in jih vsestransko bogatili.

Ob 19.30 se je začela prireditev z odprtjem razstave njihovih del. Številni publikli je umetnike-invalide predstavila gospa Loredana Gec, otroci pa so zapeli dva spleta lepih narodnih pesmi ob glasbeni spremljavi harmonikarja Marka Manina. Zaradi boleznih odsotne redne in skrbne pevovodkinje gospe Zdenke Križmančič je otroke tokrat vodila gospa Lucija Čač Arduini.

Hvala vsem umetnikom, prijateljem našega, v zamejstvu vsem znanega invalida-športnika Pavla Križmančiča, gospe Zdenki, ki je to vsestransko, socialno, splošno kulturno in družbeno srečanje pripravila, in vsem, ki so ga izvedli.

Nova sezona v novi preobleki

Letošnja prva dvojna številka vzgojnoizobraževalne revije Sklada M. Čuk se bralcem predstavlja v sveži podobi in z novim imenom: 6krat. V rubriki o nekdanji jugoslovanski književnosti nam prof. Zora Tavčar predstavlja Mladena Oljačo in njegov roman Molitev za moje brate, v katerem se je avtor "drzno lotil vse prej kot črno-belega prikazovanja partizanstva, četništva in ustaštva." Na naslednjih straneh beremo pogovor o goriškem slikarju Saši Šantlu, ki je tekkel med prof. Josipom Tavčarjem in uglednimi likovniki (Milko Bambič, Avgust Černigoj in Robert Hlavaty) in s katerim se zaključuje sklop dragocenih oddaj iz srede sedemdesetih let z naslovom O slovenskem slikarstvu, ki jih je predvajal Radio Trst A. Psihologinja Neva Pahor nas seznanja z Zgodbo o prijateljstvu in sodelovanju, ki traja že 20 let in jo skupaj pišeta Soli iz Šempetra in Romansa. V rubriki Ljubzenska pisma slavnih mož, za katero skrbi prof. Zora Tavčar, se nam skozi pisma ženi in Brizeidino pismo Ahilu iz antike oglašča Ovid. Na strani, ki je namenjena bralcem, izvemo o poteku in uspehu projekta Revija v razredu, pri katerem sta soudeležena Škrat-6krat in Mladika, ki nekatere razrede tržaškega liceja F. Prešeren v Trstu redno preskrbita z brezplačnimi izvodi, na podlagi katerih se razvijajo zanimive učne ure.

Da je pri 6kratu prišlo do nekaterih grafičnih sprememb, se lahko vsakdo prepriča ob listanju letnega kazala 2006, ki vsebuje tudi podroben seznam objavljenih člankov. Prof. Diomira Fabjan Bajc se v svojem stalnem Jezikovnem kotičku posveča pojmom civilizacija in kultura, ki se v slovenski in italijanski rabi kljub podobnosti v marsičem razlikujeta. V Utrinku iz Benečije odkrijemo "Čarni Varh", gorsko vasico v občini Podbošec, kjer so doma blumarji, avtohtone pustne maske, in kjer še deluje edina mlekarina v Nediških dolinah. Decembrskega gosta galerije Milko Bambič in njegovo grafično mapo Kvartet predstavlja umetnostna kritičarka Nives Marvin. O poklicu etnologa nas seznanja Tanja Tomažič, prof. Bojana Kralj pa trosi nasvetov za ustvarjalno seganje po otroških in mladinskih zborovskih skladbah Ubalda Vrabca. O uporabi stripa pri pouku slovenskega jezika piše prof. Mojca Jerala Bedenk, bibliotekarka Natalija Mikuletič pa opozarja na pomen branja v mladostništvu. O svojem odnosu do tiskane besede piše tudi dijak Benjamin Škrap. Odgovorna urednica 6krata Jelka Cvelbar nazadnje načinja temo o družini, o kateri bomo še marsikaj izvedeli v prihodnji številki 6krata. / AL

STUDIO ART Sklepna prireditev

Svež nastop mladih gojencev gledališke šole SSG

Navdušenje. Predvsem navdušenje je v petek, 19. maja, zvečer, izžarevalo z odra tržaškega Kulturnega doma, na katerem je bila končna produkcija gledališke šole Studio Art. Izoblikovalo je je okrog petdeset tečajnic in tečajnikov, ki je številnemu občinstvu predstavilo rezultate celoletnega dela. Dela, ki ni obrodilo samo gledaliških sadov, a tudi nove prijateljske vezi. Gledališka šola Studio Art je nastala v sklopu Slovenskega stalnega gledališča in začela delovati oktobra lani. Njena pobud-

nica in koordinatorka je bila Maja Lapornik, njeni "sponzorji" pa krovnii organizaciji SKGZ in SSO, Zveza slovenskih kulturnih društev Trst-Gorica-Videm, Slovenska prosveta iz Trsta, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice ter seveda Slovensko stalno gledališče, ki je dalo na razpolago svoje prostore in tehnike. Najbrž si ni ob branju poletnega razpisa za ustanovitev gledališke šole nihče pričakoval, da bo Studio Art doživel tak uspeh. In vendar se je prvega informativnega sestanka oktobra lani udeležili

maja sledili popoldanskim rili Binom italijanskega dramatika Luigija Gozzija. Na odru tržaškega Kulturnega doma (predstavo so ponovili tudi v Gorici in jo bodo še v Čedadu) se je tako odvijal dolg, neprekinjen dialog bolonjskega dramatika Luigija Gozzija, ki je slovenske tečajnike počastil tudi s svojo prisotnostjo. Mladi so dolgo vrsto krajših pogovorov v dvoje o (ne)zmožnosti komunikiranja obogatili z nekaj uspelimi plemsnimi koreografijami, video posnetki in poezijami, ki so prispeli na mladinski pesniški natečaj Ve že noč, ve že jutro. Eno izmed teh,

ki so jo napisali gojenci Sklada Mitja Čuk, je tečajnica Lisa Meriggioni tudi uglasbila in zapela med petkovo "premiero". Produkcija gledališke šole Studio Art je nedvomno dokazala, da si veliko mladih Slovencev želi ustvarjati gledališče. Med njimi so seveda bolj ali manj talentirani igralci, res škoda pa bi bilo, ko bi naša skupnost zapravila ta po dolgih letih zatišja pridobljeni potencial.

Poljanka Dolhar

Zadruga Naš Kras / Kraška hiša

Turistični vodnik skozi zahodni rob

Zadruga Naš Kras je v petek, 18. maja, priredila v galeriji Kraške hiše predstavitev knjige Rafka Dolharja z naslovom Zahodni rob Avtovertikala - kulturno turistični vodnik, ki je lani izšla pri Celovški Mohorjevi.

Gre za pregledno publikacijo, pri kateri imajo pomembno vlogo zlasti fotografije, ki jih je napravil avtor sam. Vodnik izžareva namreč avtorjevo ljubezen do naših krajev, do zahodnega roba ozemlja s slovensko govorečim prebivalstvom, ki poteka ob slovensko-italijanski državni meji. Rafko Dolhar prične svojo pripoved o Tromeji med Avstrijo, Slovenijo in Italijo, nakar se v kratkih odlomkih poda v opis Kanalske doline, Rezije, Terske doline, Benečije, Goriške in tržaškega Krasa ter sega nato še do doline Glinščice ob Trža-

škem zalivu. Dolhar je opis te pokrajine razdelil na več enodnevni izletov, ki jih je mogoče opraviti na odcepu z nove

avtomobilske ceste Trbiž-Videm-Trst. Knjiga nas popelje v svet tamkajšnjih prebivalcev ter opisuje znamenitosti in

Foto IG

Iz cerkvenega življenja

Praznik prvega obhajila v Barkovljah

Nedelja, 13. maja. V toplem pomladnem dopoldnevu čakajo v Kulturnem društvu sinje deške parterke in dolge bele dekleške domače noše. Čakajo otroke, ki so se dolga tri leta pod večšo roko učiteljice Vere Poljšak pripravljali na ta veliki praznik. To so: Alex, Martina, Gabrijel, Natasha, Luca,

mi ni veliko problema, vse kaj drugega je pravilno obleči in pokriti deklice. To je prava umetnost in malokdo jo še obvlada. Otroci so zdaj že nared. Ponosni so na lepa domača oblačila. V lepo urejeni vrsti stopajo od Društva proti cerkvi v spremstvu učiteljice in sorodnikov.

Msgr. Franc Vončina jih

belim pregrinjalom. Starši jim stoje ob strani v bližnjih klopek. Cerkev se polni in napolni s sorodniki, prijatelji in znanci. S kora se oglašajo orgle. Po cerkvi se razlivajo melodije naših lepih pesmi. Cerkveni pevski zbor vodi Ladi Vodopivec.

Prvoobhajanci zbrano sodelujejo pri sv. maši. Dobro so se naučili, kako se vesti v cerkvi, pogumno odgovarjajo duhovniku in lepo opravijo vsak svojo dolžnost: štirje glasno in jasno preberejo prošnje, ostalih pet pa nosi darove: kruh, vino, svečo, šop belih vrtnic za oltar, pa še rožne vence, ki jim jih je skupaj s knjižicami

in spominskimi podobami pripravil v dar msgr. Franc Vončina. Dobili jih bodo po maši. Letos so uvedli novost: starši prižigajo pri veliki velikonočni sveči vsak svojemu prvoobhajancu manjšo svečo in mu jo podajo: podoba goreče vere, da ob njej izjavijo svojo odpoved hudobnemu duhu in svojo živo vero v Troedinega Boga Očeta, Sina in Svetega Duha.

Bliža se najsvetejši trenutek, ko bo mašnik spremenil kruh in vino v Jezusovo telo in kri. Že je tudi tu skupna glasna molitev: "Oče naš, ki si v nebesih... Daj

zgodovino krajev in ljudi. To je vodnik za vse, ki želijo spoznati življenje slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Po predstavitvi, ki je potekala ob predvajanju diapozitivov in prostem razgovoru med avtorjem in publicistom Petrom Verčem, nam je Rafko Dolhar povedal, da je ta knjiga namenjena "vsem Slovincem, ne glede na kateri strani meje prebivajo. Knjigo lahko vzamejo v roke tako unejci - če si sposodim izraz Pavleta Merkuja - kot tudi zamejci, kajti tudi nam so tako lepi kraji na našem zahodnem robu večkrat nepoznani." Ali ste razmišljali tudi o morebitnem prevodu v italijanski jezik, smo se vprašali avtorja. "Če bi hoteli udejati tudi to, bi morali najprej dobiti založnika, kar ne bi bila lahka naloga", je dejal avtor. Na zadnje vprašanje, in sicer kateri kraj, opisan v knjigi, čuti za najbližjega, je Rafko Dolhar zlahka odgovoril. "Rojstno Kanalsko dolino nadvse ljubim. Rad pa imam tudi Kras, sicer je v tem primeru težko povedati, kateri kraj je lepši od drugega".

IG

nam danes naš vsakdanji kruh..." Tudi tisti kruh, ki bo postal Telo Tvojega Sina.

Otroci zbrano stopajo drug za drugim iz klopi. Oči so uprte v sveto hostijo. Na obrazih je videti ganjenost. Pa ne samo na otroških, na vseh. Fotografski aparati se bliskajo z vseh strani. Kaj je v srcih prvoobhajancev, kakšni občutki, ko prvič stopajo k obhajilni mizi, da prejmejo Odrašenika? To ve le vsak posameznik.

Prvoobhajanci se vračajo v najlepšem redu v svoje klopi. Z obrazov jim sije sreča.

Po končani maši še skupna slika. Vsak prvoobhajanec dobi od msgr. Vončine dar v spomin na ta posebni dan.

Končano je. V cerkvi. Ne pa izven nje.

Prvoobhajanci se podajo v družbi sorodnikov in mnogih drugih zopet na sedež društva. V dvorani bodo slekli zgodovinsko znamenite noše (vsaj za nas) in se spremenijo ponovno v otroke tretjega tisočletja po Kristusu. Okrog njih je množica ljudi, po mizah pa obilje dobrot, ki so jih pripravile in napekle skrbne gospodinje. Tudi bar s pijačami deluje.

Na koncu pa še srčna zahvala vsem, ki so se trudili za lep uspeh tega slovesnega dne, od msgr. Vončine, Vere Poljšak do tistih, ki so žrtvovali svoj čas in svoje moči pri pripravi noš in okusnih dobrot, pa pevcem, sploh vsem, ki so kakor koli sodelovali.

Barkovljani
(Nada Martelanc)

Didaktično ravnateljstvo Dolina / Slavnostno poimenovanje

Krst breških otroških vrtcev

Otroški vrtci v občini Dolina in podružnica dolinskega didaktičnega ravnateljstva v Miljah bodo odslej imeli svoje ime.

Slavnostno poimenovanje otroških vzgojnih ustanov je potekalo v petek, 18. maja, v dolinski občinski telovadnici ob prisotnosti lepega števila občinstva. Starši in sorodniki malčkov so zasedli tribune, na kraju igrišča pa so prireditelji imeli v gosteh predstavnike javnih ustanov in domačih društev. Priča smo bili torej lepega prerezca breškega družbenega tkiva.

Po glasbenem uvodu, za katerega je poskrbel mladinski pihalni orkester Ricmanje pod vodstvom Flavija Zgubina, je napovedovalka najprej povabila pred mikrofon ravnateljico Majdo Mihačič, ki je opozorila, da vrtci v dolinski občini že desetletja usmerjajo otroke v svet odraslih in je zato

“od nas odvisna tudi slovenska prisotnost v teh krajih”. Županja Fulvia Premolin pa je povedala, kako občinska uprava zvesto podpira svojo vzgojno izobraževalno mrežo, hkrati pa je poudarila komplementarno vlogo, ki jo šolniki imajo ob družinah pri vzgoji otrok. Svoj pozdrav so prinesli še predstavniki Zadrugne kraške

banke, banke Antonveneta in Slovenske prosvetne matice v Trstu. V imenu SKGZ in ZSKD je spregovoril Marino Marsič, Drago Štoka pa je kot predsednik SSO poudaril pomen, ki ga ima šola v zamejstvu pri gojenju narodnostnega čutenja.

Po tem formalnem začetku je na-

posameznih vrtcev, ki jih je blagoslovil dolinski župnik Maks Suard. Vrtec v Borštu bo nosil ime po Miškolinu, v Dolini po Piki Nogavički, v Boljuncu po Kekcu, v Ricmanjih po Palčici in v Miljah po Mavrici.

Ob vhodu telovadnice, poimenovane po Silvanu Klabianu, so pri-

Foto IG

stopil trenutek otroške razigranosti, saj so malčki v skupnem nastopu zapeli in zaplesali ob Cici himni, nakar so v nadaljevanju proslave posamezni vrtci še izvedli glasbene točke, ki so jih malčki nadgrajevali z zabavnimi koreografijami.

Višek popoldanske proslave je bilo odkritje plošč s poimenovanji

reditelji delili priložnostno brošuro, v kateri je med drugim zapisana kratka zgodovina otroških izobraževalnih ustanov v Bregu. Prvi otroški vrtec v dolinski občini in v tržaški pokrajini je bil ustanovljen v Borštu leta 1947. Za njim so se postopoma ustanovljali vsi ostali vrtci na tem področju, ki jih je takrat vodila uprava

ONAIRC. Vrtci Boršt, Boljunc, Domjo, Dolina, Mačkolje in Ricmanje so bili leta 1977 podržavljeni in so tako prešli pod vodstvo didaktičnega ravnateljstva Dolina. Slovenska občinska sekcija otroškega vrtca Milje je bila ustanovljena leta 1976 s prvotnim sedežem v Čamporah. V šolskem letu 1979/80 je nastal v središču Milj Slovenski center, kamor se je vselil tudi otroški vrtec. Od leta

1991 deluje tudi ta vrtec v sklopu dolinskega didaktičnega ravnateljstva. V devetdesetih letih so žal zaprli kar dva otroška vrtca, in sicer pri Domju in v Mačkoljah, kar je bila nenadomestljiva izguba za vso zamejsko skupnost. Vsi vrtci delujejo od septembra do junija, od ponedeljka do petka povprečno 8 ur dnevno. V vsakem vrtcu sta zaposleni dve vzgojiteljici, učiteljica katoliškega verouka za otroke, ki so se za to odločili, in pomožna oseba. Občasno pri pouku sodelujejo zunanji sodelavci, ki so vključeni v program dodatnih dejavnosti. Vodilna tema letošnjih dodatnih dejavnosti so bili pravljice in pravljinski junaki, ki so bili tudi vodilo za izbiro imen, po katerih bodo odslej poimenovani breški vrtci. Do dokončne odločitve je prišlo predvsem, upoštevajoč želja malčkov in njihovih družin.

Igor Gregori

DTTZ in oddelek za geometre Žiga Zois

Sponzorji in šola

Avtonomija, ki jo italijanski šolski sistem po novem dopušča izobraževalnim ustanovam pri snovanju lastnih didaktičnih programov in organizacijskih oblik delovanja, se kaže tudi v vedno večji suverenosti in svobodi, ki ju šole imajo pri iskanju zunanjih partnerstev oz. sponzorstev, s pomočjo katerih lahko razpolagajo z dodatnimi finančnimi aduti. Ti so dandanes vse bolj potrebni (če že ne neobhodno potrebni), kajti položaj državnih šolskih ustanov, spričo vedno manjšega števila sredstev, ki jih država namenja izobraževalni mreži, je res zaskrbljujoč.

Posebno učinkovita je glede tega pot, ki jo je ubral državni trgovski tehnični zavod in oddelek za geometre Žiga Zois. V petek, 18. maja, so namreč na oddelku za geometre predstavili pobudo, s katero so nekatera zamejska podjetja sprejela vabilo predsednika zavodskega sveta Marka

Lupinca in tako s finančno podporo pripomogla, da je šola nabavila dragocene didaktične pripomočke, ki bi jih sicer težko kupila. “V zameno smo podjetjem ponudili skromno reklamo”, je dejal v petek ravnatelj zavoda Zois, Daribor Zupan.

Foto IG

“Šoli se namreč pišejo hudi časi. Avtonomija, s katero razpolagamo, nam zato nudi možnost, da sprejmemo pomoč spon-

zorjev. Le tako lahko kljubujemo težavam, ki se pojavljajo med letom”. Po mnenju Marka Lupinca gre tovrstna podpora tudi v prid podjetjem samim, saj »bodoči delodajalci na tak način zagotavljajo našim mladim bolj suveren dostop do jutrišnje službe«. Na krajši slovesnosti so spregovorili tudi posamezni dobrotniki: Tamara Čok v imenu podjetja BetonEst, Katja Bizjak kot predstavnik

družne kraške banke, Dragotin Danev, lastnik istoimenskega podjetja. Odsoten je bil le predstavnik draguljarne Malalan. Zavod Žiga Zois bo tako lahko nakupil nove računalnike, laserski tiskalnik in dokaj drage stenske zemljevide, saj, kot je grenko dejal profesor gospodarstva zemljepisa Boris Valentič, “so se naši dijaki doslej učili na podlagi zemljevidov, ki so bili stari kar 35 let”, in hudomušno

pripomnil, da se je tačas “v Evropi vendarle kaj spremenilo...”

IG

Rojanski Marijin dom / Minulo nedeljo

Koncert Godbenega društva Prosek v Rojanu

Društvo Rojanski Marijin dom je v nedeljo, 13. maja, imelo v gosteh Godbeno društvo Prosek, ki se je pred nedavnim vrnilo z mednarodnega tekmovanja godb Flicorno d'Oro s pomembnim priznanjem. V Rivi del Garda pri Trentu so tekmovali v tretji težavnostni kategoriji. Sodelovalo je 11 godb, člani proseške godbe so zasedli odlično 4. mesto. Godbo vodi Eva Jelenc, ki je

na omenjenem tekmovanju prejela posebno priznanje žirije. Da bi uspeh proslavili med domačimi poslušalci, so lepe glasbene trenutke pričarali tudi v Marijinem domu.

Zaigrali so uverturo Cinquantieme skladatelja Sergeja Lancena. Skladba je bila na tekmovanju obvezna. Sledila je Galaxia, ki so si jo godbeniki sami izbrali. Skladba ni bila mačji kašelj, saj je tehnično precej

zahtevna, hkrati pa melodično všečna. Številna publika je uživala v poslušanju izbranih skladb; seveda ni mogla manjkati skladba Vinka Štrucla Zlatorog, himna godbe, s katero po tradiciji sklepajo program.

Koncert niso priredili samo zato, da bi obnovili uspeh in občutke mednarodnega tekmovanja, temveč tudi, da bi opozorili na odprtje Kulturnega doma na Proseku, ki je po večletnem požrtvovalnem delu članov Zadrugne Prosek-Kontovel obnovljen. Glasba, ki jo izvaja godba, je vedno prijetna za naša ušesa. Večkrat bi se morali posvetiti takemu načinu izvajanja

skladb, saj se nam od današnje glasbene globalizacije, ki je vedno bolj monotona, lahko zavrti v glavi. Take vrste pobud, kot je bil koncert v Rojanu, so pozitivne, saj dokazujejo, da godbena glasba še ni zamrla. Predvsem med mladimi žal včasih prevladuje mnenje, da je igranje v godbi izguba časa, kar sploh ne drži, kot dokazuje številna prisotnost mladih v proseški godbi. Zato bi morali biti koncerti godb pogostejše na kulturnem programu naših društev; to so ugotovili tudi v Rojanu. Glasba namreč združuje ljudi, pomirja človeka in s tem pripomore k prijetnemu počutju.

Jure Kopušar

Sožalje

Ob smrti drage mame Lidije Gruden iz Devina izreka sinu Ivanu in sorodnikom globoko občuteno sožalje Drago Glogiša z družino. Devin, 23.5.2007

FANTJE IZ POD GRMADE
vabijo na zaključni večer
z družabnostjo
ob koncu sezone,
ki bo na sedežu zbora
v Devinu v petek,
25. t.m., ob 21. uri.

Trst / Nomadsko naselje buri duhove

Dogovor med občino in deželo še bolj zapleta štrečno

Vbrk evropskim direktivam o zaščiti narave, mimo volje domačinov, s preziranjem predsednikov Zahodnokraškega in Vzhodnokraškega rajonskega sveta, ob neupoštevanju nasprotovanja samih Romov prihaja med tržaško občino in deželno upravo do vse bolj jasnih korakov, ki govorijo o gradnji naselja za Rome na Vejni. Kot znano, je deželni odbor pred mesecem dni namenil tržaški občini 730 tisoč evrov za gradnjo nomadskega kampa, občina naj bi jih prispevala 50 tisoč, nomadsko naselje pa naj bi uredili v borovem gozdu med Opčinami in Prosekom ob cesti 202 v bližini campinga Pian del Grisa. Pa čeprav je v dopisu Zahodnokraškemu rajonskemu svetu leta 2003 občina zagotovila, da tam ne bo zgradila naselja, ki ga je sicer Illyjeva uprava leta 1997 vključila v regulacijski načrt, se danes vsem javnim upravam zelo muči. Da je problem treba rešiti v spoštovanju pravic Romov, se vsi strinjajo, zakaj pa v zadnjih tednih za zadevo tako vehementno stojita občinska in deželna uprava, pa ni jasno. Pri tem ne gre prezreti, da nameravajo uničiti kar 12.500 kvadratnih metrov borovega gozda; območje upravlja Jus Kontovel.

Sporazum sta prejšnji petek podpisala deželni odbornik Franco lacop in župan Roberto Dipiazza, širša javnost pa je bila o tem obveščena šele po podpisu. V deželnem tiskovnem sporočilu so navedeni tudi nekateri termini: do 31. marca 2008 bodo sprejeli dokončni načrt, dela naj bi se začela v avgustu, kamp pa naj bi

bil nared do oktobra 2009. Sicer ni vse tako jasno, saj si upravi ni sta složni. Na deželi namreč zahtevajo, da se kamp uredi na Vejni, župan Dipiazza pa še dopušča možnost alternativne lokacije, poleg tega pa ni jasno niti, ali bo omenjeno naselje samo tranzitno ali tudi rezidenčne narave. Sporazum predvideva obe rešitvi (tranzitni naj bi meril 7.260, rezidenčni pa 5.220 kvadratnih metrov), Dipiazza pa trdi, da bodo morda na Krasu zgradili le tranzitnega, ker da je stalno naselje že predvideno v Ulici Pietraferrata v Trstu. Popolna zmeda!

Sporazum med deželo in občino izničuje tudi prizadevanja tržaške pokrajine, ki se je v prejšnjih dneh zavzela, da bi pri iskanju rešitve koordinirala vse zainteresirane akterje, torej javne uprave, županovo mizo pa je v zadnjih dneh prišlo tudi več alternativnih predlogov, med njimi tudi tisti Jusa Kontovel, ki je pripravljen oddati v ta namen kakšno svojo drugo parcelo med Prosekom in Kontovelom, kjer se Romi že tradicionalno zadržujejo v poletnem času.

Poiskati rešitev brez dvoma ni lahko, je pa za omikano družbo potrebno, ko pa bi javne uprave prisluhnille občanom, bi več rok pravo gotovo prej razmotalo štrečno.

MA

Napovejmo Evropo skupaj

Za oblikovanje neke evropske kulture in zavesti bo potrebno verjetno veliko časa, vendar je današnja generacija dijakov višjih srednjih šol, vsaj tistih, ki živijo v obsejnim prostoru med Italijo, Slovenijo in Avstrijo, za to idejo veliko bolj dovzetna kot tiste pred njo, saj si želi večjih možnosti izmenjave, večje mobilnosti znotraj Evropske unije, pa tudi skupne temelje na šolskem področju, rekli bi celo neki nov evropski šolski sistem. To je verjetno osrednje sporočilo mednarodnega kampa dijakov višjih srednjih šol, ki ga je sredi prejšnjega tedna v Trstu in Izoli priredil Deželni šolski urad za Furlanijo Julijsko krajino v sodelovanju z italijanskim generalnim konzulatom v Koprju, deželno upravo FJK, Zavodom Republike Slovenije za šolstvo, Deželnim odborom za komunikacije Corecom ter Občino in Pokrajino Trst. Tridnevna pobuda z naslovom Napovejmo skupaj evropsko, ki se je udeležilo okoli sto dijakov iz šol s slovenskim oz. italijanskim učnim jezikom iz FJK, s slovenskim, italijanskim oz. madžarskim učnim jezikom iz Slovenije ter šol iz Veneta in avstrijske Koroške, je imela za cilj ravno izmenjavo in sodelovanje med mladimi v čezmejnem prostoru za gradnjo skupne nove Evrope.

Udeleženci so se s tem vprašanjem ukvarjali tako s pomočjo predavanj nekaterih strokovnjakov (tu naj omenimo samo duhovitega ravnatelja zavoda British School Petra Browna, ki je na mladim zelo všečen način posredoval misel, da smo z izgubo vsakega jezika revnejši) kot predvsem v okviru štirih delavnic. Tu so dijaki oblikovali nekaj osrednjih misli oz. zahtev, od večje fleksibilnosti šolskega sistema, skupnih kriterijev preverjanja in ocenjevanja in izmenjav med šolami pa do dijakov prijaznejših šolskih struktur, večje mobilnosti in vseživljenjskega učenja. V tem oziru so tudi izrazili potrebo po poglobitvi znanja zgodovine in kultur ter po znanju ne samo angleščine, ampak tudi drugih evropskih jezikov (v sozvočju s spodbujanjem evropskih institucij, naj se državljani članic Evropske zveze učijo tudi jezika sosedov). To zato, da se premostijo razne meje in pregrade med Evropejci, ki so predvsem v glavah oz. niso nekaj naravnega, saj so navsezadnje proizvod človeka. V tem smislu je mednarodni kampus v Trstu in Izoli želel biti začetek nekega procesa, ki se bo še nadaljeval. / NL

Razmišljanje

Zakaj slovenski parlamentarci potujejo po svetu?

Glejte, vprašanje je čudno. Hitro nam prikljče naš vrojeni, negativni odnos do politike, ki ga bomo morali v demokratični Evropi še krepko korigirati. Zakaj na to vprašanje lahko odgovorimo drugače, kot nam ga narekuje naš mentalni vzorec, da so pač politiki in parlamentarci pri koritu, da izkoristijo vsako priložnost za svoje interese, da živijo in uživajo na račun davkoplačevalcev ... ja, prav to vam želim sporočiti v tem svojem zapisu.

Stuttgart, petek, 11. maja 2007. S kombijem je prejšnji večer dospela štirinacionalna parlamentarna komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu. Na moje povabilo. Razlog, izguba Slovenskega doma v Stuttgartu, kjer je slovenska župnija, ena od najštevilnejših v Nemčiji, kar celih 33 Kristusovih let, imela svoje središče. Na dvignjenem mestu, s čudovitim razgledom na mestno središče, v lepem zelenju, v prominentni družbi škofijske akademije, hiše umetnikov, deželnega parlamenta, cerkve sv. Konrada, odvetniških vil, stanovanj zdravnikov in politikov, na Staffenbergstrasse 64, s točnim naslovom: 70184 Stuttgart. Strogi center. Hiša z lepim vrtom je last škofije Rottenburg Stuttgart. Po precej birokratskem in finančno pretehanem načrtu so nam do konca leta 2007 dali odpoved, podobno kot so izničili in ukiniteli slovensko župnijo v Köl-

le namreč katoliških skupnosti v tej škofiji, skupnosti priseljencev, ki so izgrajevali Nemčijo, ko je bila v gospodarskem porastu - in da je vprašanje avtentičnosti nemške cerkve vprašanje poštenosti in dostojanstva ter doslednega spoštovanja pravic vseh narodov in narodnosti. Če zdaj stopajo v ospredje vprašanja kulturne in narodne različnosti ali celo finančna vprašanja, se nemški cerkvi slabo piše! Izgublja poteze univerzalnosti, s katero je obdarjena svetovna katoliška cerkev. Papež, Benedikt XVI., mož odprtih obzorij, bi bil prvi, ki bi protestiral proti taki usmeritvi. Se Nemčija s tem vrača na pota starega, tretjega rajha? Gospa Merkelova, ki jo sicer cenim kot odprto in dialoško osebo, verjetno ne bi znala dati zadovoljivega odgovora na to vprašanje. Povnil bi se rad na tisti zgodovinski petek, 11. maja 2007. Parlamentarna delegacija, ki jo je vodil predsednik mag. Janez Kramberger, v mojih očeh utelešen poštenjak, podpredsednik Miro Petek, ki je kruto okusil roko slovenske še nepravne države, odprt in človeško topel in dialoški član komisije, Samo Bevk, in sladka, ljubka sekretarka Breda Mulec, je imela pred sabo naporen delovni dan. Ob deveti uri je bil sprejem v deželni knjižnici v Stuttgartu, kjer je trenutno razstava o Primožu Trubarju. Razstavljeni so njegovi originali, ki jih kot dragocenost hrani ta bogata knjižnica. Sprejel

Tübingena, ko nas je v skrivnosti srednjeveškega mesta uvajal Nemeč, profesor dr. Raecke, ki vodi katedro za slavistiko in odlično govori tudi slovensko. Na tem obisku se nam je pridružila tudi lektorica slovenskega jezika na tübingski univerzi, gospa Mojca Šostarko. Ni mogel manjkati poklon na grobu Primoža Trubarja, v bližnjem Derendingnu, kjer je Trubar preživel svojih zadnjih dvajset let življenja. Kot nalašč smo tam srečali slovenske romarje, avtobus članov gibanja fokolarinov, ki so se naslednji dan udeležili svetovnega kongresa krščanskih gibanj in krščanskih skupnosti z naslovom Skupaj za Evropo. S parlamentarci smo nato obiskali še evangeličanski center Primoža Trubarja in se sprehodili po slikoviti ulici Primus Truber, ki povezuje Derendingen in Tübingen. Zaželeli smo si osvežilne pijače, pa zato ni bilo časa. Že smo gledali na uro, saj so nas v Slovenskem domu v Stuttgartu čakali člani župnijskega pastoralnega sveta in predsedniki slovenskih kulturnih društev. Ob 20. uri se je Slovenski dom napolnil do zadnjega kotička. Sledila sta srečanje in pogovor, kjer je bila v ospredju skrb vseh Slovencev, ki živijo v Stuttgartu in okolici, da bi ohranili center za Slovence. Če bi do konca leta prišlo do odkupa Slovenskega doma, bi s pomočjo slovenske države lahko ta dom uredili v Slovenski kulturno infor-

Parlamentarna komisija na visokem obisku v Stuttgartu 150 metrov visoko na televizijskem stolpu

potekala šola in vrtec. Če izgubimo Slovenski dom, bomo prikljče za vitalni prostor srečevanja. Predstavnik staršev, gospod Andrej Vuler, je na podlagi določil novega zakona o skrbi slovenske države do Slovencev v zamejstvu in po svetu dobro argumentiral naše zahteve. Delovni sobotni dan gostujoče parlamentarne skupine pa se je nadaljeval. Ob 16. uri smo sedli v avtobus, ki nas je odpeljal v 40 km oddaljeni Urbach, ki leži med Schorndorfom in Schwäbisch Gmündom. Tam je bila ob 18. uri otroška in mladinska maša, kjer so ob nabito polni cerkvi nastopili otroci slovenskega župnijskega vrta in slovenske sobotne šole. Sproščeni maši je dala poseben pečat družina Reichle iz Heilbronna, ki je namesto pridige nastopila z literarnim in pevskim programom o vlogi žene in matere v družini in v današnji družbi. Reichlevi imajo sedem otrok, vsi so glasbeniki, igrajo kitare, orgle, trobente, flavte. Mož Martin je sicer Nemeč, vendar prepričano zajoze tudi slovensko, tako kot tudi vsi otroci. Njihov program je vsem nav-

zočim segel v srce; bilo je nepozabno doživetje. Matere in žene so ob materinskem dnevu dobile poljsko cvetje. V eni uri maše smo vsi doživeli človeško in božjo pozornost. Dneva seveda še ni bilo konec. Po maši smo odšli v bližnjo dvorano, kjer je bil najprej kratek kulturni program, na katerem so nastopili otroci slovenskega dopolnilnega pouka iz Schorndorfa, pod vodstvom slovenske učiteljice Dragice Ahej, in otroci slovenskega župnijskega vrta in sobotne šole iz Stuttgarta ob spremljavi kitare župnika Zvoneta Štrublja. Spregovoril je tudi predsednik komisije, mag. Janez Kramberger. Slavili smo namreč 25. jubilej slovenskega kulturnega društva Zlatorog iz Schwäbisch Gmünda. Za to priložnost so iz Slovenije prišli Celjski vitezi, ki so glasbeno popestrili večer. Tako, ura se je iz sobote prevesila v nedeljo, 13. maja 2007. Parlamentarci so tudi sobotni dan doživeli pestro in delovno. Drugi dan zjutraj so odpotovali v Slovenijo. Mislim, da niso bili spočiti. Obljubili so nam parlamentarno

izjavo, ki jo željno pričakujemo. Upamo, da bo ura predsednika vlade, gospoda Janeza Janše, na pravem obhodu, ko bo slišal in zvedel za realne potrebe Slovencev v Stuttgartu. Tudi ura ministrov, tako si srčno želimo, naj bi tiktakala v ritmu novega zakona o Slovincih v zamejstvu in po svetu, ki si zaslužijo svoj kulturno informacijski center v Stuttgartu, center Primoža Trubarja, ki je ne le oče prve slovenske tiskane knjige, ampak tudi oče slovenske narodne zavesti in identitete. Če tega dolžnega koraka ne bomo storili v letu, ko predsedujemo Evropski zvezi in ko obhajamo 500-letnico rojstva Primoža Trubarja, ki počiva na našem ozemlju, se lahko resno zamislimo. Številni Slovenci v Stuttgartu in okolici bi v nasprotnem primeru začeli dvomiti o kredibilnosti slovenske države. Lepa hvala parlamentarni komisiji za Slovence v zamejstvu in po svetu, hvala za naporno pot do zaželenega cilja! To, da potuje po svetu, je nekaj enkratnega. Srečno in uspešno pot tudi drugje!

Dr. Zvone Štrubelj

Slovenski dom v Stuttgartu na Staffenbergstr.

nu, preselili in okralci slovensko župnijo v Frankfurtu, Mannheimu, Ingolstadt, Ulmu, Augsburgu, odvzeli pravice samostojne župnije v Berlinu - a Dori se ni dal, saj je v brk nemškemu finančnim računam ustanovil še mladinski dom sv. Elizabete, dal zaposlitve mlajšemu slovenskemu paru, prevzel vlogo nemškega župnika, zato da bi se pri sv. Elizabeti še naprej dihala slovensko - skratka, v Nemčiji smo pod udarom prisilne integracije. Konjunktura, kriza cerkvene pripadnosti, manjkajoči davkoplačevalci cerkvenega davka in še bi lahko naštevali: razlogi zato, da najmanjše cerkvene skupnosti plačujejo dragi davek kriznega in prehodnega obdobja nemške države in cerkve.

V zadnji številki katoliškega tednika stuttgartsko-rottenburške škofije, v Spmontagsblattu, sem imel priložnost zapisati, da danes v Nemčiji 'Jezus iz evangelija govori tudi italijansko, hrvaško, slovensko, poljsko, špansko, francosko, madžarsko, poljsko, portugalsko, eritrejsko, vietnamsko - toliko

nas je direktor knjižnice, dr. Hansjörg Kowark, s strokovnim sodelavcem dr. Eberhardom Zwinkom in nas popeljal v skrivnost Trubarjevega kulturnega in verskega uspeha v deželi Baden Würtemberg. Ob 10.15 smo imeli sprejem v deželnem parlamentu, v Villi Reitzstein, kjer je sedež nemškega deželnega ministra. Sprejel in pogostil nas je nekdanji šef protokola, gospod Werner Schempf. Po prijaznem in prijateljskem sprejemu smo odšli v Tübingen, kjer smo po kratkem kosilu imeli priložnost sprejema v tübingskem rotovžu: sprejel nas je mladi podžupan, dr. Boris Palmer, in se z nami pogovarjal o pomenu Primoža Trubarja, o letu njegovega jubileja, to je 500-letnici njegovega rojstva, ki ga bomo obhajali leta 2008, ko bo Slovenija tudi predsedovala Evropski zvezi. Parlamentarna komisija je bila deležna velike, enkratne pozornosti. Biti Slovenec v današnji Evropi, tako smo začutili ob vseh treh sprejemih, je nekaj enkratnega in edinstvenega. Se tega sploh zavedamo, smo se spraševali na ulicah

macijski center Primoža Trubarja, ki bi nudil novi dom ne le za slovensko župnijo, ampak tudi za arhiv slovenskih kulturnih društev, za možne konzularne prostore, ki so sedaj v stisnjenih prostorih nekega zasebnega podjetja, za slovensko šolo in za tečaj slovenskega jezika. Nad idejo Slovenskega kulturno informacijskega centra smo navdušeni vsi Slovenci, po številu močni, saj nas je v deželi württemberski blizu 20.000, in to smo učinkovito posredovali parlamentarni komisiji. Zgodovinski petek, 11. maja 2007, se je za člane parlamentarne komisije iztekel z delovnim dnem, ki je trajal od devete zjutraj do skoraj polnoči, s 15-urnim delovnim dnem. Naslednji dan, sobota, 12. maja 2007, ni bila drugačna. Ob 15. uri se je komisija srečala s starši župnijskega otroškega vrta in slovenske sobotne šole. Spet polna udeležba, nabito poln Slovenski dom, s predstavniki mlajše generacije, ki je v Stuttgartu številna. Starši in otroci so komisiji predstavili svoje zahteve, predvsem potrebo po prostorih, kjer naj bi

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Zakaj še vedno ščitijo tisti, ki med službenim časom ne delajo?

Verjetno bi je ne smela gledati. Oddaje "Report" namreč. Ne smela bi je gledati, ker vem, da je reakcija vedno enaka: obsesivno vprašanje "kako je sploh mogoče" in volja po begu. Tokrat je bilo na vrsti javno povedano to, kar vsi dobro poznamo z naših delovnih mest: govor je bil o osebah, katerih službeni čas je izkoriščen samo v eno smer: kako se izmikati delu. Žal vse prej kot nepoznana resnica. Vsakdo od nas pozna osebe, ki so po uro in pol na kavi, ki si ne prevzemajo odgovornosti, katerim ne moreš do živga, ker so se v svojem službenem času zelo dobro naučile, kako najmanj delati in kako najenostavneje prejemati tako ali drugačno doklado. V "Reportu" so profesorji, ki istočasno opravljajo prosti poklic in si zato nabirajo na stotine zdravniških opravičil (strateško pred vsakimi krajšimi ali daljšimi počitnicami in ob rodiljskih sestankih), miličniki, ki dobivajo doklado za naporno delo, kljub temu da ga ne opravljajo, občinski funkcionarji, ki si prisvajajo javni denar z lažnimi "projekti". In dalje do preštevilnih kategorij. Posledica je, da me vse to boli. Ne toliko odsotnost vsakršnih hrbteničnih vretenc v takih figurah, pač pa predvsem dejstvo, da je taka situacija možna, ker si nadrejeni (seveda v javnem sektorju...) ne upajo storiti ničesar, da bi ne razburkali voda. Tako kot je ravnateljica ščitila nepoštene profesorja, ker ni želela, da bi se o šoli negativno pisalo. Povsem nepripravljeni dijaki, ogorčeni starši, ostali profesorski kolegi naveličani, nič ne pomaga, da bi se na tem, kot na drugih delovnih mestih, končno zavzeli za to, da bi se znebili gnilobe. Pred očmi takoj druga slika: časnikarka v Londonu poizveduje o britanskem sistemu kontro-

le nad delovanjem šolskih struktur. Inšpekcije, intervjuji dijakom in njihovim staršem, analiza programov, šolskih nalog, pregled strukture. Starši izbirajo šolo, v katero vpišejo svojega otroka, tudi na podlagi vsem dostopnih rezultatov te kontrole.

Ob vsem tem takoj pomislim na vse primere nekorektnosti v javnem sektorju. Pomislim na ure privatnih klicev odbojarskim soigralkam, katerim sem morala prisostvovati na poštnem uradu med čakanjem na svojo številko, na skupino bolničark, ki so ob kavici mirno sledile dnevni nadaljevalki po televiziji, medtem ko jih je moja nona, tako kot na desetine drugih ostarelih, klicala. Pomislim na nepoštene zdravnike, ki podpisujejo lažna opravičila: ali se sploh zavedajo, da podpirajo razvoj ogromnega tura delovne nepoštenosti? Pomislim na osebe, ki v službenem času opravljajo drug poklic, ki hodijo po nakupih, deskajo po spletu, ki iščejo najboljše recepte za večerjo ali enostavno nalepijo na vrata listek "Pridem kasneje". Povsem druga zgodba. Spominjam se Aviana, njegovih okenc, kjer se bolniki in njihovi sorodniki najavljajo na pregled. Ob

13.00 na steklu listič "Od 13.00 do 13.45 odsojen za kosilo v menzi". Takrat pomislim: "Kdo bi v Trstu kaj takega sploh napisal? Ali sploh pomisli, da napiše?" Verjetno je Aviano že sam po sebi sinonim soočenja s samim seboj in svojo usodo, tako da je zaposlenim zelo jasno, zakaj so tam in zakaj v tem kraju odpade vsakršna ničeva špekulacija in iskanje načinov, kako bi se lahko izmikal delu. Ne morem si kaj, da bi me ne bolela misel ob bolnem družbenem sistemu, ki ne stremi k temu, da bi formalni osebe, ki bi se upirale gnilobi, ki bi ne sprejemale lenobe, igrice, podkupovanj. Boli me prevladujoča misel "Pa saj je tako vedno bilo". Zakaj moramo še vedno molče sprejemati privilegije, lažna zdravniška opravičila, na tisoče načinov, da se delu izmikajo?

Afera, ki je postala najpomembnejši notranjepolitični dogodek

Zaradi Sove spori in obtožbe med vlado in predsednikom države

Slovenske politike, še bolj pa tako imenovane navadne ljudi, je presenetila in vzburla afera, ki je nastala v Slovenski obveščevalni in varnostni agenciji, poimenovani tudi Sova. Vlada je zaradi sumov o zlorabah in nezakonitostih, ki naj bi se dogajale v omenjeni ustanovi, odločila, da bo pregledala njeno delovanje. V skladu s svojimi pooblastili, saj Sova sodi v pristojnost izvršilne oblasti, torej vlade, je le-ta imenovala posebno komisijo, ki zdaj preučuje listine in druge dokumente, s čimer naj bi potrdili ali pa zavrnili sume o zlorabah in nezakonitostih v delovanju obveščevalne in varnostne agencije v obdobjih prejšnjih vladnih koalicij, ki jih je vodila LDS. Komisijo vodi dr. Lovro Šturm, pravosodni minister in nekdanji predsednik ustavnega sodišča Slovenije. Komisija je o svojih ugotovitvah napisala dve vmesni poročili ter jih poslala vladi, le-ta pa ju je posredovala tudi policiji in tožilstvu, da bi začeli postopek zoper morebitne pobudnike in izvajalce zlorab ter nezakonitih dejanj v Sovi. Pri tem pa se je začela polemika med člani vladne komisije in predsednikom države dr. Janezom Drnovškom, ki postaja čedalje bolj ostra, ter jo očitno, me-

nimo, spodbuja politika. V arhivih Sove so namreč našli listine, ki dokazujejo, da je obveščevalna in varnostna agencija plačala stroške potovanja nekega indijskega zdravilca na posvet k predsedniku Slovenije o njegovem zdravju. Gre za majhen znesek, ki pa so ga izplačali iz tajnega sklada (črnega fonda) Sove, ki pa po zakonu sploh ne bi smel obstajati. Nekdanji direktor agencije dr. Iztok Podbregar, ki naj bi odobril omenjeno izplačilo, zdaj zanika, da je podpis na ustrezni listini njegov. Predsednik Slovenije dr. Janez Drnovšek je obtožbe zanikal in v daljšem pogovoru na javni televiziji (dne 18. t.m.) dejal, da ni vedel za nakup letalske karte indijskemu zdravilcu iz tajnega sklada Sove. Nadalje je zatrdil, da tako vlada kot direktor Sove nikoli nista kršila predpisov o delovanju in pristojnostih te agencije. V pogovoru je bil dr. Janez Drnovšek ogorčen in neposreden, ko je dejal, da je sedanja vlada v Sloveniji vzpostavila sistem strahu, kar zadeva njega, pa ga nekateri politiki "želijo uničiti", "njihov strah pa je prav bolesten tudi zaradi bojazni, da bi lahko kandidiral na volitvah za predsednika države oz. na parlamentarnih volitvah leta 2008. Znova je potrdil, da na omenjenih volit-

vah ne bo kandidiral. V pogovoru na javni televiziji je tudi sporočil, "da ne bo objavil novega razpisa za mesto guvernerja Banke Slovenije, "saj bi se nanj odzvali samo tisti, ki jim je vlada naklonjena." Premier Janez Janša je poskušal spore, polemike in obtožbe, ki izhajajo iz afere, nastale v Slovenski obveščevalni in varnostni agenciji, umiriti. Dejal je, "da vladna komisija ne raziskuje morebitne krivde predsednika države in ne urada predsednika, ampak zgolj zlorabe in nezakonitosti v agenciji." Komisija bo svoje delo nadaljevala do konca, dokler ne bo stanje jasno, "pa tudi če bo to trajalo še eno leto." Afera v slovenski politiki seveda ustvarja mučno ozračje in razmere. Že zdaj je jasno, da je Sova močno oslABLJENA in razgaljena v domači in tuji javnosti, zaradi česar bo v prihodnje težko opravljala svojo ustavno vlogo enega najpomembnejših varuhov države. Afera bo najbrž postala tudi ena najpomembnejših tem v kampanji za letošnje volitve predsednika Slovenije. V njej bosta osrednja kandidata Borut Pahor, predsednik stranke Socialni demokrati in poslanec v Evropskem parlamentu, ter Lojze Peterle, eden od tvorcev slovenske osa-

mosvojitve, prvi predsednik vlade ob osamosvojitvi in poslanec v Evropskem parlamentu. Slovenska demokratska stranka, ki jo vodi Janez Janša, je 18. t.m. tudi uradno sklenila, da bo podprla kandidaturu Lojzeta Peterleta. **Nova uspeha Slovenije na mednarodnem prizorišču** Ob zdrabah v domači politiki pa Slovenija dosega nove uspehe in priznanja na mednarodnem prizorišču. Generalna skupščina Organizacije združenih narodov je 17. t.m. Slovenijo izvolila v svet za človekove pravice. Pri glasovanju je prejel 168 glasov, zadoščalo pa bi jih le 97. Ministrski svet Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je Slovenijo povabil v članstvo. Gre dejansko za vstop v "Klub bogatih" držav. Na pobudo Lojzeta Peterleta je bilo v Ložah pri Vipavi v soboto, 19. t.m., srečanje članov t.i. osamosvojitvene vlade, ki jo je vodil Lojze Peterle. Med tedanjimi ministri sta bila tudi Janez Janša in dr. Dimitrij Rupel. Gre za tradicionalno srečanje prve slovenske demokratično izvoljene vlade, ki so jo sestavljali člani Demosa, tedanje stranke demokratične renove, mladinske ZSMS in nekaj politično neopredeljenih članov.

Marjan Drobež

Kratke

Cene blaga in storitev še zmeraj nižje kot v drugih državah članicah EU

Statistični urad Slovenije je javnosti predstavil analizo cen skupine izdelkov in storitev, ki so najpomembnejši za življenje in s tem za blaginjo prebivalstva. Pri tem je njihovo raven in gibanja primerjal s stanjem cen enakih vrst blaga in storitev v drugih državah članicah EU. Pri tem so statistiki ugotovili, da so mnoge cene v Sloveniji še vedno nižje kot v nekaterih drugih državah, se pa višajo in prilagajajo evropski ravni. Razlike v cenah sicer neposredno ugotavljajo tuji, ki obiskujejo Slovenijo, ob meji z Italijo pa obiskovalci iz sosednjih območij Furlanije Julijske krajine.

Izvedenci v statističnem uradu so ob sodelovanju strokovnjakov z drugih področij ugotovili, da so Slovenci leta 2005 - stanje pa se tudi v poznejšem obdobju ni bistveno spremenilo - realno lahko kupili za četrtno manj kot drugi državljani EU, v primerjavi z Avstrijo pa kar za 40 odstotkov manj. V primerjavi s Slovenijo pa si Madžari lahko privoščijo za 30 odstotkov manj, Hrvatje pa kar za 70 odstotkov manj nakupov kot Slovenci.

Po ugotovitvah statistike so cene proizvodov in storitev najpomembnejših za gospodinjstva v celoti za četrtno nižje kot v drugih državah članicah povezave. Dražijo se oblačila, predvsem tista za otroke. Kruh in mleko sta druga sorazmerno najdražja skupina, kjer se maloprodajne cene približujejo tistim v EU. Razmeroma poceni je pohištvo, poceni je tudi kultura. Cene v skupini rekreacija in kultura znašajo 81 odstotkov povprečja v državah povezave. Tudi bencini in druge vrste goriva so cenejši, ugodne pa so tudi cene tobaka in alkoholnih pijač. Po ugotovitvah statističnega urada, ki pa vzbujajo veliko dvomov in nasprotovanj, v Sloveniji za življenjsko pomembne stvari, kot so zdravje, stanovanje in izobraževanje, plačujemo bistveno manj kot v drugih državah EU. Tudi komunikacije, ki so za marsikoga važna življenjska dobrina, so v Sloveniji cenejšje kot v drugih državah.

Analiza cen v Sloveniji in njihova primerjava s cenami drugod je potrdila, da se slednje v celoti približujejo gibanjem na ravni EU. Pri tem pa so plače v Sloveniji precej nižje kot v razvitih državah članicah EU. Povprečna plača v Sloveniji je preteklega februarja znašala (neto) 792,97 evra.

V Sloveniji enajst tisoč čakajočih za sprejem v domove starejših občanov

V Sloveniji deluje 72 domov za starejše občane, vanje pa je vključenih okoli 16.500 stanovalcev. Domovi imajo številne težave pri poslovanju. S sredstvi, ki jih imajo na voljo, komaj pokrivajo tekoče stroške, za nove naložbe, vzdrževanje, uvajanje novih storitev in izobraževanje zaposlenih pa že nekaj let zmanjkuje denarja. Domovi za starejše občane nudijo poceni in kakovostne storitve, ki pa niso dostopne vsem, ki bi si zaradi starosti, bolezni, osamljenosti ali drugih razlogov radi zagotovili nego in prebivanje z javnim varstvom. Število vlog za sprejem v omenjene domove se naglo povečuje in jih je zdaj že okoli enajst tisoč. Interesent, ki vložijo prošnjo, je lahko v dom sprejet morda šele čez dve ali tri leta, kar pa je za mnoge spriči njihove starosti ali bolezni že prepozno. Stanje na omenjenem področju socialne politike in skrbstva je še bolj zaskrbljujoče, ker država vsaj do leta 2010 ne načrtuje gradnje novih domov za starejše upokojence. Podeljevanje koncesij zasebnikom pa v Sloveniji poteka zelo počasi.

V Sloveniji nadaljevanje raziskav o obstoju prikritih morišč in grobišč

Komisija za reševanje vprašanj prikritih grobišč v Sloveniji bo letos skrb in razpoložljiva sredstva namenila predvsem potrjevanju obstoja morišč in grobišč, o katerih obstajajo le pričevanja. Najprej bodo raziskali nekdanji protitankovski jarek v Tezmem pri Mariboru, o katerem domnevajo, da je bilo v njem največje morišče po drugi svetovni vojni v Evropi. Sicer pa prizorišča poveljnih pobojev še zmeraj odkrivajo. Član komisije, ki jo vodi zgodovinar Jože Dežman, dr. Mitja Ferenc, je ob pomoči kriminalistov in drugih strokovnih služb lani dokumentiral skoraj sto novih morišč in grobišč, s čimer je število slednjih v Sloveniji naraslo na več kot 510.

Po predlogu komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč bi v Sloveniji zgradili mrežo kostnic, v katere bi položili k večnemu počitku žrtve poveljnih pobojev. V Ljubljani preverjajo lokacijo na pokopališču Žale, dogovarjajo pa se tudi za sofinanciranje kostnice v Škofji Loki.

V veliki dvorani SNG Nova Gorica Multimedialno ugledališčenje poezije

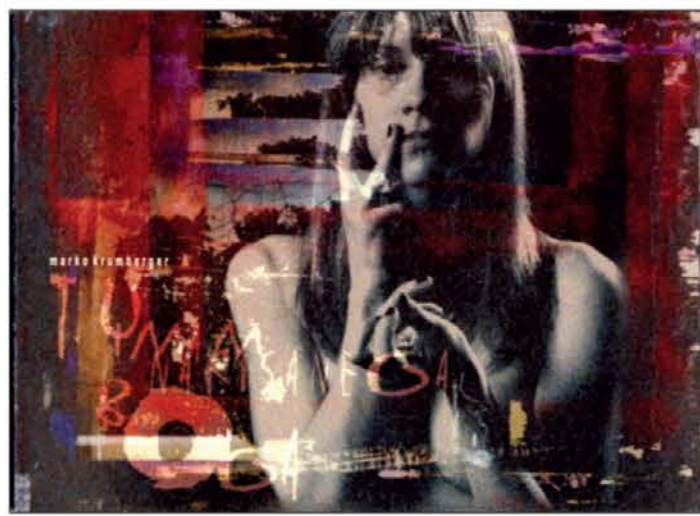
Umetniške gimnazije Nova Gorica, Slovensko narodno gledališče Nova Gorica in TV Primorka so v četrtek, 17. maja, zvalili kar številno publiko v veliko dvorano Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica na premiero multimedialnega scenskega dogodka "Tu imam narisane boga". Avtorstvo projekta podpisuje »Krumberger/ izrazna produkcija«, to je povezovalno ustvarjalna združba, ki je s to stvaritvijo splula v umetniške vode. Pod tem nazivom se skriva skupina stvariteljev: Marko Krumberger, Igor Sviderski, Radoš Bolčina, Vlado Batista, Radovan Čok, Tea in Vera Konrad,

Marjan Štrancar, Alenka Konič, David Šuligoj, Borut Čelik. Umetniški projekt z izrazito samosvojo estetsko poetiko se je uresničil ob glasbi v živo Vlada Batista. Iz neobičajnih gosli je izvajal glasbo, ki je vzbujala kar tesnobne občutke, in spremljal filmske projekcije na platnu, visečem v ozadju temine odra, na katerem se je najprej pokazalo počasi se razpirajoče oko, ki se je, soodeč po izrazu, zagledalo v nekaj strašljivega, potem pa so na njem odsevali krčeviti, z naporom obteženi gibi »plesalke« Tanje Maučec, glavne interpretinje te nenavadne, težko opisljive dramsko-gibalno-zvočno-glasbene izpovedi.

Celotna odrska slika, pa tudi glasbena spremljava in mrakobnost izrečenih stihov ter občasno poudarjeno težko dihanje protagonistke so vzbujali čudne občutke stiske, tesnobe in bolečine, pa tudi izžarevali moč energije in strasti, s katerima je bil prežet nena-

vadni prikaz. Vanj so ustvarjalci nedvomno vložili veliko truda in z njim gotovo presenetili in verjetno tudi vznemirili publiko, saj takih umetniških stvaritev ne vidimo ravno vsak dan na naših odrih.

IK

SNG Nova Gorica in SSG Trst v Rusiji

Bakhantke na festivalu "Balkanski gledališki prostor" v Sankt Peterburgu

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica in Slovensko stalno gledališče Trst sta v četrtek, 17. maja 2007, nastopili v Sankt Peterburgu z gledališko-glasbenim spektaklom, Evripidovimi Bakhantkami. Gledališči sta gostovali v sklopu festivala "Balkanski gledališki prostor" (Balkanskoe teatralnoe prostranstvo oz. Baltic Theatrical Space), ki sta ga prvič organizirala gledališko-festivalski center "Baltška hiša" (Baltiškij dom oz. Baltic House - www.baltichouse.spb.ru) in Državno gledališče Vere Komisarževske.

Festival je potekal od 11. do 18. maja, na njem pa so se poleg slovenskega predstavili tudi bolgarsko, srbsko, makedonsko, bosansko, črnogorsko, albansko ter hrvaško gledališče,

večinoma z deli ruske in svetovne klasične (npr. Gogolja, Puškina, Evripida, Shakespeara, Ibsna).

"Baltška hiša" je gledališko-festivalski center, ki združuje tri gledališča (med drugim tudi lutkovno za otroke), hkrati pa prireja mednarodne festivale vseh vrst. Festival z najdaljšo tradicijo je Baltški festival, ki združuje kulturne dogodke dežel ob Baltiku: Finske, Švedske, Rusije, Estonije, Litve in Latvije. Z Državnim gledališčem Vere Komisarževske so se povezali, ker je slednje član novoustanovljene mednarodne gledališke mreže NETA (New European Theatrical Action) in je s SNG Nova Gorica in SSG Trst lani že izvedlo izmenjavno predstav: SNG Nova Gorica je v Rusiji gostovalo s

predstavo Srečka Fišerja Medtem (ki je na lanskoletnem Borštnikovem srečanju prejela veliko nagrado za najboljšo predstavo); Državno gledališče Vere Komisarževske pa je v SNG Nova Gorica in SSG Trst gostovalo z rock performansom Baal v režiji bolgarskega režiserja Aleksandra Morfova.

Državno gledališče Vere Komisarževske je eno najpomembnejših ruskih gledališč; poimenovano je po ruski igralki, gledališki organizatorici in reformatorici Veri Fjodorovni Komisarževski (1864-1910). Leta 1904 je v Pasaži ustanovila Dramsko gledališče in k sodelovanju pritegnila velikega ruskega gledališkega reformatorja Vsevoloda Mejerholda, ki je zaznamoval ne le zgodovino ruskega, temveč tudi evropske-

ga gledališča 20. stoletja.

Predstava Bakhantke, poimenovana tudi balkan opera, z glasbo Saše Lošiča in v režiji Vita Tauferja, je premiero doživela v Trstu 20. oktobra, v Novi Gorici pa 9. novembra 2006. Zasnovana je kot preplet arhaičnega in sodobnega ter zahteva izredne igralske, pevске in plesne sposobnosti, saj je po besedah režiserja "pri grški tragediji zbor ključ do bistva - tu glasba odgovarja na vprašanja tega sveta". Poleg priznanih igralcev tržaškega in novogoriškega ansambla (Primož Forte, Stojan Colja, Vojko Belšak, Ivo Barišič, Danijel Malalan, Radoš Bolčina) in igralk (Ana Facchini, Teja Glažar, Lara Komar, Nikla Petruška Panizon, Maja Poljanec, Dušanka Ristič, Marjuta Slamnič) v njej nastopajo tudi profesionalne glasbenice, pevke in plesalke (Lara Baruca, Andreja Breč, Daša Grgič, Miriam Monica, Anja Robida, Leticia Yebuah in Ylenia Zobec).

Okrogla miza na dvorcu Zemono

Odslej skupna promocija dobrot Vipavske doline

Ena glavnih težav slovenske živilske industrije je prepoznatljivost, se strinjajo udeleženci okrogle mize z naslovom Postati in ostati prepoznavni v Evropi, ki sta jo na dvorcu Zemono pri Vipavi 15. maja organizirala gospodarsko interesno združenje (GIZ) Vipavske mesnine in ljubljanska biotehnična fakulteta. Ob tej priložnosti je GIZ s konzorcijema Zelen in Nanoški sir podpisalo dogovor o skupni promociji in trženju za večjo prepoznavnost izdelkov Vipavske doline. Stanje v slovenski živilski industriji ni prav vzpodbudno. Privatizacija in prestrukturiranje sta prinesla tudi nekatere nove probleme, na katere morda nismo bili pripravljeni. Medtem ko je v tehnologiji in kakovosti izdelkov konkurenčna, naša industrija zaostaja pri količinah, ceni in trženju, je poudaril dekan biotehniške fakultete Janez Hribar.

Po njegovih besedah se v Sloveniji ne moremo pohvaliti z živilskim izdelkom, ki bi bil prepoznaven tudi v širši Evropi. Prav povečanje prepoznavnosti izdelkov bi zato morala biti glavna naloga slovenske živilske indu-

strije. "Imamo nekaj manjših možnosti, ki so povezane z zanimivimi tehnološkimi rešitvami, a potrebujemo neko novo energijo, da bi se naši izdelki znašli na tujih prodajnih policah," je še poudaril Hribar.

delovanje družbe, ki s 15 milijoni evri letnega proračuna poudarja kakovost in imidž kmetijskih in živilskih proizvodov ter informira potrošnike, v tujino pa se obrača šele potem, ko preskrbi domači trg.

Sicer pa so ob koncu okrogle mize, na kateri sta spregovorila še Janez Bogataj s filozofske fakultete in Marjan Simčič z biotehnične fakultete, predstavnik GIZ Vipavske mesnine ter konzorcijev Zelen in Nanoški sir podpisali dogovor o skupnem nastopu na trgu.

Vipavski pršut in nanoški sir z geografskima označbama ter avtohtona vinska sorta zelen, ki so doma v Vipavski dolini, bodo tako imeli skupno promocijo, ni izključeno pa niti sodelovanje v tehnološkem smislu, je za STA povedal predsednik GIZ Vipavske mesnine Boris Jež.

"Predvidene so skupne predstavitve na sejnih, v prihodnosti pa načrtujemo oblikovanje krovne konzorcija, ki bi prevzel trženje okusov Vipavske doline. K sodelovanju želimo privabiti še druge proizvajalce iz doline," je še pojasnil Jež.

STA

V zvezi s tem je svetovalec kmetijskega ministra za področje živilske industrije in promocije ter agrarni ekonomist Aleš Kuhar opozoril, da v Sloveniji med kmeti in živilsko industrijo ni jasne soglasja o sofinanciranju promocijskih aktivnosti. Prav zakon o promociji naj bi bil kmalu vložen v proceduro, je dodal. Na okrogli mizi, ki je bila namenjena razmišljanju o možnostih obstanka in razvoja vseh, ki sodelujejo v slovenski prehranski verigi, je spregovoril tudi direktor marketinga za področje mesa in mesnih izdelkov v avstrijski družbi Agrar Markt Rudolf Stuechler. Predstavil je

ocenjujejo ugodno, se je v preteklih dveh mesecih povečal za 21%, tako da sedaj znaša skoraj 80%. Nekaj več kot polovica vprašanih je povedalo, da občasno še preračunava evre v tolarje, nekaj manj kot tretjina jih to še vedno počne, 17% anketiranih pa je preračunavanje opustilo. 36% ljudi nima več težav z novo valuto, 14% jih je pričakovalo lažji prehod, dobra desetina vprašanih se z novim denarjem znajde bolje.

Po uvedbi evra se maloprodajne cene v Sloveniji niso občutneje oz. neupravičeno povišale. Zveza potrošnikov Slovenije bo še nekaj prihodnjih mesecev nadzorovala cene, da se le-te ne bi nenadoma in nepričakovano zvišale.

EU, Evropska komisija in Evropski parlament Dogovor o znižanju cen za klice v tujini

V novi številki Briškega časnika

Osrednja in izvorna tema - O poroki

Uredništvo Briškega časnika, ki ga vsaka družina v Brdih prejema brezplačno, je za osrednjo temo v novi številki izbralo poroko. Gre za izvorno in morda nenavadno problematiko, ki se je druga javna glasila v Sloveniji skoraj nikoli ne lotevajo. O tem je uvodnik z naslovom Brda so atraktivno in čarobno okolje za poroke zapisal Franc Mužič, župan občine Brda. Pravi, "da že sam izraz poroka zapelje človeka, ne glede na leta in starost, v misel, da je poroka osnova za usvarjanje novih družin, družina pa je zelo pomembna celica sleherne družbe." Nato razčlenjuje zgodovino sklepanja porok v Brdih, ki je bilo v pristojnosti cerkve oz. župnikov ali pa občinskih organov. V obdobju okrog leta 1961 so v Brdih imeli skoro 45 porok letno, po letu 1975 pa je število porok zelo upadlo. Zdaj civilni del porok opravljajo v obnovljenem gradu na Dobrovem. Za poročni obred v Brdih se odločajo tudi pari od drugod, z Goriškega, s Tolminkga, z drugih območij v Sloveniji, pa tudi iz sosednje-ga zamejstva v Italiji. Svoja razmišljanja je briški župan sklenil z željo, "da bi bilo porok čim večje število, mlade Brike in Brici pa naj se iz manj udobnih 'koruznih silosov' preselijo v mehke tople zakonske postelje in se izkažejo v povečanju natalitete v Brdih."

Dr. Danila Zuljan-Kumar je objavila članek o tem, kako so v Brdih poroke potekale nekoč.

Prispevku je dala pomenljiv naslov Tete so delale, strici so bili pa in gringola. "Pred poroko sta ženin in nevesta v cerkvi morala dati oklice. Župnik je oklice prebral tri nedelje zapored. Njihov namen je bil pozvati farane, naj sprejmejo, če poznajo kak zadržek glede poroke, npr. da morebiti ženin ni bil že poročen ali da se ne bi poročila brat in sestra. V tistih časih je bilo namreč v Brdih veliko nezakonskih otrok, katerih očetje niso bili znani. Župnik je poroko lahko tudi odsvetoval, če je menil, da fant in dekle nista za skupaj. Če je nevestina družina zmogla, je nevesti dala doto. Za doto so dali en prt. Lahko pa je bi-

la to tudi zemlja ali vol. Vol je bil namreč velika dragocenost, kot je sedaj traktor."

Na območju briških župnij je bilo v letih 1996-2006 skupaj 146 porok. Po številu porok sta prednjačili župniji Kojško in Biljana.

V gradu Dobrovo bodo začeli pripravljati tudi t.i. srednjeveško poroko, kjer bosta v obred vključena tudi grof in grofica. Cerkevni del poroke bo potekal v cerkvi sv. Martina v Šmartnem.

V novi številki Briškega časnika je objavljenih tudi več drugih prispevkov o vsem, kar se je v zadnjem času dogajalo v Brdih. Goran Simčič piše o pripravah za zgraditev term s topljo vodo in zatrjuje, "da bodo vrtali še letos in trjuje v Brdih bodo." Nadalje je objavljen članek o bližnjem poročenju občine Brda in občine Pliberk na Koroškem.

V Briškem časniku so z daljšim življenjskim predstavili Andreja Markočiča, novega direktorja občinske uprave na Dobrovem. Aktualen je sestavek, bogato ilustriran, o 40-letnici osnovne šole na Dobrovem. Milena Beguš, upokojena učiteljica iz Kojškega, sicer zelo aktivna sodelavka Briškega časnika, je v novi številki napisala topel in doživet prispevek o 90-letni Alojziji Talica-Zuljan, najstarejši babici v Brdih.

M.

Evro sprejet bolje, kot so pričakovali Nadzorovanje cen v Sloveniji se bo nadaljevalo

V Sloveniji se prirejajo ankete in druge oblike raziskovanja javnega mnenja o tem, kaj državljani menijo o evru,

novi slovenski valuti. Pokazalo se je, da so Slovenci nov denar sprejeli veliko bolje, kot so sami pričakovali. Delež tistih, ki evro

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 22. maja, ob 14. uri.

zagotovijo ustrezno obveščanje. Uporabnik naj bi ob vstopu v tuje omrežje prejel sporočilo z informacijami o cenah klicev in številko, na kateri lahko pridobi dodatna pojasnila. Nova uredba naj bi veljala tri

že na poletnih počitnicah, po eni strani poudarjajo v Bruslju, po drugi strani pa nekateri viri opozarjajo, da zadeve zaradi zakonodajnih postopkov naj ne bi bilo mogoče izpeljati pred jesenjo.

STA

Šport nekoliko drugače

Današnji življenjski slog naravnost vabi k rekreaciji

Rekreacija je zelo širok pojem; s tem izrazom lahko označujemo tudi aktivnosti, povezane s potovanji oziroma turizmom, tu pa se bomo seveda zaustavili pri športnih - če jih tako lahko imenujemo - vsebinah rekreativnih dejavnosti. Rekreativcev je v našem športnem gibanju vsaj toliko ali mogoče še več kot tekmovalcev (agonistov), samo predsednica ustanove KRUT je pred kratkim povedala, da šteje njeno društvo več kot tisoč članov in 80 odstotkov le-teh je Slovencev. Pravzaprav je treba najprej pojasniti definicijo termina rekreacija. Strogo športno gledano, nekateri strokovni zapisi jemljejo kot rekreativen pristop tudi tri treninge tedensko, kar je primer Vesninah nogometašev in Borovih košarkarjev, ki sicer niso vrhunski športniki, a le niso niti rekreativci!

Če poenostavimo, bi rekreacijo v pomenu, ki nas v tem trenutku pobliže zanima, označili kot gibalno dejavnost, s katero se neka odrasla oseba (vadinine za mladinske kategorije se vendarle nekaj drugega) ukvarja proti plačilu. Ljubiteljsko je torej lahko po tem takem tudi nastopanje v košarkarski ali odbojarski D ligi, v sicer na zvezni ravni organiziranem prvenstvu, ko pa društvo ne razpolaga s

sredstvi (sponzorji), s katerimi bi krilo to tekmovanje, ali preprosto ne misli vlagati denarja v ekipo čistih amaterjev. Skratka, ekonomska razlaga bolj kot vprašanje obsega določene obveznosti. Praviloma rekreativci (bazen, fitnes, tek v naravi, tenis s prijateljem, planinarjenje) naj ne bi imeli urnikov, čeprav se

vadbene skupine v glavnem redno srečujejo in če si v začetku sezone sprejel neko obveznost, jo kaže - če le ni bolezn ali drugih nujnih

zadržkov - splošno, tudi zaradi korektnosti do ostalih. In, končno, kdo so ti naši športni navdušenci, ki prosti čas raje preživljajo aktivno kot pa pred televizijskim ekranom ali v gostilni? Večinoma gre tu - kot smo že

povedali - za odrasle, predvsem pa za starejše. V najstniških letih na primer večina fantov in deklet vsaj poskusi s tekmovalnostjo.

Rekreativne skupine se tako navadno izoblikujejo glede na podobno starost članov (službeni kolegi, upokojenci, nekdanji nogometaši) in na geografsko območje (veliko društev razpolaga z odsekom za rekreacijo in nudi nekatere storitve).

Ključni element v tokratnem poglavju je gotovo zdravstveni vidik. Življenjski slog, ki pozna vse več posedanja, naravnost vabi k spreditvi in gibanju. Zaradi tega so raznovrstni rekreativni programi izjemno dobrodošli za odrasle. Ker se populacija pri nas hočeš nočeš stara, pa spadata v sfero tovrstnih ponudb neizbežno tudi zdravstvena preventiva in fizioterapija, ki bolj priletnim članom naše

družbe pripomoreta k čim bolj kakovostnemu življenjskemu standardu.

HC

TENIS

Moška B liga - play-out: Goja - Stasi Lecce 4:2; Goja si je zagotovila obstanek med drugoligasi.

KOŠARKA

Moška C liga - play-out: Muggia - Jadran Mark 87:58; Jadran je izpadel v C2 ligo.

Moška D liga - play-off: Breg Minimax - Aviano 80:83.

NOGOMET

2. amaterska liga - play-off: Polcenigo - Savodnje 1:1; Savodnjem ni uspelo preboj v višjo ligo.

ODBOJKA

Moška D liga - play-off: CUS - Olympia Tmedia 3:2; Olympia je izločena iz boja za napredovanje, v finalu se bosta pomerila Sloga Televisa in CUS.

Komentar

Naš spomin

Živimo v času, ko je spomin izraz, ki ga povezujemo zlasti z računalniki.

Analogija med računalniškim in človeškim spominom vsekakor ni naključna. Tudi v vsakodnevnem življenju je spomin potreben, da najdemo orientacijo med poplavo podatkov, ki nas obdajajo. V telefonskem imeniku bomo npr. zaman iskali številko, ki jo nujno potrebujemo, če ne poznamo še vsaj nekaj drugih podatkov.

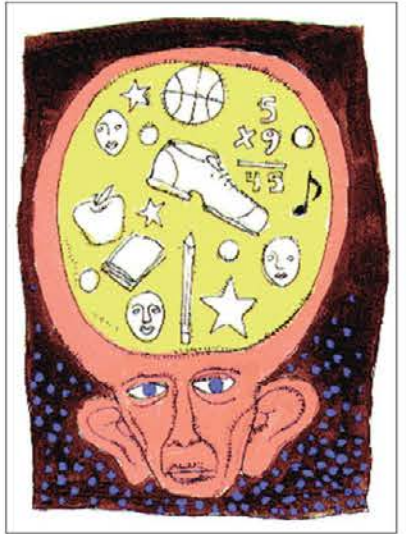
Sicer pa čas, v katerem živimo, nas je navadil, da spomin prepogosto delegiramo drugim in celo strojem. Že otroci v osnovni šoli rabijo žepni ali celo namizni računalnik, namesto da bi urili poštevanke, ter tako pozabijo, da je za dolgoročno spominjanje potrebna vaja, in sicer poznavanje postopka, ki nas popelje do zaželenega rezultata.

Na podoben način izginja tudi vedenje drugih stvari. Izrinjanje spomina iz našega življenja mnogi imenujejo napredek, saj so vendar vse potrebne informacije dostopne na nekem mestu - treba je le pritisniti na gumb in dobili bomo tisto, kar iščemo.

Stvar je po svoje privlačna in mamljiva, a na srečo človeška narava postavlja prejo ali slej takemu "napredu" svoje meje. Meje našega spomina, namreč. Človek ni bel list, saj je vendar vsak izmed nas produkt različnih individualnih in kolektivnih spominov. To ustvarja pripadnost skupnosti in kontinuiteto med generacijami, ki so živele pred nami, in našimi zamci. Vsak se prej ali slej mora soočiti z neurejenim domačim fotografskim albumom.

Slike je seveda treba urediti, in sicer tako, da nam iz slik govori zgodba o naši preteklosti oziroma o preteklosti naših prednikov. Slike pa so tudi v domačem albumu zapletena zadeva, saj je poleg znanih obrazov tudi veliko takih, ki jih ne znamo več uvrstiti v naše

kategorije spomina. Slednje sicer lahko ignoriramo, a kaj: naš pogled na sliko bo bistveno manj natančen in slike ne bomo razumeli. Tako sliko bomo zato začeli nadgrajevati z drugimi informacijami - skušali bomo razumeti, kaj se skriva še v njej, kdaj je nastala in kdo so tisti ljudje, o katerih morda ma-

lo vemo, a vendarle so sestavni del tudi naše slike.

Ta proces lahko imenujemo radovednost ali pa željo po znanju in poznavanju sebe in okolice. To je tisto gibalno, ki je sprožilo vsak pravi napredek človeštva, naj si bo to na tehnološkem področju kot tudi v vsakdanjem življenju. Treba se je ozreti okoli sebe in pogledati globoko vase: to dvojico nas popelje v bistvo stvari, ki nas obdajajo. A to je le začetek težavne poti, saj se teza, s katero se odpravimo na pot spoznavanja, mora soočiti še z drugimi informacijami - po Heglu z antitezo, da pride do zaželenega cilja - sinteze. Pot do znanja in spoznanja je težavna, saj predpostavlja velik intelektualni napor. Slednji se začne že pri omenjenem dejstvu, da je treba za boljše razumevanje sebe nujno vključiti v sliko še druge. Vključiti pa pomeni nujno tudi razumevanje drugega, saj samo to nam omogoča, da boljše spoznamo samega sebe in prav ta poštenost do drugih pa je porok, da ostanemo zvesti tudi lastnemu spominu.

Peter Rustja

Koroška

Slovenski radijski sporedi tudi na spletu!

Slovenski radijski program na Koroškem je od ponedeljka, 14. maja, mogoče slišati povsod po svetu. Programe, ki jih sestavljajo uredništva Slovenskih sporedov ORF, Radia Dva in Radia Agora, lahko poslušate vsakdo, ki ima priključek na internet. Na spletni brskalnik je treba vtipkati naslov

Uredniški team spletnih strani: Franci Rulitz, Dominik Hudil in glavni urednik slovenskih sporedov ORF Marjan Velik

http://volksgruppen.orf.at/slo-venici/novice/ ter klikniti na povezavo RADIO V ŽIVO. Gre za še dodatno popestritev ponudbe

slovenske spletne strani ORF. Njen urednik Andrej Mohar je prepričan, da je dejstvo, da je do tega prišlo prav ob obletnici podpisa Avstrijske državne pogodbe, vse prej kot le naključno ali simbolično dejanje. Spletne strani slovenskega uredništva ORF obišče dnevno nad 2000 uporabnikov, s sporedom v živo pa nedvomno program nagovarja še več uporabnikov.

PR

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

ZDA žalujejo. Ponovno se jim je zgodil Coloumbine. Nov nesmiseln pokol nedolžnih žrtev na eni od ameriških univerz. Žrtev je bilo tokrat 33, v glavnem študenti. In ponovno se je pojavil improvizirani množični morilec, ki je brez pravega razloga psihopatsko ubil vsakogar, ki mu je prekrizal pot. Ja, ZDA so ponovno globoko šokirane. Tako kot v primeru Coloumbine, tako kot v primeru Timothyja McVeigha, ki je leta 1995 razstrelil nebotičnik. Tokrat je južnokorejski študent šel korak dlje in svoje poslednje sporočilo preko NBC-ja namenil globalni svetovni javnosti. Z metodologijo resničnostnega šova je korejski študent žal uresničil resnični "šov". Svojo jezo in frustracijo je izpovedal v kamero, tako kot se to počenja danes na vsakem televizijskem programu, ob tem pa sta njegovi jeza in frustracija razbili bregove razsodnosti in tragično preplavili in uničili več kot trideset življenj. Tragedija se je zgodila. In napovednik tragedije je bil v živo, tako kot v vseh najboljših resničnostnih šovih. Svetovna javnost se je zgrozila, ko sta se naenkrat zapletla dva elementa, za katera je bil človek prepričan, da ju

Zakaj je treba Charlesa Mansona ubiti, "Izganjalca hudiča" pa častiti?

lahko jasno ločuje. V tragediji v Virginii sta se tragično spletla elementa resničnostnega in resničnega. T.i. element "live" (v živo) je postal komplementaren elementu "life" (življenje). In to je ljudi najbolj šokiralo.

Ljudje se namreč prepričani, da so sposobni ločevati fikcijo od realnosti. V realnosti so tragedije nekaj tujega in nepojmljivega. In ko se zgodijo, postanejo velik šok. Fikcijske tragedije (resničnostni šovi so tak primer) pa ljudje komaj čakajo, ker so le te sredstvo za človekov samozadovoljevalski voajerizem. Leta 1969 so npr. Američani zgroženi obstali ob pokolu, ki ga je povzročil satanist Charles Manson (najbolj odmeven je bil umor Sharon Tate, noseče žene režiserja Romana Polanskega). Zgroženost in šok

sta obšla celotno Ameriko, ki je začela povezovati vse takratne nekonvencionalne subkulture (začenši z rockom) s satanizmom. Charles Manson je postal sinonim zla. Le štiri leta kasneje, leta 1973, je na velike kinematografske ekrane vdrla ena od prvih svetovnih uspešnic, ki je podirala vse rekorde po gledanosti in zaslužkih. Za kateri film je šlo? Izganjalca hudiča, verjetno najbolj znani horror v zgodovini filma. V štirih letih je filmska iz-

postava satanizma naenkrat postala zelo sprejemljiva. Navidezno gre za protislovje med dvema dogodkoma. A to je samo videz. Zakaj? Film je namreč fikcija. Ljudje so v primeru Izganjalca hudiča hoteli biti šokirani, ker so jasno vedeli, da

gre za fikcijo.

Charles Manson pa ni bil fikcija. Bil je zelo realen. Žrtve in okrutni umori so bili zelo realni. Isto lahko opazimo v primeru pokola v Virginii. V obeh primerih je bil ljudem resnični umor prikazan v parametrični resničnostnega šova. In ljudje so bili zmedeni. Niso več vedeli, kje in kdaj se dogaja fikcija ter kje in kdaj resnica.

Ljudje se ne zgražamo zaradi dnevnih civilnih žrtev v Iraku, ker nam niso prikazane kot del resničnostnega šova (in zato za nas ne obstajajo). Hkrati ljudje še vedno radi sprejemamo šokantne provokacije resničnostnih šovov, ker smo voajerji in vemo, da so samo fikcija. Iz fikcije lahko namreč vsak trenutek izstopimo ponovno v realni svet.

Ko pa se zgodijo tragedije, ki so resnične in so hkrati prikazane kot resničnostni šov, se človeku stresa svet pod nogami. Ni več namreč sposoben ločevati realnega in fikcijskega. Tisto, kar je voajersko navajen sprejemati kot fikcijo in šov, postane tragična resnica. In to ga zmede. Navsezadnje je bil 11. september za teroriste prav zaradi tega popoln atentat.

Andrej Černic

Občinske volitve Gorica 2007

SLOVENSKA SKUPNOST

Narodna stranka Slovencev v Italiji v povezavi s trojezično Oljko

SLOVENSKA SKUPNOST S TROJEZIČNO OLJKO PODPIRA ZA ŽUPANA GIULIA MOSETTIJA.

DAJ PREFERENCO KANDIDATOM SSK NA LISTI OLJKE!

Na voliščih Pevma - Oslavje - Štmaver, Podgora, Madonnina, Ločnik voli tako:

GIULIO MOSETTI

napiši: Primožič

Na voliščih Sveta Gora, Placuta, Stražice voli tako:

GIULIO MOSETTI

napiši: Bratina

Na voliščih Center, Sveta Ana, Podturn voli tako:

GIULIO MOSETTI

napiši: Koršič

Na voliščih Štandrež, Rojce voli tako:

GIULIO MOSETTI

napiši: Tabaj

VOLI, KOT SVETUJE SLOVENSKA SKUPNOST, NARODNA STRANKA SLOVENCEV V ITALIJI

- DA BOMO MOČNEJŠI IN POMEMBNEJŠI
- DA BOMO SAMI KROJILI SVOJO USODO
- ZA ODPRTO IN PRIJAZNO GORICO
- ZA PRIHODNOST NAŠIH OTROK

Občinske volitve 27. in 28. maja v Gorici so zelo pomemben mejnik za našo narodno skupnost. Velika nevarnost je, da spet prevlada desnica in poruši vse, kar je v petih letih naredila Brancatijeva uprava z odločilnim doprinosom Slovenske skupnosti.

Gorica je danes pripravljena na kvaliteten skok, da v sodelovanju z deželno upravo in z Republiko Slovenijo postane po padcu schengenske meje središče novih razvojnih možnosti, trgovine, turizma in prometa.

Slovenci smo poklicani, da danes bolj kot kdajkoli prej podpremo levo sredino, da ne bo desnica zatrla v kali vseh pozitivnih premikov, ki so do danes bili storjeni.

Oljka je Prodijska stranka, ki vlada danes v Italiji, Slovenska skupnost pa v njej sodeluje kot enakovreden partner. Županski kandidat trijezične Oljke je GIULIO MOSETTI, mladi pravnik, z očmi, uprtimi v prihodnost našega mesta, na listo Oljke pa smo postavili štiri ugledne in zaupanja vredne Slovence. Silvan Primosig, Mirjam Bratina, Marilka Koršič in Božidar Tabaj zagotavljajo resnost in pripravljenost za dobro mestno upravo, zato je prav, da vsi štirje pridejo v občinski svet.

Glasuj, kot ti svetujemo, da bodo dobili zadostno število preferenc za izvolitev!

*Mirko Špacapan, deželni svetnik SSK
Damijan Terpin, deželni tojnik SSK*

RAJONSKI SVETI

NAPIŠI

IME IN PRIIMEK

KANDIDATA SSK

NA LISTI OLJKE IZBERI KANDIDATA SSK, KI NASTOPA V TVOJEM RAJONU

SV. GORA-PLACUTA:

- Niko Klanjšček
- Miloš Čotar
- Rudi Pintar

ŠTANDREŽ:

- Mario Brescia
- Alessandro Quinzi
- Mario Mucci
- Dimitri Braini
- Mirjam Paulin
- Miroslava Braini
- Marco Kerpan
- Chiara Mucci

PODGORA:

- Walter Bandelj
- Remigij Blasig
- Caterina Ambrosi
- Marjana Marini
- Aljoša Jarc
- Albina Pintar
- Sabina Antoni

MADONNINA:

- Robert Devetak

LOČNIK:

- Nevenka Pintar
- Paola Bertolini

PEVMA-OSLAVJE-ŠTMA-

- VER:
- Lovrenc Peršolja
- Mirjam Radinja
- Gabrijela Vidmar
- Valentin Devinar
- Aleks Bensa
- David Grinovero
- Slavica Radinja
- Boris Primosig

SV. ROK-SV. ANA:

- Matjaž Pintar
- Peter Povšič
- Peter Gus

ŠTRAŽICE:

- Marko Terčič
- Andrej Vogrič

CENTER:

- Bernard Špacapan
- Katja Bandelli

ROJCE:

- Marco Braini
- Davide Marussi